Ministerstwo Gospodarki

Informacja na temat realizacji *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku* w 2011 roku

Dokument przyjęty
przez Radę Ministrów
w dniu 29 listopada 2012 roku

Warszawa, listopad 2012

SPIS TREŚCI

PODSUMOWANIE TREŚCI i REKOMENDACJE 3

STRESZCZENIE 5

REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2011 r. 11

Priorytet I. Poprawa efektywności energetycznej 11

Priorytet II. Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii 23

II.1. Węgiel 23

II.2. Gaz 31

II.3. Ropa naftowa i paliwa ciekłe 53

II.4. Energia elektryczna i ciepło 73

Priorytet III. Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej 82

Priorytet IV. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw 92

Priorytet V. Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii 102

Priorytet VI. Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko 109

PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH 122

PODSUMOWANIE TREŚCI I REKOMENDACJE

Celem niniejszego dokumentu jest wypełnienie zobowiązania wynikającego z „*Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”*. Jak stanowi rozdział 9. tego dokumentu, określający system wdrażania polityki energetycznej, Minister Gospodarki we współpracy z właściwymi ministrami przedkłada Radzie Ministrów informację o realizacji polityki energetycznej za rok poprzedni wraz z propozycjami modyfikacji sposobu realizacji działań, w dostosowaniu do aktualnej sytuacji.

Dokument opracowano na podstawie we współpracy z komórkami organizacyjnymi MG oraz ministerstw i urzędów centralnych. Zgodnie z układem przyjętym w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012,* realizację poszczególnych zadań przedstawiono w kolejności priorytetów „*Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”*.

Spośród 344 zadań określonych w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012,* 66 zaplanowano na rok 2011 (w tym 9 jako zadania wieloletnie, których realizacja miała rozpocząć się w 2011 r.). Z zadań zaplanowanych na rok 2011:

- dwa realizowane były jako praca ciągła,
- wykonanie 2 zadań przesunięto na rok 2012,
- rozpoczęto lub zaawansowano realizację 14 zadań,
- sfinalizowano realizację 13 zadań.

Odnośnie do zadań wieloletnich, przewidzianych do rozpoczęcia w 2011 r., podjęto realizację 3 takich zadań, natomiast uruchomienie dwóch innych zostało przesunięte w czasie.

W dokumencie przedstawiono ogółem informacje dotyczące 180 zadań, z których 40 wykonano, kolejne 50 realizowane było jako praca ciągła, rozpoczęto realizację 42 zadań, kontynuowano realizację 2 zadań oraz zaproponowano odstąpienie od realizacji 1 zadania. Ponadto kontynuowano realizację niesfinalizowanych działań z 2010 r. oraz zadań przewidzianych jako „praca ciągła”.

W 2011 r. konsekwentnie realizowane były zadania wdrażane jako „praca ciągła”, w szczególności mające na celu udzielenie wsparcia z funduszy europejskich, środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, udzielanie poparcia na arenie międzynarodowej polskim podmiotom gospodarczym realizującym projekty inwestycyjne istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego państwa, jak również zadania polegające na monitorowaniu wdrażanych rozwiązań.

Realizacja niektórych zadań była uzależniona od decyzji podejmowanych na forum UE , m.in. dotyczących wsparcia UE dla projektów dywersyfikujących źródła i trasy przesyłu ropy naftowej do UE (w szczególności dla koncepcji Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy - EAKTR), także w kontekście inicjatywy Partnerstwa Wschodniego oraz rozwoju współpracy w ramach Wspólnoty Energetycznej.

Do realizacji szeregu zadań przyczyniło się przyjęcie w 2011 r. nowych aktów prawnych, w szczególności ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551), ustawy z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 132, poz. 766) oraz ustawy z dnia 27 maja 2011 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 153, poz. 902). Ponadto w tym czasie opracowano *projekt nowej ustawy - Prawo energetyczne*.

W 2011 roku polityka energetyczna Polski realizowana była także w oparciu o dokumenty strategiczne, dotyczące poszczególnych sektorów (np. *Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007 – 2015* z dnia 31 lipca 2007 r.). Zagadnienia związane z prowadzeniem polityki energetycznej Polski zostały ponadto uwzględnione w nowych dokumentach rządowych, przyjętych w 2011 r., takich jak np. „*Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030"*.

Realizacja zadań zaplanowanych w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012* wymagała intensywnej współpracy pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za jego wdrażanie, prowadzonej w szczególności na forum *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r."*. Ponadto w 2011 r. powołano kilka nowych grup roboczych i zespołów doradczych do opracowania poszczególnych zagadnień problemowych (np. *Zespół Doradczy do spraw związanych z liberalizacją rynku gazu ziemnego w Polsce*).

W świetle powyższego, zasadne wydaje się wysunięcie następujących rekomendacji:

- **Mając na względzie (a) sprawozdawczy charakter dokumentu, (b) obszerny zakres omawianych w nim zagadnień a także (c) dużą liczbę komórek organizacyjnych MG oraz instytucji współpracujących, zaangażowanych we wdrażanie polityki energetycznej (a tym samym w przygotowywanie niniejszego dokumentu), rozważenia wymaga usprawnienie systemu monitorowania realizacji polityki energetycznej, które mogłoby obejmować w szczególności:**
  - **Odstąpienie od przedkładania przedmiotowego dokumentu pod obrady Rady Ministrów (implikujące konieczność uzgodnienia go zarówno w ramach prac KSE, jak i KRM) na rzecz przekazywania dokumentu zatwierdzonego przez Kierownictwo MG Prezesowi RM i innym członkom RM;**
  - **Uproszczenie sposobu raportowania o realizacji poszczególnych zadań, np. poprzez opracowanie standardowych fiszek informacyjnych, wymagających jedynie aktualizacji (zamiast przekazywania materiałów opisowych, różniących się formatem i stopniem szczegółowości);**
  - **Zwiększenie częstotliwości raportowania – obecnie informacja zestawiana jest co roku, podczas gdy uproszczenie sposobu raportowania umożliwiłoby zbieranie informacji np. półrocznie lub kwartalnie. W dłuższym horyzoncie czasowym mogłyby być monitorowane zadania określane jako „praca ciągła";**
  - **Wprowadzenie wykresów graficznie ilustrujących postępy w realizacji poszczególnych zadań.**

  Zmodyfikowana koncepcja monitorowania realizacji polityki energetycznej zostanie opracowana w ramach prac nad systemem implementacji nowej polityki energetycznej i przedłożona pod obrady Kierownictwa MG wraz z projektem założeń tejże polityki;[1]
- **Należy nadal ściśle monitorować realizację poszczególnych zadań w obrębie priorytetów *„Polityki energetycznej Polski do 2030 roku"*. W szczególności, należy dążyć do zapewnienia właściwej koordynacji działań pomiędzy ministerstwami i urzędami centralnymi, zaangażowanymi we wdrażanie tej polityki.**

[1] MG rozważy również ew. pilotażowe wprowadzenie ww. zmian w stosunku do informacji nt. *Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku*.

STRESZCZENIE

W 2011 r. kontynuowano realizację zaplanowanych zadań, ujętych w ramach następujących priorytetów *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku* : poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym biopaliw), rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

1. W odniesieniu do ***priorytetu I „Poprawa efektywności energetycznej"*** do realizacji szeregu zadań przyczyniło się wejście w życie ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104), która m.in. wprowadziła zasadę, iż planowane przychody ze sprzedaży ciepła przyjmowane do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie dla ciepła dla jednostek kogeneracji, oblicza się przy zastosowaniu wskaźnika referencyjnego ustalanego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

   Ponadto przyjęta została ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551) określająca zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, które będą zobowiązane stosować co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w przedmiotowym projekcie ustawy. Jednostki sektora publicznego będą również informować społeczeństwo (za pośrednictwem stron internetowych lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości) o stosowanych środkach poprawy efektywności energetycznej.

   W ramach realizacji działań Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) prowadzono prace nad utworzeniem programu wspierającego przedsiębiorstwa w dziedzinie przedsięwzięć umożliwiających oszczędność energii elektrycznej. W rezultacie w roku 2011 zatwierdzony został program priorytetowy „*Efektywne wykorzystanie energii*". Ponadto wsparcie na cele poprawy efektywności energetycznej udzielane było ze środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko".

2. W ramach ***priorytetu II „Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii"*** prowadzone były działania dotyczące węgla kamiennego, gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych oraz energii elektrycznej i ciepła.

   2.1. Odnośnie do ***węgla kamiennego*** w przyjętej przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r. „*Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030*" na wniosek Ministerstwa Gospodarki zawarte zostały postanowienia dotyczące ujęcia w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony strategicznych złóż kopalin. Wskazano na konieczność opracowania wykazu złóż strategicznych węgla oraz ustalenia zakresu ich ochrony przed zabudową. Zobowiązano wojewodów do ujęcia tych złóż w planach wojewódzkich, co - zgodnie z przyjętą zasadą hierarchiczności planowania - oznacza obowiązek uwzględnienia ich występowania w planach zagospodarowania przestrzennego gmin. O rodzaju działalności dopuszczalnej na obszarze chronionego złoża decydowałby wojewoda wspólnie z samorządem, na którego terenie znajduje się złoże.

   Ponadto w art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981) zapisano, że w celu ochrony udokumentowane złoża kopalin ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

Jednocześnie w sektorze górnictwa węgla kamiennego prowadzone były działania restrukturyzacyjne, prywatyzacyjne oraz inwestycyje. W 2011 r. Zakończono prace nad tworzeniem Grupy Węglowo Koksowej na bazie Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (JSW S.A.) Po uzyskaniu porozumienia ze stroną społeczną, w lipcu 2011 r. JSW S.A. została sprywatyzowana, a Skarb Państwa sprzedał blisko 39,5 mln jej akcji za kwotę 5,37 mld zł, zachowując jednocześnie większościowy (60,42501%) pakiet akcji.

Od 2008 r. nastąpił wzrost inwestycji realizowanych przez spółki węglowe. Nakłady finansowe na ten cel kształtują się na poziomie przekraczającym 2 mld zł rocznie. Inwestycje finansowane są w większości ze środków własnych. Wykorzystywany jest także leasing finansowy oraz obligacje węglowe.

2.2. Z kolei w odniesieniu do ***gazu ziemnego*** udało się zrealizować (a przynajmniej rozpocząć) szereg ważnych inwestycji infrastrukturalnych m.in. połączenia międzysystemowe, podziemne magazyny gazu, rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej. Budowa połączeń międzysystemowych Polski z krajami sąsiadującymi zwiększa nasze bezpieczeństwo dostaw i tworzy dodatkowe możliwości handlowe na europejskim rynku gazu ziemnego.

W roku 2011 kontynuowane były działania w zakresie budowy terminalu LNG w Świnoujściu. Ponadto w dniu 7 października 2011 r. nastąpiło rozwiązanie umowy leasingu systemu przesyłowego pomiędzy PGNiG S.A. a OGP Gaz-System S.A.

W 2011 r. zwiększono przepustowość na połączeniach z krajami Unii Europejskiej poprzez rozbudowę połączenia z Niemcami w Lasowie i budowę nowego połączenia w Cieszynie. Rozbudowa połączenia w Lasowie obejmowała budowę na Dolnym Śląsku 103,5 km nowych gazociągów (gazociągi Taczali – Radakowice - Gałów i Jeleniów - Dziwiszów) oraz modernizację gazociągu Dziwiszów - Taczalin (54 km) i węzła pomiarowego na granicy w Lasowie. Po zakończeniu prac przepustowość łącznika zwiększyła się z 1,0 do 1,5 mld m^3 rocznie. Ponadto w dniu 28 lipca 2011 r. odbyło się otwarcie podziemnego magazynu gazu (PMG) w Strachocinie. Inwestycja ta była realizowana przez PGNiG S.A. z udziałem środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

Jeżeli chodzi o gaz łupkowy, Ministerstwo Gospodarki oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych wspierają władze regionalne i koncesjonariuszy w prowadzeniu kampanii informacyjnej wśród społeczności lokalnych na obszarach objętych identyfikacją złóż (np. poprzez udział w spotkaniach ze społecznościami lokalnymi). MSZ podejmowało działania na rzecz ułatwiania szkolenia polskich kadr i ekspertów administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o doświadczenia krajów posiadających ekspertyzę w obszarze niekonwencjonalnych złóż i węglowodorów (organizacja wizyt studyjnych i seminariów). MSZ podejmowało również działania mające na celu zabezpieczenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju sektora gazu z łupków w UE (współpraca w Brukseli i z państwami członkowskimi). MSZ na bieżąco opracowywało i rozpowszechniało materiały informacyjne i analityczne dotyczące perspektyw rozwoju gazu i ropy ze złóż niekonwencjonalnych w UE oraz w państwach pozaunijnych, prowadzących wydobycie i poszukiwania.

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska kontynuuje działania promujące możliwości poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania złóż węglowodorów w Polsce, co przełożyło się na liczbę udzielonych w 2011 r. (wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.) 32 nowych koncesji obejmujących poszukiwanie i rozpoznawanie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów, w tym 5 koncesji przeznaczonych wyłącznie na poszukiwanie i rozpoznawanie niekonwencjonalnych złóż węglowodorów. Ponadto w 2011 r. Minister Środowiska udzielił 4 koncesje na wydobywanie węglowodorów. Wśród krajowych spółek, które prowadzą prace poszukiwawcze, rozpoznawcze i eksploatacyjne w złożach konwencjonalnych i niekonwencjonalnych znajdują się PGNiG S.A., PKN Orlen S.A. (poprzez spółkę Orlen Upstream Sp. z o.o.) oraz Grupa LOTOS S.A. Prace na koncesjach poszukiwawczych są monitorowane i przebiegają zgodnie z planami zapisanymi w koncesjach. Tylko do końca 2011 r. rozpoczęto wiercenie 22 otworów, z czego 18 zostało zakończonych.

2.3. W zakresie problematyki ***ropy naftowej i paliw ciekłych*** na forum UE udzielano wsparcia dla projektów dywersyfikujących źródła i trasy przesyłu ropy naftowej do UE (w szczególności dla koncepcji Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy - EAKTR), także w kontekście inicjatywy Partnerstwa Wschodniego oraz rozwoju współpracy w ramach Wspólnoty Energetycznej.

Rozpoczęto prace nad przygotowaniem Raportu o oddziaływaniu na środowisko projektu ropociągu Odessa-Brody-Płock-Gdańsk (projekt indywidualny w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko"): wytyczono korytarz przebiegu trasy rurociągu dla celów środowiskowych, wstępnie ustalono zakres prac związanych z obserwacją środowiskową, wyznaczono najbardziej wrażliwe tereny z punktu widzenia oddziaływania projektu na środowisko oraz zaproponowano najmniej uciążliwe dla środowiska techniczne rozwiązania ich przejścia.

Istotną realizowaną inwestycją w zakresie infrastruktury przesyłowej była budowa trzeciej nitki rurociągu „Przyjaźń" na trasie Adamowo-Płock (realizacja budowy ostatniego, środkowego odcinka rurociągu tj. od Orzechowa do granicy gmin Korytnica i Strachówka). Termin zakończenia i oddania rurociągu do eksploatacji na realizowanym odcinku to 2013 r.

W związku ze spadkiem przeładunków węgla w eksporcie Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. (ZMPSiŚ S.A.) podjął działania inwestycyjne mające na celu stworzenie warunków dla obsługi węgla i innych ładunków masowych w imporcie. Ponadto ZMPSiŚ S.A. jest w trakcie budowy części morskiej terminalu LNG w Świnoujściu (nabrzeże do rozładunku LNG wraz z niezbędną infrastrukturą hydrotechniczną i technologiczną) usytuowanej w porcie zewnętrznym powstającym dzięki budowie nowego falochronu osłonowego.

2.4. Jeżeli chodzi o zadania dotyczące ***energii elektrycznej i ciepła,*** w *projekcie nowej ustawy – Prawo energetyczne*, który został dnia 22 grudnia 2011 r. przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych, zmodyfikowane zostały zapisy regulujące procedurę przygotowywania i realizacji planów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną.

W 2011 r. został opracowany i wprowadzony do zastosowania nowy model oceny efektywności OSD pozwalający na określenie uzasadnionego poziomu kosztów operacyjnych i różnicy bilansowej na rok 2012 i lata kolejne. W 2011 r. Prezes URE

dokonał uzgodnienia planów rozwoju OSD na kolejne lata (2012-2015) również w oparciu o nowy model oceny uzasadnionego poziomu nakładów inwestycyjnych.

Wsparcie sieciowych inwestycji elektroenergetycznych (w szczególności połączenia elektroenergetycznego Polska – Litwa) było udzielane w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko". Kontynuowana była realizacja projektów inwestycyjnych spółek z udziałem Skarbu Państwa w zakresie budowy jednostek skojarzonych.

Zapewniono utrzymanie przez Skarb Państwa większościowego pakietu akcji w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz kontrolnego pakietu akcji (na poziomie pozwalającym zachować władztwo korporacyjne Skarbu Państwa) w spółce TAURON Polska Energia S.A.

Prezes URE powołał Zespół roboczy w celu wypracowania takiego sposobu wyznaczania planowanej wielkości zwrotu z kapitału, dzięki któremu przedsiębiorstwa składające taryfy dla ciepła do zatwierdzenia Prezesowi URE, byłyby bardziej zaangażowane w modernizację i rozwój swoich mocy wytwórczych i majątku sieciowego.

3. Odnośnie do ***priorytetu III „Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej***" należy wskazać, iż szereg zadań tego priorytetu zostało wykonanych w drodze wejścia w życie z dniem 1 lipca 2011 r. ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw. Ponadto w Państwowej Agencji Atomistyki opracowano projekty 14. aktów wykonawczych do ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym przepisami ustawy z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 132, poz. 766), z czego trzy zostały uchwalone.

   W dniu 25 listopada 2011 r. Inwestor – Polska Grupa Energetyczna S.A. (PGE S.A.) podał do wiadomości listę trzech potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej. Na terenie tych lokalizacji przeprowadzone będą niezbędne badania i analizy w celu wybrania lokalizacji podstawowej oraz zapasowych pierwszej polskiej elektrowni jądrowej.

   Przystosowano także strukturę organizacyjną, zasady finansowania oraz zadania Państwowej Agencji Atomistyki do pełnienia roli dozoru jądrowego i radiologicznego dla potrzeb energetyki jądrowej. We wrześniu 2011 r. z połączenia Instytutu Problemów Jądrowych i Instytutu Energii Atomowej powstało Narodowe Centrum Badań Jądrowych.

   Ponadto kontynuowane były działania edukacyjne, informacyjne oraz związane z tworzeniem zaplecza naukowo - badawczego polskiej energetyki jądrowej.

4. Z kolei ***priorytet IV „Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw"*** realizowany był w szczególności w drodze zmian przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 27 maja 2011 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 153, poz. 902). Przepisy tej ustawy wprowadziły możliwość stosowania oleju napędowego z zawartością do 7% estrów metylowych kwasów tłuszczowych (tzw. paliwo B7). Natomiast w dniu 30 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2011 r. Nr 134, poz. 778), która wprowadziła dogodne rozwiązania dla inwestorów w zakresie realizowania inwestycji długoterminowych, w tym farm wiatrowych na morzu.

Ponadto dnia 7 maja 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 476), a zatem dokonano uproszczenia procedury wykorzystania w celu nawożenia lub ulepszania gleb, substancji powstających w procesie beztlenowego rozkładu obornika, gnojówki, gnojowicy, odpadów roślinnych pochodzących z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, co powinno ułatwić rozwój biogazowni rolniczych.

Jednocześnie udzielane było wsparcie ze środków publicznych na budowę nowych jednostek OZE, w tym produkujących biokomponenty i biopaliwa ciekłe oraz infrastruktury niezbędnej do przyłączenia OZE, w szczególności w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" oraz Programów NFOŚiGW dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii, obiektów wysokosprawnej kogeneracji oraz biopaliw.

5. Realizacja zadań ***priorytetu V „Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii"*** następowała w szczególności w ramach prac nad projektem nowej ustawy – Prawo energetyczne, który przewiduje wprowadzenie m.in. obowiązku instalacji tzw. liczników inteligentnych, standardu umowy pomiędzy operatorem systemu dystrybucyjnego a sprzedawcą oraz ochrony odbiorców wrażliwych.

6. Natomiast w odniesieniu do ***priorytetu VI „Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko"*** należy zauważyć, iż *Projekt ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu dla dużych źródeł spalania* został przyjęty przez Radę Ministrów dnia 2 sierpnia 2011 r. i skierowany do Sejmu RP. Niestety, ze względu na zakończenie kadencji Sejmu projekt został zwrócony do ponownego zaakceptowania przez Komitet Stały Rady Ministrów, a następnie przez Radę Ministrów.

   Ponadto w dniu 15 marca 2011 r. Rada Ministrów przyjęła *Założenia do ustawy o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz innych ustaw* stanowiące transpozycję dyrektywy 2009/31/WE w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla. Aktualnie na podstawie założeń przygotowywany jest projekt ustawy o zmianie ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz.981).

   Kontynuowano działania związane z realizacją programu rozpoznawania formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania dwutlenku węgla, a także z przygotowaniem krajowego programu flagowego w zakresie rozwoju czystych technologii węglowych CCS.

   Narodowe Centrum Badań i Rozwoju kontynuowało w 2011 r. realizację, zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*".

   Wsparcie projektów w zakresie ograniczenia ilości zanieczyszczeń w energetyce było udzielane z wykorzystaniem środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" w szczególności poprzez wdrażanie działania 4.5 „*Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza*". NFOŚiGW kontynuował wdrażanie programu priorytetowego z zakresu zarządzania energią i wykorzystaniem OZE w ramach tzw. Systemu Zielonych Inwestycji.

7. Ponadto w trakcie okresu sprawozdawczego (od 1 lipca do 31 grudnia 2011 r.) Polska objęła po raz pierwszy od swojej akcesji do Unii Europejskiej prezydencję w Radzie UE. Polityka energetyczna, w szczególności jej wymiar zewnętrzny, stanowiła jeden z filarów programu prezydencji i została ujęta w ramach priorytetu centralnego „Bezpieczna

Europa". Wśród działań polskiej prezydencji w zakresie przedmiotowej problematyki szczególnie istotnych z punktu widzenia zadań i priorytetów Polityki energetycznej Polski do 2030 r. należy wymienić w szczególności:

- wypracowanie i przyjęcie na posiedzeniu Rady UE ds. Energii w dniu 24 listopada 2011 r. *konkluzji Rady ws. wzmocnienia wymiaru zewnętrznego unijnej polityki energetycznej* (priorytet II „Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii");
- przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ws. integralności i przejrzystości rynku energii, tzw. REMIT (COM (2010) 726)), mającego na celu stworzenie ram prawnych do zwalczania nadużyć na rynku energii (priorytet V „Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii");
- intensywne prace nad *projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie efektywności energetycznej oraz uchylającej dyrektywy 2004/8/WE oraz 2006/32/WE* (priorytet I „Poprawa efektywności energetycznej");
- rozpoczęcie prac nad *projektem rozporządzenia ws. bezpieczeństwa działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem i eksploatacją podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego* (COM(2011)688), którego celem jest ograniczenie ryzyka poważnych wypadków w zakresie eksploatacji instalacji podmorskiego wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego oraz ograniczanie negatywnych konsekwencji w razie ewentualnego zaistnienia takiego wypadku. Projekt ten stanowi odpowiedź UE na katastrofę ekologiczną, która miała miejsce w kwietniu 2010 r. na platformie wiertniczej „Deepwater Horizon" w Zatoce Meksykańskiej (priorytet II „Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii").

REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2011 r.

Priorytet I. Poprawa efektywności energetycznej

1.1.2. Wydanie rozporządzeń Rady Ministrów określających narodowy cel wzrostu efektywności energetycznej - okresowo od 2010 r.

Delegacja do wydania rozporządzeń Rady Ministrów określających narodowy cel wzrostu efektywności energetycznej została skreślona, gdyż cel został bezpośrednio zapisany w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551).

W roku 2011 r. przeprowadzone były prace nad przygotowaniem *projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie przeprowadzenia szkolenia oraz egzaminu dla osób ubiegających się o nadanie uprawnień audytora efektywności energetycznej.*

1.2.2. Wspieranie wybranych przedsięwzięć - praca ciągła od 2011 r.

oraz

1.2.3. Monitorowanie funkcjonowania systemu wsparcia - praca ciągła od 2011 r.

Przedmiotowe zadania powiązane są z wprowadzeniem systemu wsparcia w postaci tzw. białych certyfikatów (świadectw efektywności energetycznej). Zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551) przepisy dotyczące wykonywania obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa efektywności energetycznej lub uiszczenia opłaty zastępczej wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

1.3.1. Przygotowanie i sukcesywne wdrażanie nowych zasad regulacji cen ciepła sieciowego, które zapewnią likwidację skrośnego finansowania produkcji ciepła w skojarzeniu z przychodami z produkcji energii elektrycznej i certyfikatów poprzez wprowadzenie metody porównawczej (benchmarking) w zakresie sposobu ustalania cen ciepła - od 2010 r.

Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104) zmieniła ustawę – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) poprzez dodanie m.in. następujących przepisów:

1) art. 47 ust. 2f, stanowiącego, iż planowane przychody ze sprzedaży ciepła przyjmowane do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie dla ciepła dla jednostek kogeneracji, oblicza się przy zastosowaniu wskaźnika referencyjnego ustalanego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki;
2) art. 47 ust. 2g, stanowiącego, iż do dnia 31 marca każdego roku Prezes URE ogłasza wysokość wskaźnika referencyjnego;
3) art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. c, stanowiącego, iż do zakresu działania Prezesa URE należy zbieranie i przetwarzanie informacji dotyczących przedsiębiorstw energetycznych, w tym obliczanie i ogłaszanie w terminie do dnia 31 marca każdego roku średnich cen sprzedaży ciepła, wytworzonego w należących do przedsiębiorstw posiadających koncesje jednostkach wytwórczych niebędących jednostkami kogeneracji:
   - opalanych paliwami węglowymi,
   - opalanych paliwami gazowymi,
   - opalanych olejem opałowym,

– stanowiących odnawialne źródła energii,

w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z powyższą dyspozycją, w dniach 30 marca 2010 r. i 31 marca 2011 r. Prezes URE poinformował o ww. średnich cenach sprzedaży ciepła, umieszczając stosowną informację na stronie internetowej URE. W związku z wejściem w życie z dniem 3 listopada 2010 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2010 r. Nr 194, poz. 1291), zgodnie z podanym w § 13 ust. 4 ww. rozporządzenia, sposobem ustalania wskaźnika referencyjnego, w dniach 16 grudnia 2010 r. i 31 marca 2011 r. Prezes URE ogłosił na stronie internetowej URE wskaźniki referencyjne, o których mowa w art. 47 ust. 2f.

Pod auspicjami Ministra Gospodarki powstał zespół roboczy do spraw związanych ze zmianą zapisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 października 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2006 r. Nr 193, poz. 1423). W skład Zespołu obok przedstawicieli Ministra Gospodarki weszli reprezentanci Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych, przedstawiciele Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie oraz URE.

W roku 2011 Prezes URE zatwierdził taryfy dla ciepła ukształtowane w sposób uproszczony, o jakim mowa w § 13 ww. rozporządzenia, dla 65 źródeł, w których ciepło wytwarzane jest w jednostkach kogeneracji. Odnośnie do 40 źródeł, dla których zostały zatwierdzone taryfy dla ciepła, przedsiębiorstwa energetyczne wytwarzające ciepło w jednostkach kogeneracji nie skorzystały z możliwości ukształtowania taryf w sposób uproszczony i złożyły je na bazie kosztów, zgodnie z możliwością jaką przewiduje § 14 ww. rozporządzenia.

1.3.2. Utrzymanie systemu wsparcia energii elektrycznej w technologii wysokosprawnej kogeneracji na poziomie zapewniającym opłacalność inwestowania w nowe moce oraz zapewnienie przewidywalności tego systemu w perspektywie kolejnych 10 lat - praca ciągła.

Powyższe zadanie w 2011 r. realizowane było przez Urząd Regulacji Energetyki, w szczególności podczas ustalania opłat zastępczych obowiązujących w następnym roku, tj. w 2012 r. Ponadto przedmiotowe zadanie realizowane było poprzez stosowanie przepisów dotyczących systemu wsparcia kogeneracji. Zgodnie z art. 9l ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89 poz. 625 z późn. zm.) Prezes URE wydaje świadectwo pochodzenia z kogeneracji na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji. Poniżej przedstawiono zestawienie zawierające dane dotyczące wydanych świadectw pochodzenia z kogeneracji, wg stanu na dzień 23 stycznia 2012 r.

Rodzaje jednostek kogeneracji	Rok 2010*)		Rok 2011	
	Ilość energii [w MWh]**	Liczba SP CHP	Ilość energii [w MWh]	Liczba SP CHP
Opalana paliwami gazowymi lub o łącznej mocy elektrycznej zainstalowanej < 1 MW (CHP1)	3 134 829,522	176	2 504 640,97	156

O łącznej mocy elektrycznej zainstalowanej ≥ 1 MW, nieopalana paliwami gazowymi (CHP2)	22 977 785,678	388	15 012 812,35	258
Opalana metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (CHP3)	101 083,135	11	82 039,24	7

Źródło: URE.

** Wydane za okres wytworzenia od 11 marca 2010 r.*

*** Ilość energii elektrycznej po uwzględnieniu umorzeń korekcyjnych.*

1.3.3. Uregulowanie rozporządzeniem procedury sporządzania przez gminy założeń i planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz metod realizacji tych planów, w szczególności w planowaniu zostanie wprowadzony obowiązek tworzenia rankingu możliwych metod pokrycia zapotrzebowania na ciepło oraz wybór optymalnego wariantu w taki sposób, aby zapewnić realizację celów polityki energetycznej państwa - 2011 r.

oraz

1.3.4. Sporządzenie raportu oceniającego postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w całkowitej krajowej produkcji energii elektrycznej - 2011 r.

Obwieszczenie Ministra Gospodarki zawierające raport zostało podpisane w dniu 16 lutego 2012 r. i przekazane do publikacji w Monitorze Polskim.

1.3.5.Prowadzenie oceny efektywności funkcjonującego systemu wsparcia energii z kogeneracji – praca ciągła.

Efektywność systemu wsparcia została zbadana w raporcie oceniającym postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w całkowitej krajowej produkcji energii elektrycznej.

Patrz także: sprawozdanie z realizacji zadania 1.3.2.

1.4.1. Wydawanie uprawnień dla osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynku i lokali mieszkaniowych - praca ciągła.

W celu zapewnienia odpowiedniej kadry dokonującej oceny energetycznej budynków, od lutego 2009 r. jako praca ciągła prowadzone są postępowania egzaminacyjne dla osób ubiegających się o uprawnienia do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków, lokali mieszkalnych oraz części budynków stanowiących samodzielną całość techniczno-użytkową. Ponadto, minister właściwy do praw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej prowadzi rejestr osób, które uzyskały uprawnienia poprzez złożenie egzaminu z wynikiem pozytywnym lub ukończenie równoważnych studiów podyplomowych. Dodatkowo, dokonywane jest opiniowanie programów studiów

podyplomowych w zakresie oceny charakterystyki energetycznej budynków, przedkładanych przez wydziały uczelni wyższych. Ukończenie ww. studiów podyplomowych umożliwia uzyskanie uprawnień do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków.

W roku 2011 kontynuowane były działania mające na celu powiększenie grona osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Postępowanie egzaminacyjne składa się z dwóch części: teoretycznej i praktycznej. Uprawnienie zdobywa się po uzyskaniu wyniku pozytywnego z części praktycznej egzaminu. W 2011 r. na egzamin teoretyczny zakwalifikowano 707 kandydatów, na egzamin praktyczny 982 kandydatów (w tym 592 kandydatów zdających egzamin poprawkowy). W wyniku przeprowadzonych postępowań 144 osoby złożyły egzamin z wynikiem pozytywnym i tym samym uzyskały uprawnienie do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Ponadto, w 2011 r. do rejestru uprawnionych wpisano 1256 absolwentów odpowiednich studiów podyplomowych. Od stycznia 2009 r. do grudnia 2011 r. do rejestru osób, które uzyskały uprawnienia do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków (w związku ze złożeniem egzaminu z wynikiem pozytywnym lub z ukończeniem odpowiednich studiów podyplomowych) wpisano 9099 osób.

1.4.3. Zaostrzenie minimalnych standardów w zakresie efektywności energetycznej budynków– 2010/2011 r.

Prace związane z zaostrzeniem wymagań związanych z ochroną cieplną i energooszczędnością budynków przewidziano na pierwszą połowę 2012 r. Termin ten jest związany z planowanym wdrożeniem postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków oraz ogłoszeniem przez Komisję Europejską metodologii porównawczej służącej określeniu optymalnych pod względem kosztów poziomów charakterystyki energetycznej dla budynków i elementów budynków. W ramach projektowanych prac w ww. zakresie, planowana jest zmiana rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.).

1.5.4. Analiza możliwości zastosowania zachęt do zakupu produktów energooszędnych oraz ewentualne ich wprowadzenie – 2011 – 2012 r.

Z uwagi na znaczne ograniczenia budżetowe zadanie to zostało przeniesione do realizacji w roku 2012.

1.6.5. Rozpowszechnianie najlepszych dostępnych praktyk w zakresie wzorcowej roli jednostek sektora publicznego z innych krajów UE – od 2011 r.

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551) określa zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, które będą zobowiązane stosować co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w przedmiotowym projekcie ustawy. Jednostki sektora publicznego będą również informować społeczeństwo (za pośrednictwem stron internetowych lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości) o stosowanych środkach poprawy efektywności energetycznej.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ww. ustawy, minister właściwy do spraw gospodarki monitoruje stosowanie środków poprawy efektywności energetycznej.

1.6.6. Dostosowanie budynku głównego Ministerstwa Gospodarki do pełnienia wzorcowej roli w zakresie efektywności energetycznej - 2010-2011 r.

Z uwagi na ograniczenia budżetowe w 2011 r. nie podjęto żadnych działań poprawiających efektywności energetyczną budynku głównego Ministerstwa Gospodarki (Pl. Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa). Od 2012 r. zaplanowano rozpoczęcie systematycznej modernizacji systemu oświetleniowego oraz systemu klimatyzacji (w szczególności w głównej sali konferencyjnej ministerstwa – tzw. sali „Pod Kopułą").

1.7. Wsparcie inwestycji w zakresie oszczędności energii przy zastosowaniu kredytów preferencyjnych oraz dotacji ze środków krajowych i europejskich.

W ustawie budżetowej na 2011 r. zaplanowano zasilenie środkami budżetowymi Funduszu Termomodernizacji i Remontów w wysokości 200 mln zł. Dodatkowo decyzją Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 9 grudnia 2011 r. zostały dokonane zmiany w planie finansowym części 18. budżetu państwa polegające na zwiększeniu zasilenia Funduszu Termomodernizacji i Remontów o kwotę 60 mln zł. W rezultacie Fundusz został zasilony w 2011 r. kwotą 260 mln zł.

Stan wolnych środków Funduszu na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosił 85,68 mln zł.

1.7.2. Udzielanie kredytów preferencyjnych na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów – praca ciągła.

Źródłem finansowania ww. zadania są środki Funduszu Termomodernizacji i Remontów, który jest ulokowany w Banku Gospodarstwa Krajowego. Fundusz ten jest zasilany ze środków budżetu państwa. W ustawie budżetowej na 2011 rok zostały przewidziane na ten cel środki w wysokości 200 mln zł, które zostały przekazane na Fundusz Termomodernizacji i Remontów. Ponadto, w 2011 roku Fundusz został dodatkowo zasilony:

- w trzecim kwartale 2011 r. równowartością kwoty 5,8 mln USD, pochodzącą z Projektu *Global Environment Fund* (GEF),
- w grudniu 2011 r. kwotą 60 mln zł, ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

Środki Funduszu są przeznaczone na refinansowanie części kosztów przedsięwzięć termomodernizacyjnych i przedsięwzięć remontowych, w celu poprawy stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych przy jednoczesnym zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną. Refinansowanie to ma, w szczególności formę tzw. premii termomodernizacyjnej oraz premii remontowej

Zgodnie ze skorygowanym w październiku 2011 r. planem finansowym na 2011 rok, Fundusz dysponował kwotą 231,88 mln zł, z czego 13,9 mln zł stanowiła kwota tzw. wolnych środków według stanu na 31 grudnia 2010 roku. Z tej kwoty 163,58 mln zł zostało zarezerwowanych na planowane przyznania premii termomodernizacyjnych, a 40,85 mln zł zostało zarezerwowanych na planowane przyznania premii remontowych.

W 2011 r. ze środków Funduszu zostało przyznane wsparcie w wysokości:

- 162,66 mln zł na realizację 3412 przedsięwzięć termomodernizacyjnych o łącznej wartości 1169,26 mln zł;
- 31,47 mln zł na realizację 657 przedsięwzięć remontowych o łącznej wartości 223,64 mln zł.

Stan wolnych środków Funduszu na dzień 31 grudnia 2011 r. – wynosił 85,68 mln zł.

1.7.3. Wsparcie inwestycji w zakresie stosowania najlepszych dostępnych technologii w przemyśle, wysokosprawnej kogeneracji, ograniczenia strat w sieciach elektroenergetycznych i ciepłowniczych oraz termomodernizacji budynków w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007-2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

Wsparcie było udzielane w ramach następujących działań Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

Działanie 4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania Najlepszych Dostępnych Technik (BAT)

W ramach działania finansowane są projekty przedsiębiorstw objętych obowiązkiem posiadania pozwolenia zintegrowanego, polegające na wdrażaniu technologii BAT. W wyniku przeprowadzenia dwóch konkursów aplikacyjnych (w roku 2008 i 2009) udzielono dofinansowania (zawarto umowy) dla 19 projektów na łączną kwotę dofinansowania 167 102 978 zł (w 2011 r. rozwiązano dwie umowy). Koszt całkowity projektów, na które udzielono dofinansowania to prawie 1,2 mld zł. Alokacja środków UE w tym działaniu została wykorzystana, w związku z czym nie przewiduje się organizacji kolejnych konkursów. Realizacja płatności (środki UE) na rzecz beneficjentów tego działania osiągnęła poziom ponad 53 mln zł, z czego prawie 43 mln zł w samym roku 2011. Projekty wygenerują efekty ekologiczne zarówno w odniesieniu do emisji do powietrza (zmniejszenie prawie o 24 tys. ton emisji SOx, 1,5 tys. ton NOx, 181,5 tys. ton CO_2), zużycia energii elektrycznej (zmniejszenie o ok. 35 tys. MWh/rok), zużycia wody (zmniejszenie o ok. 1 500 m^3 rok), wytwarzania odpadów (zmniejszenie o ok. 38 tys. ton). Do końca 2011 roku zakończyła się realizacja 7 projektów (w tym 5 w roku 2011).

Działanie 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii PO IŚ

Ogłoszono 2 konkursy na całą dostępną alokację (71,77 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 16 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 199,56 mln zł, co stanowi 67,99% dostępnej alokacji. W 2012 roku planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Pierwszy konkurs z tego działania został ogłoszony w 2009 r. Po jego rozstrzygnięciu w 2010 r. zawarto 11 umów o dofinansowanie, w I. półroczu 2011 roku podpisano ostatnią, 12 umowę. Łączna kwota dofinansowania przedsięwzięć wynosi 174 mln zł (koszt całkowity projektów 566, 69 mln zł).

W sierpniu 2010 r. ogłoszony został drugi konkurs dla tego działania z alokacją 58 mln zł. Łącznie wpłynęło 30 wniosków o łącznym koszcie całkowitym 831,2 mln zł i wnioskowanej kwocie dofinansowania ze środków UE w wysokości 331,7 mln zł.

- W lutym 2011 r. zakończono ocenę formalną wszystkich złożonych wniosków. Pozytywnie oceniono 15 projektów, natomiast 15 projektów zostało odrzuconych.
- W marcu 2011 r. zakończono ocenę merytoryczną I stopnia dla 15 wniosków, które pozytywnie przeszły ocenę formalną. Na liście rankingowej, po uwzględnieniu procedury odwoławczej, znalazło się 11 projektów o łącznym koszcie całkowitym 267,1 mln zł i rekomendowanej kwocie dofinansowania 114,0 mln zł
- W lipcu 2011 r. została zakończona ocena merytoryczna II stopnia. Do końca 2011 r. zawarto 4 umowy na łączną kwotę dofinansowania 25, 5 mln zł przy koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym niespełna 53 mln zł. W 2012 roku planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie.

- Do dnia 31 grudnia 2011 r. w ramach działania 9.1. certyfikowano 72 mln zł natomiast beneficjentom wypłacono 69 mln zł ze środków FS.

Działanie 9.2 Efektywna dystrybucja energii PO IŚ

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (139,04 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 30 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 508,23 mln zł, co stanowi 89,12% dostępnej alokacji. W 2012 roku planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Konkurs na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach tego działania ogłoszono w 2010 roku. W wyniku przeprowadzonego naboru, w ramach oceny formalnej pozytywnie zweryfikowano 51 wniosków o łącznym koszcie całkowitym 2103 mln zł i wnioskowanej kwocie dofinansowania UE 1 033 mln zł.

- Po zakończeniu oceny merytorycznej opublikowano listę rankingową, która po uwzględnieniu procedury odwoławczej zawierała 32 projekty podstawowe o łącznym koszcie całkowitym 1 194 mln zł, w tym 556 mln zł rekomendowanej kwoty dofinansowania ze środków UE.
- Dla 30 projektów zakończono z wynikiem pozytywnym ocenę merytoryczną II stopnia. Dla pozostałych dwóch nie została ona zakończona.
- Do dnia 31 grudnia 2011 r. w ramach ww. działania:
  - zawarto 30 umów o dofinansowanie, których koszt całkowity wyniósł 1127 mln zł a kwota dofinansowania 508 mln zł;
  - wypłacono kwotę w wysokości 983 tys. zł i pełną kwotę wydatków certyfikowano ze środków FS.

Działanie 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej PO IŚ

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (76,67 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 33 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 250 mln zł, co stanowi 80% dostępnej alokacji. W 2012 roku planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Konkurs w ramach tego działania został ogłoszony w grudniu 2008 r., nabór wniosków przeprowadzono w 2009 r. Wpłynęło 135 projektów. Na liście podstawowej po wszystkich etapach oceny znalazło się 37 projektów. Od uruchomienia programu podpisano 34 umowy, z których jedna, z uwagi na rezygnację beneficjenta (brak środków własnych), została w 2011 r. rozwiązana.

Według danych zaktualizowanych na podstawie podpisanych w 2011 r. aneksów, łączna kwota dofinansowania UE w ramach działania 9.3 wynosi 250 mln zł, przy sumarycznym koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym 573 382 484,47 zł.

Z powodu niewykorzystania pełnej alokacji w 2011 r. rozszerzono listę podstawową o następne 23 projekty, z czego 10 projektów nie podlegało ocenie z powodu rezygnacji wnioskodawców z dalszego ubiegania się o środki.

- Do dnia 31 grudnia 2011 r. w ramach ww. działania wypłacono 55,6 mln zł ze środków Funduszu Spójności w ramach zaliczek i refundacji, w tym ok. 41 mln zł z limitu przyznanego na 2010 r. i ok. 14 mln zł z rezerwy celowej.

W 2011 r. wypłacono 57, 68 mln zł ze środków FS w ramach zaliczek i refundacji.

Natomiast w ramach RPO do lipca 2012 r., w wyniku przeprowadzonych konkursów wsparcie uzyskały głównie projekty dotyczące modernizacji sieci ciepłowniczych oraz termomodernizacji. Łącznie podpisano 505 umów na kwotę 824 991 836 zł.

1.7.4. Preferowanie przy wsparciu z funduszy europejskich projektów przynoszących pozytywne efekty w zakresie oszczędności energii – praca ciągła.

W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" przewidziane są środki na projekty związane z efektywnością energetyczną. W szczególności należy wskazać na działania: 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* i 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* w ramach priorytetu IX PO IŚ „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna". Celem obu działań jest zwiększenie efektywności energetycznej, w tym zmniejszenie strat powstających przy dystrybucji energii elektrycznej i ciepła oraz wzrost oszczędności energii w sektorze publicznym, tj. wsparcie dla termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, w tym zmiany wyposażenia tych obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej.

W działaniu 9.2 dostępne są środki UE w wysokości 575 mln zł. Do końca 2011 r. dzięki podpisaniu 30 umów o dofinansowanie, na łączną kwotę dofinansowania przekraczającą 508 mln zł, został osiągnięty 89% poziom kontraktacji. Do końca 2011 r. nie została zakończona ocena pozostałych projektów.

W ramach działania 9.3 dostępne są środki UE w wysokości ponad 300 mln zł. Do końca 2011 r. zostały podpisane 33 umowy o dofinansowanie UE na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą ponad 250 mln zł. Dzięki temu poziom kontraktacji wyniósł 80 %. Do końca 2011 r. nie została zakończona ocena pozostałych projektów.

W ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO) podpisano łącznie 8 umów dotyczących poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia energochłonności oraz niskiej emisji.

1.7.5. Przygotowanie i realizacja programów wsparcia efektywności energetycznej z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W ramach realizacji działań Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w zakresie wsparcia projektów efektywności energetycznej, w roku 2010 rozpoczęto i kontynuowano prace nad utworzeniem programu wspierającego przedsiębiorstwa w dziedzinie przedsięwzięć umożliwiających oszczędność energii elektrycznej. W rezultacie tych działań w roku 2011 zatwierdzony został program priorytetowy „Efektywne wykorzystanie energii", składający się z dwóch części:

- dofinansowanie audytów energetycznych i elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach (wsparcie w formie dotacji),
- dofinansowanie zadań inwestycyjnych prowadzących do oszczędności energii lub wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw (wsparcie w formie pożyczki).

Wg stanu na koniec 2011 r złożonych zostało 16 wniosków w zakresie I cz. Programu (audyt energetyczny). Koszt całkowity projektów wyniósł 4 619 715 zł, z czego wnioskowane dofinansowanie 3 113 714 zł. W ramach drugiej części programu dotyczącej pożyczek inwestycyjnych wpłynęły 3 wnioski na łączną kwotę dofinansowania równą 126 mln zł.

W ostatnim kwartale 2011 r zawarto pierwsze umowy o dofinansowania audytów energetycznych w przedsiębiorstwach, rozpoczęto również przygotowania kolejnych

konkursów aplikacyjnych dla obu części programu priorytetowego, planowanych do ogłoszenia na początku 2012 r.

1.8. Wspieranie prac naukowo-badawczych w zakresie nowych rozwiązań i technologii zmniejszających zużycie energii we wszystkich kierunkach jej przetwarzania oraz użytkowania.

W 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 49 projektów badawczych, międzynarodowych, celowych i rozwojowych o tematyce związanej z powyższym działaniem. Na ww. projekty przyznano łączną kwotę ponad 44,905 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ponad 8,374 mln zł.

W 2011 r., zgodnie z przepisami nowych ustaw reformujących system nauki w Polsce[2], zarówno ww. projekty (niezakończone w 2010 r.), jak i projekty nowe finansowane były przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR).

Realizowany przez NCBiR na zlecenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*" oraz strategiczny projekt badawczy pt. „*Zintegrowany system zmniejszenia eksploatacyjnej energochłonności budynków*" zawierają elementy bezpośrednio związane z efektywnością energetyczną. Na pierwszy z nich przekazano w 2010 r. dofinansowanie 28,7 mln zł oraz w 2011 r. w wysokości 66,7 mln zł., natomiast na drugi projekt - odpowiednio 5 mln w 2010 r. oraz 10,9 mln w 2011 r.

1.9.1. Nałożenie na operatora systemu przesyłowego energii elektrycznej obowiązku wdrożenia architektury nowego modelu rynku energii elektrycznej, w tym wprowadzenie rynku dnia bieżącego – 2010 r.

Patrz: realizacja zadań 5.1.1. – 5.1.5

1.9.2. Stopniowe wprowadzenie obowiązku stosowania liczników elektronicznych umożliwiających przekazywanie sygnałów cenowych odbiorcom energii – od 2011 r.

oraz

1.9.4. Stworzenie możliwości zastosowania systemu bodźców do racjonalizacji zużycia energii elektrycznej poprzez taryfy dystrybucyjne (np. wprowadzenie strefowości w taryfach) – 2011 r.

Wprowadzenie bodźcowego mechanizmu finansowego wymaga również wdrożenia inteligentnych sieci pomiarowych. W 2011 r. Prezes URE opublikował stanowisko w sprawie niezbędnych wymagań wobec wdrażanych przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego tzw. E - inteligentnych systemów pomiarowo-rozliczeniowych z uwzględnieniem funkcji celu oraz proponowanych mechanizmów wsparcia przy postulowanym modelu rynku. Konsultacji publicznej poddano drugi dokument, zatytułowany *„Koncepcja modelu rynku opomiarowania w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań wobec Niezależnego Operatora Pomiarów"*.

Planowane są dalsze prace związane z systemami inteligentnego opomiarowania, m.in. nad systemem różnicowania stawek opłat w okresach szczytowego i pozaszczytowego

[2] W dniu 1 października 2010 r. wszedł w życie pakiet 6 ustaw reformujących system nauki w Polsce, w tym *ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki* (Dz. U. Nr 96, poz. 615), *ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju* (Dz. U. Nr 96, poz. 616) i *ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki* (Dz. U. Nr 96, poz. 617).

zapotrzebowania na energię elektryczną. Do projektu nowej ustawy Prawo energetyczne zostały zaproponowane stosowne delegacje dla Prezesa URE w tym zakresie.

1.9.5. Wprowadzenie standardu cyfrowej łączności zapewniającego stworzenie warunków do budowy jednolitego, ogólnokrajowego systemu łączności radiowej dla potrzeb energetyki, gwarantującego realizację funkcji łączności głosowej i transmisji danych zarówno w stanach normalnych, jak i w sytuacjach kryzysowych – 2011 r.

Patrz: realizacja zadania 2.31.4. i nast.

1.10. Kampanie informacyjne i edukacyjne promujące racjonalne wykorzystanie energii (6 zadań) 2009-2012 r.

Z uwagi na znaczne ograniczenie środków budżetowych na działania Ministerstwa Gospodarki w obszarze edukacyjno – informacyjnym, zostały one zawężone do udzielania patronatów przedsięwzięciom promujących szeroko rozumianą efektywność energetyczną (w niektórych wydarzeniach udział wzięli przedstawiciele MG). Wśród ww. przedsięwzięć wyróżnić można w szczególności:

- cykl spotkań pn. Forum „Polska Efektywna Energetycznie", organizowanych w pięciu miastach Polski, które ma na celu zwiększenie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści biznesowych i środowiskowych wynikających z efektywnego wykorzystania energii w firmach;
- konkurs grantowy „Sieć dobrych pomysłów" skierowany do urzędów gmin, placówek edukacyjnych oraz organizacji pozarządowych i samorządowych z terenu czterech wybranych gmin, którego celem było wsparcie projektów służących poprawie efektywności energetycznej i racjonalnego wykorzystania energii elektrycznej;
- VI edycję konferencji z cyklu pt. „Efektywność energetyczna – Niższe koszty energii w przemyśle".

Ponadto MG udzieliło wsparcia IV edycji konkursu na najbardziej efektywną energetycznie gminę w Polsce.

Dodatkowo, w roku 2011 pewna ilość świetlówek energooszczędnych została przekazana przez MG do Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy na wymianę tradycyjnych żarówek na bardziej energooszczędne w czterech ośrodkach Szkolenia Wychowania, należących do OHP.

W 2011 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kontynuował dofinansowanie realizacji 16 projektów edukacyjnych dotyczących racjonalnego wykorzystania energii. Łączny koszt realizacji tych projektów to 7 056 560 zł, a łączna kwota dofinansowania wynosi 5 315 891 zł, w tym w 2011 r. wypłacono 3 535 777 zł.

W 2011 r. wpłynęły kolejne wnioski o dofinansowanie projektów związanych z racjonalnym wykorzystywaniem energii. W 2011 r. rozpatrzono pozytywnie 12 wniosków, zawarto kolejnych 11 umów o dofinansowanie realizacji projektów edukacyjnych dotyczących racjonalnego wykorzystania energii. Łączny koszt realizacji tych przedsięwzięć to 6 832 243 zł, przyznana kwota dofinansowania 5 461 890 zł, w tym w 2011 r. wypłacono 930 225 zł.

W 2011 r. podejmowano także działania edukacyjne w obszarze racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, w tym efektywności energetycznej. Główne realizowane kampanie to:

Kampania edukacyjno-informacyjna w Internecie nt. ochrony klimatu Ziemi przez zmianę codziennych nawyków „Zakręć kran"

Kampania pokazywała w jakim stopniu codzienne nawyki wpływają na pogłębianie się problemów związanych z ekologią. Symboliczne hasło kampanii zachęcało do wykonania drobnej czynności, która może przynieść wielkie korzyści dla Ziemi. Przekaz miał na celu budowanie i wzmacnianie świadomości odbiorców w zakresie efektywnego wykorzystywania zasobów oraz wpływu codziennych nawyków na ochronę klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem właściwego korzystania z urządzeń elektrycznych). Koszt kampanii: 455 464 zł, zasięg: 21 133 859 unikalnych użytkowników.

Kampania Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu

Ogólnoeuropejska kampania społeczna (realizowana corocznie, począwszy od 2002 r.), przeprowadzona została w dniach 16-22 września 2011 r. pod patronatem Komisji Europejskiej. Kampania skierowana była do miast i ich mieszkańców i obejmowała takie działania, jak kampania radiowa i kampania internetowa. Koszt kampanii wyniósł 814 447,17 zł, zasięg kampanii w Internecie: 7 925 965 unikalnych użytkowników, zasięg kampanii w radiu: 13 124 000 radiosłuchaczy.

Działanie 1.10.2. Prelekcje, szkolenia i edukacja.

Symbolicznym podsumowaniem *efektywnego energetycznie roku 2011* były zorganizowane przez Urząd Regulacji Energetyki oraz Ambasadę Królestwa Danii w Warszawie, interdyscyplinarne - „Polsko-duńskie warsztaty dotyczące efektywności energetycznej". Dla URE było to ostatnie z wydarzeń organizowanych w ramach Prezydencji Polski w Radzie UE, natomiast dla Ambasady Danii warsztaty były zwieńczeniem prowadzonej w 2011 r. kampanii edukacyjnej „Duński zrównoważony styl życia".

Również w roku 2011 r. URE po raz pierwszy wziął udział w akcji informacyjnej „Przed wakacjami - co warto wiedzieć?" prowadzonej wspólnie z UOKiK oraz kilkudziesięcioma innymi partnerami. Latem 2011 r. 27 instytucji, urzędów i organizacji wspólnie informowało o bezpieczeństwie, prawach i obowiązkach ważnych dla konsumentów, odbiorców energii przed długim urlopem wypoczynkowym, w tym o zachowaniach promujących racjonalne wykorzystanie energii. Porady dla odbiorców energii opublikowano w aktualnościach na stronie internetowej URE oraz w serwisach dla odbiorców, a teksty przygotowane przez specjalistów URE przedrukowywała prasa i portale internetowe.

W 2011 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki współorganizował, obejmował patronatem honorowym i udzielał merytorycznego wsparcia najważniejszym wydarzeniom poświęconym efektywności energetycznej i racjonalnemu wykorzystaniu energii. Prezes URE promował racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych m.in. podczas ogólnopolskiej kampanii Forum „Polska Efektywna Energetycznie" (październik 2011 – maj 2012). Celem ogólnokrajowej kampanii informacyjnej, była promocja efektywności energetycznej i poszerzanie wiedzy przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego o korzyściach płynących z wydajnego wykorzystywania energii w firmach, samorządach oraz innych instytucjach.

Prezes URE objął patronatem honorowym 4 wydarzenia organizowane w ramach Tygodnia Zrównoważonej Energii Unii Europejskiej - największego europejskiego forum, na którym odbywa się obywatelska debata dotycząca przyszłości rynku energii. Tematami przewodnimi *Tygodnia* były transport miejski oraz inteligentne sieci energetyczne (*smart grids*) wykorzystujące najnowsze technologie, aby ograniczyć negatywny wpływ na środowisko.

Integralnym elementem działań promocyjnych dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz inteligentnego opomiarowania (*smart metering*) podejmowanych

przez URE jest obszar związany z problemem infrastruktury energetycznej dla pojazdów elektrycznych i transportu publicznego (udział w projekcie Urbact II).

Obok forum „Polska Efektywna Energetycznie" znaczącym wydarzeniem edukacyjnym był ogólnopolski projekt „Bezpieczne Praktyki i Środowisko", w ramach którego kilka tysięcy uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów uczestniczyło w warsztatach poświęconych m.in. racjonalnemu wykorzystaniu energii elektrycznej. Prezes URE objął cykl szkoleń Patronatem Honorowym.

Ponadto URE kontynuował współpracę z samorządami i partnerami społecznymi, informując o możliwości redukcji kosztów wydatkowanych na energię elektryczną w jednostkach samorządowych poprzez wybór sprzedawcy energii. W I połowie roku 2011 kontynuowano ogólnopolską kampanię URE „I ty możesz zmienić sprzedawcę prądu" (emisja 240 spotów - reklam radiowych zachęcających odbiorców do zmiany dostawcy energii elektrycznej).

Ponadto URE uczestniczyło w II edycji Targów Wiedzy Konsumenckiej. Przy tej okazji uruchomiono na stronach internetowych URE Cenowy Energetyczny Kalkulator Internetowy – CENKI. Tylko 30 maja do 31 grudnia 2011 r. nowy serwis URE odwiedziło ponad 30 tysięcy wirtualnych gości. Strona zanotowała 116 tysięcy odsłon.

W 2011 r. URE przygotowało projekt ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej w ramach konkursu grantów NFOŚiGW. URE złożył projekt na ogólnopolską kampanię edukacyjną promującą zachowania związane z racjonalnym wykorzystaniem energii. Projekt przewidywał kompleksowy program edukacyjny (konferencje, strony internetowe, reklamy telewizyjne i cykl poradnikowych audycji radiowych), adresowany do kluczowych grup odbiorców energii: dorosłych w wieku od 20 lat wzwyż oraz dzieci w wieku 6-10 lat (uczniów klas 1-3 SP).

Ponadto w 2011 r. patronat Prezesa URE otrzymało ok. 40 wydarzeń o charakterze edukacyjnym. Ponad połowa wydarzeń objętych patronatem honorowym Prezesa URE dotyczyła efektywności energetycznej. Przyznanie patronatu oznacza pomoc Zespołu URE w organizacji wydarzeń. Eksperci Urzędu biorą udział w spotkaniach, dzieląc się nieodpłatnie wiedzą na temat rynku energetycznego i działań Regulatora na rzecz efektywności energetycznej. Zespół URE przygotowuje informacje na temat przedsięwzięć objętych Patronatem Honorowym i publikuje komunikaty na stronach www Urzędu.

Jednocześnie w roku 2011 Prezes URE udzielił patronatu 8 konkursom edukacyjnym, których celem jest podniesienie świadomości energetycznej.

Narzędziem promocji efektywności energetycznej jest także strona internetowa URE.

Priorytet II. Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

II.1. Węgiel

2.1.1. Utworzenie w drodze ustawy funduszu węglowego na utrzymywanie odpowiednich mocy wydobywczych, w tym na tworzenie frontów rezerwowych – 2010 r.

Rozpoczęte w 2010 r. prace nad przygotowaniem propozycji utworzenia funduszu węglowego (prowadzone m.in. z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz organizacji pracodawców i związków związkowych działających w górnictwie), zakończyły się przygotowaniem projektu wprowadzenia tzw. „opłaty cieplnej" obciążającej cenę wytworzonej energii elektrycznej i cieplnej.

Od 1 stycznia 2011 r. przestało obowiązywać rozporządzenie Rady (WE) 1407/2002 z dnia 23 lipca 2002 r. w sprawie pomocy państwa dla przemysłu węglowego, które umożliwiało udzielenie pomocy na inwestycje początkowe. Nowa Decyzja Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (2010/787/UE) możliwości takiej pomocy dla górnictwa nie przewiduje. W związku z powyższym, podstawowym problemem stało się przyjęcie takiego rozwiązania, które stwarzałoby możliwość powołania funduszu węglowego wspierającego działania inwestycyjne w górnictwie węgla kamiennego, przy założeniu, że nie będzie to stanowić pomocy w świetle przepisów o pomocy publicznej.

Wykorzystanie przez górnictwo środków finansowych uzyskanych w wyniku wprowadzenia „opłaty cieplnej" wymogu tego nie spełnia. Aktualnie nie ma możliwości udzielenia wsparcia na inwestycje, które nie naruszałoby przepisów o dozwolonej pomocy publicznej. W związku z powyższym należy odstąpić od realizacji tego działania.

Należy mieć również na uwadze częściową zmianę sytuacji w sektorze górnictwa w wyniku poprawy koniunktury na rynku węgla, co spowodowało, że od roku 2008 spółki węglowe przeznaczają na inwestycje środki własne w wysokości 2-3 mld zł rocznie (w roku 2011 - 3,2 mld zł).

2.1.2. Wprowadzenie zmian w Prawie ochrony środowiska umożliwiających finansowanie ze środków NFOŚiGW rozwoju zmodernizowanych technologii przygotowania węgla do energetycznego wykorzystania (np. pył węglowy, paliwa płynne i gazowe z węgla oraz ekologiczne paliwa węglowe) – 2010 r.

Zadania dotyczące rozwoju technologii przeróbki węgla były już finansowane ze środków NFOŚiGW z ukierunkowaniem dla zakładów przeróbczych. Obecnie obowiązuje program priorytetowy umożliwiający finansowanie budowy lub modernizacji zakładów przeróbki węgla.

2.2.1. Stworzenie organom administracji geologicznej, poprzez wprowadzenie hierarchiczności planowania, możliwości ustalania zasad zagospodarowania obszarów występowania złóż, które jeszcze nie są przedmiotem eksploatacji, a które stanowią cenną surowcową bazę rezerwową – w drodze nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – 2010 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.3.1.

Prowadzone są prace nad zwiększeniem skuteczności i spójności planowania rozwoju, a także w zakresie zmian prawnych mających na celu wzmocnienie hierarchiczności planowania przestrzennego.

2.2.2. Doprecyzowanie obiektywnych warunków uzyskania pozytywnej decyzji środowiskowej dla przedsięwzięć górniczych – poprzez nowelizację ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – 2010 r.

Podstawą odmowy udzielenia zgody na realizację przedsięwzięć górniczych, polegających na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu węgla kamiennego na obszarach występowania strategicznych złóż węgla kamiennego, nie powinien być wpływ tej działalności na powierzchnię terenu, o ile przedsiębiorca górniczy naprawi szkody i wprowadzi odpowiednie kompensacje przyrodnicze.

Należy jednak wskazać, iż z punktu widzenia obszarów Natura 2000 warunkiem, który musi być spełniony, aby dane przedsięwzięcie górnicze mogło uzyskać pozytywną decyzję środowiskową jest wykluczenie jego znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 lub udowodnienie, że inwestycja ta wypełnia przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Powyższe podejście jest zgodne z odpowiednimi regulacjami prawa wspólnotowego (dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - dyrektywa siedliskowa oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – tzw. dyrektywa ptasia). Wprowadzanie zmian i uproszczeń odnośnie do powyższego warunku może skutkować naruszeniem prawa wspólnotowego.

Obecnie art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227, z późn. zm.) zobowiązuje do ujęcia w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (obok wariantu proponowanego przez wnioskodawcę), także racjonalnego wariantu alternatywnego oraz wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. W tej sytuacji należy uznać, że ze względu na konieczność spełnienia zróżnicowanych warunków środowiskowych, określenie w ustawie wyspecyfikowanych warunków uzyskania pozytywnej decyzji środowiskowej nie jest możliwe.

2.2.3 Ograniczenie fiskalizmu związanego z procesem uzyskiwania prawa do informacji geologicznej.

Właściwe rozwiązania dotyczące uzyskania prawa do informacji geologicznej zostały zawarte w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2011 r. Nr 163, poz. 981) oraz w aktach wykonawczych.

2.2.4. Zmiana zapisów w *Prawie geologicznym i górniczym* przez jednoznaczne zaliczenie złóż węgla brunatnego do złóż będących własnością Skarbu Państwa (własność górnicza) niezależnie od sposobu ich eksploatacji – 2010 r.

Zmiana przepisów mająca na celu m.in. jednoznaczne zaliczenie złóż węgla brunatnego do złóż będących przedmiotem własności górniczej Skarbu Państwa została zawarta w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981).

2.2.6. Uproszczenie procedury uzgadniania zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego związanych z działalnością górniczą w odniesieniu do złóż zaliczonych do inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym – 2010 r.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw przewidywał skrócenie i uproszczenie procedur planistycznych

poprzez m.in. odstąpienie, co do zasady, od wyrażania stanowiska przez upoważnione organy w formie uzgodnienia wszystkich projektów aktów planistycznych na rzecz opiniowania tych aktów.

2.2.7. Rozważenie wyłączenia z części opłat nakładanych na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Rozważono problem i zrezygnowano z wprowadzania zmian w zakresie gruntów leśnych, ze względu na możliwość zaistnienia nierówności podmiotów wobec prawa.

2.3.1. Wprowadzenie do ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przepisów umożliwiających objęcie ochroną zasobów strategicznych węgla kamiennego i brunatnego (udokumentowanych i perspektywicznych), które zostały zamieszczone na mapach geologicznych, oraz wskazanie kryteriów wyboru złóż do ich ochrony – 2010 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.2.1.

W art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981) zapisano, że w celu ochrony udokumentowane złoża kopalin ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

Uwzględniając zapisy przyjętej przez Rząd w grudniu 2011 r. „*Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*" (KZPK 2030), Ministerstwo Gospodarki przygotuje projekt odpowiednich zmian ustawowych wprowadzających definicję złoża strategicznego oraz delegację dla Ministra Gospodarki do ustalenia, w uzgodnieniu z Ministrem Środowiska, wykazu złóż węgla kamiennego i brunatnego podlegających ochronie. Prace nad wstępnym wytypowaniem złóż do objęcia ochroną zostały już podjęte.

W opracowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego projekcie „*Planu działań – informacji ws. działań niezbędnych do podjęcia przez Radę Ministrów i inne podmioty publiczne, zapewniających wdrożenie przyjętej przez RM w dniu 13 grudnia 2011 r. Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030"* przyjęto, że sporządzenie wykazu złóż o znaczeniu strategicznym dla państwa z określeniem przestrzennego zasięgu ich zalegania nastąpi w I. półroczu 2014 r. (konieczna jest delegacja ustawowa upoważniająca Ministra Gospodarki do wydania, we współpracy z Ministrem Środowiska, rozporządzenia wprowadzającego listę złóż strategicznych podlegających ochronie). Termin opracowania *ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw* – wprowadzającej m.in. odpowiednią zmianę ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981) - ustalono na koniec 2014 r.

2.3.2. Wydanie rozporządzenia w sprawie wykazu złóż węgla kamiennego i brunatnego o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa energetycznego kraju – 2010 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.3.1.

Wydanie rozporządzenia nastąpi po dokonaniu odpowiednich zmian ustawowych, upoważniających Ministra Gospodarki do jego wydania.

2.3.3. Wprowadzenie do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju oraz sukcesywne wprowadzanie do wojewódzkich i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ochrony przed dalszą zabudową wskazanych w ww. rozporządzeniu złóż węgla kamiennego i brunatnego o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju – 2010 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.2.1.

W przyjętej przez Rząd w grudniu 2011 r. „*Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*" (KPZK 2030) zawarte zostały postanowienia dotyczące ujęcia w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony strategicznych złóż kopalin. Wskazano na konieczność opracowania wykazu złóż strategicznych węgla oraz ustalenia zakresu ich ochrony przed zabudową. Zobowiązano wojewodów do ujęcia złóż w planach wojewódzkich, co, zgodnie z przyjętą zasadą hierarchiczności planowania, oznacza obowiązek uwzględnienia ich występowania w planach zagospodarowania przestrzennego gmin.

W przypadku węgla kamiennego zakładana ochrona złóż strategicznych przed zabudową infrastrukturalną wydaje się wystarczająca, co pozwala zrezygnować z instytucji inwestora zastępczego.

2.3.4 W przypadku braku inwestora upoważnienie właściwego organu rządowego lub innego podmiotu do pełnienia roli inwestora zastępczego – 2010.

Zgodnie z KPZK 2030 złoża surowców o charakterze strategicznym będą podlegać ochronie, nawet jeżeli w najbliższych latach nie przewiduje się ich eksploatacji, co pozwala na rezygnację z instytucji inwestora zastępczego.

2.3.5. Wprowadzenie procedur ułatwiających skuteczną kontrolę organów państwa nad ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczącymi umożliwienia podjęcia działalności wydobywczej na terenach, gdzie udokumentowano złoża węgla brunatnego i kamiennego o znaczeniu strategicznym dla gospodarki państwa – 2010 r.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw przewiduje zwiększenie kontroli wojewody nad sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w przypadkach inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym lub wojewódzkim, poprzez wykonanie zastępcze czynności organów gminy składających się na procedurę sporządzania planu miejscowego. Odnośnie do ustaleń planów miejscowych, to zgodnie z zasadą hierarchiczności planowania przestrzennego, wiążące ustalenia aktów planistycznych wyższego szczebla są obowiązkowo przenoszone do aktów planistycznych niższego szczebla.

2.4. Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej węgla z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych.

Minister Środowiska przygotował *projekt rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na cele z zakresu środowiska związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla kamiennego*. Projekt ten w dniu 19 stycznia 2011 r. został zatwierdzony przez Kierownictwo MŚ. Aktualnie Minister Środowiska oraz Minister Gospodarki analizują opinie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Departamentu Prawnego NFOŚiGW wskazujące, że pomoc ta stanowi niedozwoloną pomoc publiczną. Potwierdza to również przeprowadzona przez Grupę Doradczą Sienna Sp. z o.o. analiza projektu rozporządzenia pod kątem oceny zgodności z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust.1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Analiza ta wykazała, że pomoc udzielana na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż

węgla kamiennego będzie uznana za pomoc niedozwoloną, ponieważ działania te nie mogą być zakwalifikowane jako badania przemysłowe.

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska w 2011 r. udzielił 5 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego, 1 koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie metanu z węgla kamiennego, 1 koncesję na wydobywanie metanu z węgla kamiennego oraz 2 koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla brunatnego.

W 2011 r. kontynuowano realizację zamówionego przez Ministra Środowiska tematu pt. *Możliwości zagospodarowania i eksploatacji partii pokładów węgla kamiennego o niewielkich rozmiarach, nieregularnych kształtach i tzw. „resztkowych partii złóż". Potencjał zasobowy i ocena znaczenia gospodarczego.*

2.5.1. Działania organizacyjne i strukturalne ukierunkowane na tworzenie silnych podmiotów gospodarczych, które mogłyby z powodzeniem konkurować na rynku – praca ciągła.

W 2011 r. zakończono prace nad tworzeniem Grupy Węglowo-Koksowej na bazie Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., zgodnie ze skorygowanymi założeniami, przyjętymi w „*Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*".

2.5.2. Tworzenie, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, w uzasadnionych ekonomicznie przypadkach, grup kapitałowych na bazie spółek węglowych i spółek produkujących energię, z zachowaniem zasad dialogu społecznego.

W 2010 r. podpisany został list intencyjny Tauron Polska Energia S.A. i KW S.A. (przy udziale MG i MSP), w którym strony zobowiązały się do działania, w wyniku którego akcje PKW S.A. będące własnością KW S.A. oraz KWK „Bolesław Śmiały" (kopalnia należąca do KW S.A.) zostaną wniesione do Grupy Tauron w zamian za objęcie akcji Tauron Polska Energia S.A. (Tauron PE S.A.).

Podpisana została umowa o Wspólnym Przedsięwzięciu. W 2011 r. Kompania Węglowa S.A., ze względu na zmianę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych odstąpiła od realizacji umowy.

W związku z odstąpieniem przez Kompanię Węglową od realizacji projektu „Przejęcie KWK "Bolesław Śmiały" i nabycie akcji Południowego Koncernu Węglowego S.A. (PWK) będących własnością KW S.A.", poprzez nie udzielenie akceptacji wartości zorganizowanej części przedsiębiorstwa Kompanii Węglowej - Oddział KWK "Bolesław Śmiały" oraz wartości akcji posiadanych przez Kompanię Węglową w PWK S.A. wynikających ze sporządzonych wycen przedmiotowych aktywów, Tauron PE S.A. zakończył prace nad ww. projektem.

Jednocześnie w Tauron PE S.A. prowadzone są prace koncepcyjne mające na celu podjęcie ewentualnych dalszych działań w zakresie optymalnej struktury udziału grupy Tauron w kapitale zakładowym PKW S.A.

W strategii działalności Kompanii Węglowej S.A. założono wybudowanie w latach 2012-2018 bloku energetycznego o mocy 900-1000 MW. Dla realizacji inwestycji, jako wspólnego przedsięwzięcia z partnerem z branży energetycznej, powołana zostanie spółka celowa (SPV).

2.6.1. Stworzenie systemu wsparcia dla gospodarczego wykorzystania metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w kopalniach węgla kamiennego poprzez ustanowienie świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytwarzanej z metanu – 2010 r.

W dniu 11 marca 2010 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104), przewidująca objęcie metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego, systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji, wprowadzonego na podstawie art. 9a i 9l ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89 poz. 625 z późn. zm.).

2.6.2. Analiza skuteczności wprowadzonego systemu wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z metanu – 2011 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.6.1.

Wykonano analizę skuteczności systemu wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z metanu. Jeżeli wprowadzony mechanizm okaże się niewystarczający, podjęte zostaną działania nad opracowaniem innych rozwiązań. Obecnie poziom zagospodarowania metanu w kopalniach węgla kamiennego w odniesieniu do całkowitej metanowości wynosi ok. 20%.

2.6.3. Ewentualne przygotowanie propozycji korekty/uzupełnienia przyjętego systemu wsparcia w oparciu o wyniki ww. analizy

Zadanie zostanie zrealizowane po wykonaniu zadania 2.6.2. (2011/2012 r.).

2.7.1. Ocena możliwości zastosowania dostępnych na świecie technologii wykorzystania metanu z powietrza wentylacyjnego – 2010 r.

Prowadzone są wstępne rozmowy na temat możliwości technicznych pozyskania metanu z powietrza wentylacyjnego o zawartości metanu większej niż 0,8%. Przyjęto, że technologia i urządzenia do pozyskania metanu byłyby sprawdzane w KWK Bielszowice Brzeszcze.

Podpisano list intencyjny pomiędzy Instytutem Inżynierii Chemicznej PAN w Gliwicach oraz Kompanią Węglową S.A. w sprawie powołania konsorcjum badawczo-wdrożeniowego, którego celem będzie prowadzenie prac związanych z zagospodarowaniem metanu wentylacyjnego.

2.7.3. Rozważenie możliwości i ewentualne włączenie prac nad nowymi technologiami wykorzystania metanu z powietrza wentylacyjnego do strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskania energii" oraz Krajowego Programu Badań – 2011 r.

Realizowany od 2010 r. przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju na zlecenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ww. strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*" obejmuje cztery zdefiniowane w 2009 r. zadania badawcze na łączną kwotę 300 mln zł i nie przewiduje realizacji nowych zadań. Natomiast przyjęty w dniu 17 sierpnia 2011 r. przez Radę Ministrów Krajowy Program Badań dostrzega konieczność rozwijania technologii wykorzystujących niekonwencjonalne surowce energetyczne, w tym metan pozyskiwany ze złóż węglowych.

2.8.1. Prywatyzacja przedsiębiorstw górniczych z zachowaniem zasad dialogu społecznego, przy założeniu pozyskania środków z prywatyzacji na utrzymanie zdolności produkcyjnych.

Zgodnie z przyjętą przez Radę Ministrów i uzgodnioną ze stroną społeczną „*Strategią działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015"* (aktualna nazwa dokumentu: *„Program działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015"*), ewentualna prywatyzacja powinna uzyskać zgodę strony społecznej odrębnie dla każdej spółki.

Po uzyskaniu porozumienia ze stroną społeczną, w lipcu 2011 r. sprywatyzowana została Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Skarb Państwa sprzedał blisko 39,5 mln akcji JSW S.A. za kwotę 5,37 mld zł, zachowując jednocześnie większościowy pakiet akcji. Na dzień 1 maja 2012 r. udział Skarbu Państwa w strukturze akcjonariatu wynosił 57,03 %.

2.8.2. Równoczesne pozyskiwanie środków na inwestycje początkowe i odtworzeniowe, służące utrzymaniu poziomu wydobycia w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju, poprzez:

- **kredyty z międzynarodowych instytucji finansowych, np. z Banku Światowego,**
- **emisję obligacji przez spółki węglowe,**
- **poszukiwanie alternatywnych sposobów finansowania.**

Od 2008 r. nastąpił wzrost inwestycji realizowanych przez spółki węglowe. Nakłady finansowe na ten cel kształtują się na poziomie przekraczającym 2 mld zł rocznie. Inwestycje finansowane są w większości ze środków własnych. Wykorzystywany jest także leasing finansowy oraz obligacje węglowe.

W Katowickim Holdingu Węglowym S.A. wyemitowano obligacje węglowe o łącznej wartości nominalnej 900 mln zł. W okresie od września 2009 roku do października 2011 roku łączne wpływy z emisji obligacji węglowych wyniosły 904,4 mln zł, z czego na finansowanie nakładów inwestycyjnych wydano 315,7 mln zł.

2.9.1 Promowanie pilotażowych inwestycji zgazowania i upłynniania węgla przy założeniu, że produkcja paliw musi być przedsięwzięciem biznesowym.

W 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 87 projektów badawczych, międzynarodowych, celowych i rozwojowych o tematyce związanej z powyższym działaniem. Na ww. projekty przeznaczono łączną kwotę ok. 35,7 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ok. 9,5 mln zł. W 2011 r., zgodnie z przepisami nowych ustaw reformujących system nauki w Polsce[3], ww. projekty (niezakończone w 2010 r.) oraz projekty nowe finansowane były przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR).

Ponadto, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizuje zlecony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ww. strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*". Zakres tego programu obejmuje realizację czterech zadań badawczych, w tym „*Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej*", „*Opracowanie technologii*

[3] W dniu 1 października 2010 r. wszedł w życie pakiet 6 ustaw reformujących system nauki w Polsce, w tym ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615), ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 96, poz. 616) i ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 617).

dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO_2 ze spalin" oraz *„Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych wychwytem CO_2*". Budżet programu strategicznego przewidzianego do realizacji w latach 2010-2013 wynosi 300 mln zł.

2.9.2. Realizacja przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zadań wynikających ze strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii" w zakresie wykorzystywania węgla do produkcji paliw płynnych i gazowych oraz węglowych ogniw paliwowych – praca ciągła.

Strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii" jest realizowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Zakres tego programu obejmuje m. in. realizację zadania badawczego pt. „*Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej*".

Inauguracyjne spotkanie Komitetu Sterującego Zadania Badawczego „*Opracowanie technologii zgazowywania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej*" odbyło się w 2010 r. Całkowity okres realizacji powyższego zadania badawczego wynosi 60 miesięcy. Partnerami projektu są: Główny Instytut Górnictwa, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Politechnika Śląska, Katowicki Holding Węglowy S.A., KGHM Polska Miedź S.A., Tauron Polska Energia S.A., Południowy Koncern Energetyczny S.A., Południowy Koncern Węglowy S.A., Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.

2.9.3. Promowanie powoływania konsorcjów naukowo-przemysłowych w celu wdrożenia prototypowych instalacji półprzemysłowych.

Strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*" jest realizowany od 2010 r. przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Program przewiduje tworzenie instalacji pilotażowych i demonstracyjnych. Wykonawcami zadań badawczych w programie są konsorcja naukowo-przemysłowe.

II.2. Gaz

2.11.1. Opracowanie metodologii przenoszenia kosztów użytkowania nowych elementów infrastruktury o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa i dywersyfikacji dostaw, a także bezpieczeństwa systemu gazowego kraju, na wszystkich użytkowników systemu gazowego (np. poprzez przeniesienie części kosztów w opłatach przesyłowych) – 2010 r.

W Ministerstwie Gospodarki przy współpracy z przedstawicielami URE opracowano *projekt nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*, którego status obecnie znajduje się na etapie konsultacji międzyresortowych i uzgodnień społecznych. Zakończenie prac nad projektem rozporządzenia planowane jest w III. kwartale 2012 r. Jednym z elementów nowego rozporządzenia będzie wprowadzenie modelu stawek przesyłowych typu *entry-exit*. Model ten (wymagany przez przepisy III. pakietu liberalizacyjnego) umożliwia racjonalne przenoszenie kosztów nowych elementów infrastruktury o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa i dywersyfikacji dostaw na wszystkich użytkowników systemu gazowego.

Koszty użytkowania elementów infrastruktury sieciowej (w tym elementów nowych) stanowią koszt uzasadniony i jako taki – w myśl przepisów ustawy i rozporządzenia taryfowego – winny być pokrywane poprzez stawki przesyłowe i dystrybucyjne. Nie zachodzi więc konieczność opracowania w tym względzie metodologii.

2.11.2. Opracowanie i wdrożenie modelu regulacji przedsiębiorstw infrastrukturalnych działających w ramach sektora gazowego, w tym wprowadzenie modelowych zasad wyznaczania kosztów operacyjnych prowadzenia działalności, jak również zasad kalkulacji amortyzacji oraz wynagrodzenia kapitału w oparciu o rynkową wartość majątku zaangażowanego w prowadzenie działalności – 2011 r.

W okresie od 2009 r. do maja 2011 r. trwały prace, których celem było opracowanie wieloletniego modelu regulacji działalności i taryfowania operatorów systemu dystrybucyjnego GK PGNiG (spółki z GK PGNiG posiadały dominujący udział w krajowym rynku gazu ziemnego). Do kluczowych jego zasad należy zaliczyć:

- ustalania maksymalnego poziomu przychodu regulowanego,
- prognozowania wolumenu dostaw gazu,
- ustalania uzasadnionego poziomu kosztów, w tym kosztów operacyjnych zależnych (OPEX),
- ustalania uzasadnionego zwrotu z zaangażowanego kapitału.

Wypracowany model funkcjonuje od 15 lipca 2011 r. i obowiązywać będzie przez okres trzech pełnych lat taryfowych tj. do 30 czerwca 2014 r.

Ponadto trwają prace zmierzające do opracowania *projektu nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*. Zastąpi ono obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 28, poz. 165) w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi.

2.11.3 Wsparcie rozbudowy infrastruktury gazowej na obszarach o bardzo niskim stopniu gazyfikacji oraz na obszarach planowanego rozwoju energetyki wiatrowej lub rozproszonej kogeneracji, w szczególności w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" – praca ciągła

Patrz: realizacja zadania 2.18.1.

W ramach RPO głównym przedmiotem dofinansowania były projekty w zakresie budowy sieci dystrybucji i przyłączy gazowych oraz gazyfikacja, gdzie do lipca 2012 r. wartość dofinansowania dla podpisanych umów wynosi 17 319 852, 03 zł.

2.12.3. Budowa portu zewnętrznego, falochronu i stanowiska przeładunkowego – 2010-2012.

Patrz: realizacja zadania 2.30.3.

W roku 2011 kontynuowane były prace przy budowie wszystkich elementów wchodzących w zakres inwestycji tj. platformy rozładunkowej LNG, platformy technologicznej ujęcia wody, estakady pod rurociągi oraz zbiornika awaryjnego wycieku gazu. Zakończono roboty kafarowe estakady pod rurociągi, dalb cumowniczych i odbojowych, a także pomostu przeładunkowego, technologicznego oraz zbiornika retencyjnego na awaryjne wycieki w zakresie wbijania kombinowanych ścianek szczelnych. Pomost przeładunkowy został wypełniony kruszywem. Wbite zostały pale pod obiekty takie jak: wieża trapowa i monitory gaśnicze. Rozpoczęto wykonanie części nadwodnej dalb. Finalizowane są prace kafarowe dla pomostów dojściowych oraz betonowanie pali estakady pod rurociągi. Platforma technologiczna została wypełniona kruszywem. Ponadto wykonano wykopy pod komory ujęcia wody technologicznej i ppoż. oraz zostały wykonane betonowe korki. W chwili obecnej wykonywane są oczepy poszczególnych ścianek szczelnych oraz betonowanie pali pod budynki. Wszystkie prace przebiegają zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem, a niektóre z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem, jak np. roboty dla estakady pod rurociągi.

Zadania realizowane w 2011 przedstawiają się następująco:

Kompleksowa obsługa prawna:

Obsługa prawna realizowana jest w oparciu o umowę, zawartą w dniu 07.09.2009 r. Czynności Kancelarii były prowadzone przez cały 2011 rok i będą kontynuowane do 30 czerwca 2013 roku.

Nadzór przyrodniczy oraz monitoring przyrodniczy środowiska- kontynuacja usług:

Zgodnie z wymogami decyzji środowiskowych monitoring przedinwestycyjny został przeprowadzony jednorazowo w okresie 19 marca 2010-05 lipca 2010 r. Nadzór Przyrodniczy prowadzony jest od listopada 2009 r.

Roboty budowlane:

Roboty budowlane obejmują także przygotowanie terenu budowy (w tym oczyszczanie z materiałów niebezpiecznych, zabezpieczenie obiektów zabytkowych), budowa falochronu osłonowego i ostrogi zachodniej, roboty pogłębiarskie (obrotnica, nowy tor podejściowy i dostosowanie toru istniejącego) – kontynuacja robót z 2010 r.

Roboty budowlane prowadzone są w oparciu o Kontrakt podpisany w dn. 21 maja 2010 r. Planowany termin zakończenia robót budowlanych (konstrukcyjnych) to 31grudnia 2012 r.; a termin zakończenia robót czerpalnych to 31 marca 2013 r.

Planowane daty rozpoczęcia są datami wynikającymi z Harmonogramu realizacji będącego załącznikiem do Kontraktu 1/TI-R/2010 z Wykonawcą z dnia 21 maja 2010 r.

Realizacja inwestycji:

- ***budowa falochronu osłonowego wschodniego***
  (roboty kafarowe, narzutowe, żelbetowe) – kontynuacja prac z 2010 r.

  planowane rozpoczęcie: 1 czerwca 2010 r.

  faktyczne rozpoczęcie: 19 sierpnia 2010 r.

  planowane zakończenie: 31 grudnia 2012 r.

- ***budowa ostrogi zachodniej***
  (roboty kafarowe) – prace realizowane w 2011 r.

  planowane rozpoczęcie: 1 sierpnia 2010 r.

  faktyczne rozpoczęcie: 31 maja 2011 r.

  planowane zakończenie: 6 listopada 2012 r.

- ***roboty pogłębiarskie***
  (obrotnica, nowy tor i dostosowanie toru istniejącego) - prace realizowane w 2011 r.

  planowane rozpoczęcie: 1 sierpnia 2010 r.

  planowane zakończenie: 31 grudnia 2012 r.

  faktyczne rozpoczęcie: 15 lipca 2011 r.

  aktualnie planowane zakończenie: 31 marca 2013 r.

Oczyszczanie terenu Budowy z materiałów niebezpiecznych:

Wykonawca kontynuował w 2011 roku prace przygotowawcze terenu budowy w tym prace związane z oczyszczaniem akwenu z materiałów niebezpiecznych – zgodnie z harmonogramem skonsolidowanym inwestycji w zakresie „*Budowy terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*". Oczyszczono 4068 z 4182 punktów mogących zawierać materiały niebezpieczne. Pozostałe punkty zostaną sprawdzone po 31 marca 2012 r. zgodnie z w/w harmonogramem.

Do chwili obecnej wydobyto 1595 sztuk materiałów niebezpiecznych (bomby, miny, pociski, naboje, zapalniki, granaty, amunicja strzelecka, łuski).

Roboty pogłębiarskie:

W 2011 r. rozpoczęto roboty czerpalne na torze dojściowym i pod głowicę falochronu. Wykonawca w czasie prowadzenia robót budowlanych na akwenie zaczął natrafiać na liczne przedmioty mogące być zabytkami. Po pozytywnej rekomendacji Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Urząd Morski w Szczecinie w dniu 23 września 2011 r. podpisał umowę ze specjalistyczną firmą o świadczenie usług nadzoru archeologicznego nad robotami związanymi z „Budową falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu" w zakresie znalezisk podwodnych. Wszystkie punkty w których dotychczas znaleziono obiekty o charakterze zabytkowym zostały sprawdzone i oczyszczone i na dzień dzisiejszy nie stanowią przeszkody w wykonywaniu robót. Przedmioty zabytkowe zostały zabezpieczone.

Nadzór inwestycji i monitoring przyrodniczy środowiska oraz nadzór autorski:
– kontynuacja usług z 2010 roku .

Nadzór inwestycji prowadzony jest w oparciu o zawartą umowę o pełnienie funkcji Inżyniera dla Inwestycji pn. „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu" wraz z prowadzeniem monitoringu przyrodniczego w trakcie realizacji Inwestycji.

Termin rozpoczęcia czynności Inżyniera: 9 czerwca 2010 r.

Planowany termin zakończenia 30 kwietnia 2013 r.

Nadzór Autorski prowadzony jest w oparciu o umowę o z dnia 21 maja 2010 r.

Planowany termin zakończenia: 30 czerwca 2013 r.

2.12.5. Budowa terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu wraz z siecią przyłączeniową – 2010-2014.

Umowy ramowe na dostawę rur i armatury dla gazociągu zostały podpisane odpowiednio w dniach 26 stycznia 2011 r. oraz 18 lutego 2011 r. W dniach 12 i 29 kwietnia 2011. r. OGP Gaz-System S.A. uzyskał pozwolenia na budowę gazociągu przyłączeniowego, łączącego Terminal LNG z tłocznią gazu w Goleniowie (gazociąg Świnoujście-Szczecin, DN800, długość około 80 km). 27 maja 2011 r. zakończono proces kwalifikacji wykonawców na nadzór inwestorski, a 13 czerwca2011 r. – na roboty budowlane. Dnia 29 grudnia 2011 r. GAZ-SYSTEM S.A. podpisał umowę na wykonanie robót budowlano-montażowych dla gazociągu relacji Świnoujście-Szczecin. Umowa została zawarta z wykonawcą wybranym w drodze publicznego postępowania przetargowego - Przedsiębiorstwem Robót Inżynieryjnych „POL-AQUA" S.A. z siedzibą w Piasecznie.

W dniu 23 marca 2011 r. nastąpiło wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę Terminala. Dnia 20 kwietnia 2011 r. rozpoczęły się prace ziemne w rejonie zbiorników LNG. Betonowanie fundamentów zbiornika TK-2012 rozpoczęło się 29 czerwca 2011 r., a zbiornika TK-2011 – 19 lipca 2011 r. Dnia 19 sierpnia 2011 r. uzgodniono projekt wykonawczy części morskiej, zaakceptowany w październiku 2011 r. przez Nadzór Inwestorski. W dniu 10 października 2011r. zakończono fundamenty budynku sterowni 8030 oraz rozpoczęto wykonanie jej ścian betonowych.

Dnia 1 listopada 2011 r. zakończono wykonywanie ściany zbiornika TK-2012 w szalunku ślizgowym, natomiast betonowanie ściany zbiornika TK-2011 w szalunku ślizgowym zakończono 30 listopada 2011 r.

W oparciu o zapisy Umowy umożliwiające inwestorowi odstąpienie od realizacji części prac objętych umową, Polskie LNG:

- decyzją Zarządu z dnia 13 stycznia 2011 r. odstąpiło od budowy systemu ORV w pierwszym etapie budowy Terminala;
- decyzją Zarządu z dnia 22 grudnia 2011 r. odstąpiło od budowy azotowni w związku ze zmianą regulacji dotyczącej parametrów gazu w sieci.

W związku z powyższym łączne Wynagrodzenie Umowne GRI z tytułu realizacji Umowy zawartej w dniu 15 lipca 2010 r. uległo zmniejszeniu o około 326 mln zł.

Od 15 listopada 2011 r. do 30 stycznia 2012 r. Polskie LNG S.A. prowadziła procedurę przydzielenia zdolności regazyfikacyjnej terminala LNG w Świnoujściu. Wpłynął jeden wniosek od podmiotu zainteresowanego zawarciem umowy regazyfikacyjnej. Z uwagi na błędy formalne wniosek został odrzucony.

Łączna szacunkowa wartość budowy terminala wraz z potrzebnymi podzespołami wyniesie ok. 4,34 mld zł (ok. 1 mld euro). Na realizację inwestycji Polskie LNG uzyskało 456 mln zł z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (w ramach *Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*). Ponadto ok. 340 mln zł (79,6 mln euro) uzyskano z *European Energy Programme for Recovery (EEPR*), którego beneficjentami są: firma Polskie LNG (55 mln euro) oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. (24,6 mln euro). Ponadto należy dodać, iż w dn. 6 października 2011 r. Komisja Europejska wydała zgodę (notyfikację pomocy publicznej) na dofinansowanie do 925 mln zł z PO IŚ na realizację projektu budowy Terminala LNG.

Ponadto w 2011 r. prowadzono w Ministerstwie Gospodarki prace nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. z 2010 r. Nr 133, poz. 891), m.in. w zakresie podwyższenia górnej granicy liczby Wobbego z poziomu 54 MJ/m^3 do 56,9 MJ/m^3 (w marcu 2011 r. znowelizowano Polskie Normy, w których podwyższono górną granicę liczby Wobbego do 56,9 MJ/m^3). Podwyższenie liczby Wobbego umożliwi sprowadzanie do Polski gazu skroplonego. W dniu 19 grudnia 2011 r. odbyła się konferencję uzgodnieniową, podczas której omówione zostały uwagi zgłoszone do *projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego.* Zakończenie prac nad nowelizacją rozporządzenia planowane jest w III kwartale 2012 r. z uwagi na przedłużony okres notyfikacji.

2.13 Zawarcie na warunkach rynkowych kontraktów na zdywersyfikowane dostawy gazu ziemnego dla terminalu do odbioru gazu skroplonego oraz z kierunku północnego.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia w negocjacjach z partnerami zagranicznymi podmiotom gospodarczym odpowiedzialnym za zawarcie umów związanych z budową terminalu LNG. Działania były ukierunkowane zarówno na pozyskanie wsparcia na forum UE, jak i przeciwdziałanie ujemnym skutkom budowy Gazociągu Północnego dla swobody żeglugi do i z planowanego terminalu. MSZ wspierał działania Rządu na rzecz zagwarantowania możliwości dostaw LNG do przyszłego terminalu LNG w Świnoujściu z wykorzystaniem północnego i/lub zachodniego toru podejściowego.

2.13.2. Udzielenie wsparcia w negocjacjach z partnerami zagranicznymi dla podmiotów gospodarczych odpowiedzialnych za zawarcie umów – praca ciągła

Patrz także: realizacja zadania 2.18.2.

Dotychczas dzięki środkom pochodzącym z funduszy unijnych udało się zrealizować, a przynajmniej rozpocząć szereg ważnych inwestycji infrastrukturalnych, m.in. połączenia międzysystemowe, podziemne magazyny gazu, rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej. Budowa połączeń międzysystemowych Polski z krajami sąsiadującymi zwiększa nasze bezpieczeństwo dostaw i tworzy dodatkowe możliwości handlowe na europejskim rynku gazu ziemnego. Ministerstwo Gospodarki aktywnie wspiera działania związane z pozyskaniem funduszy europejskich na realizację tak strategicznych projektów infrastrukturalnych.

2.14.1. Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej gazu ziemnego z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych.

W zakresie intensyfikacji badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej gazu ziemnego z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych Minister Środowiska zamawia prace z dziedziny potrzeb geologii, finansowane ze środków NFOŚiGW. W 2011 r. zakończono realizację tematu „*Ocena stopnia rozpoznania polskich basenów naftowych*", którego celem była ocena stanu rozpoznania geologicznego basenów naftowych występujących w Polsce (kwota dotacji NFOŚiGW: 0,5 mln zł.)

2.14.3. Identyfikacja krajowych złóż strategicznych oraz ich ochrona przez ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego – 2010 r.

Polska jest członkiem Unconventional Gas Technical Engagement Program (UGTEP, przekształconej z Global Shale Gas Initiative - GSGI). Jest to inicjatywa Departamentu Stanu USA stwarzająca możliwość wsparcia ze strony amerykańskiej administracji w zakresie całokształtu zagospodarowania łupków gazonośnych w państwach członkowskich. W ramach UGTEP/GSGI, MSZ zrealizowało m.in. szkolenia dla przedstawicieli polskiej administracji w USA.

Ministerstwo Gospodarki oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych wspiera władze regionalne i koncesjonariuszy w prowadzeniu kampanii informacyjnej wśród społeczności lokalnych na obszarach objętych identyfikacją złóż. (np. poprzez udział w spotkaniach ze społecznościami lokalnymi, organizowanie szkoleń z udziałem ekspertów z kraju i zagranicy).

MSZ podejmowało działania na rzecz ułatwiania szkolenia polskich kadr i ekspertów w oparciu o doświadczenia krajów posiadających ekspertyzę w obszarze niekonwencjonalnych złóż i węglowodorów (organizacja m.in. konferencji, seminariów i warsztatów; wizyty studyjne w Kanadzie, USA i Norwegii dla przedstawicieli polskiej administracji, mediów oraz polskich spółek prowadzących poszukiwania). MSZ podejmowało również działania mające na celu zabezpieczenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju sektora gazu z łupków w Europie i promocję polskich doświadczeń zagranicą (kontakty i współpraca z instytucjami europejskimi, wszystkimi państwami w Europie z dużą rolą sektora węglowodorów, różnymi organizacjami, ośrodkami naukowo-badawczymi i ekspertami; wizyty studyjne w Polsce przedstawicieli wielu państw; organizacja kilkudziesięciu wydarzeń promocyjnych w kraju i zagranicą). MSZ na bieżąco opracowywało i rozpowszechniało materiały informacyjne i analityczne dotyczące perspektyw rozwoju gazu i ropy ze złóż niekonwencjonalnych w UE oraz w państwach pozaunijnych prowadzących wydobycie (USA, Kanada) i poszukiwania (w Azji, Afryce, Australii i Ameryce Łacińskiej).

Ponadto dwukrotnie (7 czerwca i 5 grudnia 2011 r.) w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim i Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Gdańsku odbyły się konsultacje nt łupków. W posiedzeniach tych brał udział przedstawiciel MG.

W trakcie II. Polsko-Czeskiego Forum Gazowego w Pradze, Ministerstwo Gospodarki w specjalnym panelu przekazało szereg informacji związanych z poszukiwaniem i potencjalną eksploatacją gazu z łupków w Polsce.

Z inicjatywy francuskiego Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives (CEA), Ministerstwo Gospodarki zorganizowało specjalne spotkanie poświęcone tematyce *shale gas*, gdzie przedstawiano ekonomiczne, energetyczne i społeczne korzyści związane z realizacją prac poszukiwawczych i przyszłą eksploatacją gazu z łupków.

Ministerstwo Środowiska w toku uzgodnień międzyresortowych projektu *ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zaproponowało aby właściwe organy administracji geologicznej współdziałały w toku sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W tym kontekście należy wskazać, iż „*Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030"* (KPZK 2030) tworzy jedynie podstawy spójnego procesu planowania przestrzennego na rzecz ochrony przyszłych możliwości wykorzystania złóż strategicznych, inne podejście byłoby równoznaczne ze zmianą kompetencji dokumentu. W KPZK 2030 zostały zatem ujęte zadania dotyczące identyfikacji, opracowania wykazu oraz ochrony możliwości eksploatacji złóż strategicznych, w tym złóż węgla kamiennego i brunatnego. Zadania te są adresowane do ministrów właściwych, wojewodów i jednostek samorządu terytorialnego odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne. Jako podstawowy akt planowania przestrzennego w zakresie eksploatacji i ochrony złóż kopalin przyjęto dedykowany obszar funkcjonalny, stanowiący część planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W celu zapewnienia właściwej ochrony złóż niezbędne jest sporządzenie wykazu złóż energetycznych o znaczeniu strategicznym dla państwa z określeniem przestrzennego zasięgu ich zalegania (w tym konwencjonalnych złóż gazu ziemnego oraz potencjalnych złóż gazu łupkowego i gazu zamkniętego), a następnie szczegółowe określenie stopnia i form ochrony zidentyfikowanych obszarów. W celu skutecznego zapobiegania konfliktom związanym z ograniczaniem prawa własności postuluje się, aby wojewoda wspólnie z samorządem, na którego terenie znajdują się owe złoża, ustalał rodzaj i czas działalności oraz rodzaj zabudowy dopuszczalnej na terenie związanym z chronionym złożem strategicznym. Wyniki tych ustaleń winny być wprowadzone zarówno do strategii wojewódzkich, jak i do planów zagospodarowania przestrzennego wszystkich kategorii (krajowego, wojewódzkiego, miejscowego). Warto również podkreślić, że Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, w ramach uprawnień wskazanych w ustawie o działach administracji rządowej (Dz. U z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm), nie ma kompetencji do delimitacji złóż. Kompetencje te posiadają minister właściwy do spraw środowiska (któremu podlega Główny Geolog Kraju) oraz minister właściwy do spraw gospodarki, odpowiadający za bezpieczeństwo energetyczne (art. 9.1 i art. 28 ustawy o działach administracji rządowej, Dz. U z 2007r Nr 65, poz. 437 z późn. zm.).

2.14.4. Wsparcie polityczne działań w zakresie poszukiwań i eksploatacji złóż gazu prowadzonych przez firmy polskiego sektora naftowego na szelfie Morza Bałtyckiego.

W chwili obecnej LOTOS Petrobaltic S.A. posiada 7 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów oraz 4 koncesje na wydobywanie węglowodorów. Wszystkie koncesje znajdują się na szelfie Morza Bałtyckiego, w wyłącznej strefie ekonomicznej Polski. Obecnie produkcja prowadzona jest ze złoża ropy naftowej B3, natomiast na złożu B8 prowadzone są prace związane z zagospodarowaniem, połączone z prowadzeniem krótkoterminowej eksploatacji celem określenia parametrów złoża.

Potwierdzone zasoby ropy naftowej według stanu na 31 grudnia 2011 r. wynoszą ok. 4,3 mln ton ropy naftowej oraz 505 mln m^3 gazu ziemnego, natomiast zasoby perspektywne to 1,3 mln ton ropy naftowej oraz 6,4 mld m^3 gazu ziemnego. Wydobycie z ww. złóż w 2011 r. kształtowało się na poziomie 149 tys. ton ropy naftowej oraz około 16 mln m^3 gazu ziemnego.

Działalność poszukiwawcza i wydobywcza została poszerzona w wyniku sfinalizowania w dniu 3 lutego 2012 r. transakcji przejęcia kontroli nad litewską spółką AB Meditus, która posiadała 59,41% akcji spółki AB Geonafta (pozostałe akcje należały do LOTOS Petrobaltic

S.A.). LOTOS Geonafta posiada 7 lądowych koncesji poszukiwawczo – eksploatacyjnych (w pięciu posiada 100 % udziałów, w dwóch 50 %). Uwzględniając strukturę udziałów, potwierdzone zasoby według stanu na 31 grudnia 2011 r., przypadające dla LOTOS Geonafta kształtują się na poziomie 0,85 mln ton ropy naftowej, a wydobycie w 2011 r. osiągnęło poziom 78 tys. ton ropy naftowej.

Działania prowadzone przez Grupę LOTOS S.A., związane z pozyskiwaniem nowych koncesji poszukiwawczych i inwestowaniem w segmencie wydobywczym, są elementem przyjętej przez Walne Zgromadzenie Spółki i obowiązującej od 1 stycznia 2011 r. *„Strategii Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na lata 2011-2015”*.

Spółka PKN Orlen S.A. prowadzi projekt Kambr wspólnie z Kuwait Energy Company (KEC). Głównym celem projektu jest poszukiwanie i rozpoznanie akumulacji węglowodorów w utworach zbiornikowych kambru środkowego na dwóch koncesjach poszukiwawczo-wydobywczych, zlokalizowanych w Łotewskiej Ekonomicznej Strefie Morza Bałtyckiego. W chwili obecnej projekt znajduje się w początkowym etapie poszukiwawczym, mającym na celu weryfikację istniejących danych geologiczno-złożowych oraz zbadanie perspektywiczności wyinterpretowanych struktur poprzez wiercenie pierwszych otworów poszukiwawczych w 2012 r.

W roku 2011 w ramach projektu zrealizowano m. in. następujące działania:

- przetwarzanie i interpretacja archiwalnych danych sejsmicznych 2D oraz nowych danych sejsmicznych 3D, zarejestrowanych w obrębie bloku koncesyjnego E23;
- przygotowania założeń do wykonania terenowych badań dna morskiego (Seabed Survey);
- przygotowanie założeń przetargowych oraz przeprowadzenie analizy potencjalnych wykonawców prac wiertniczych na Morzu Bałtyckim.

W 2011 r. w ramach projektu Kambr przeprowadzono również szereg analiz z zakresu inżynierii złożowej wraz z symulacją kosztów stałych i zmiennych przy realizacji projektów na etapie eksploatacyjnym. Analizy te swoim zakresem obejmowały:

- wykonanie modeli złożowych i przygotowanie profili produkcyjnych dla pojedynczych odwiertów i całych złóż w skali czasowej na potrzeby modelu ekonomicznego,
- ocenę stanu technicznego oraz wydajności instalacji napowierzchniowych, konstrukcji odwiertów, infrastruktury rurociągowej oraz alternatywnych możliwości transportu ropy naftowej i planów zagospodarowania złoża.

2.15.1. Stopniowe odejście od regulacji kosztowej wydobycia po dokonaniu szczegółowej analizy rynku – od 2010 r.

Uwolnienie cen jest przedmiotem odrębnych prac prowadzonych pod kierunkiem Ministerstwa Gospodarki. W dniu 6 grudnia 2010 r. Przewodniczący Międzyresortowego Zespołu do spraw Realizacji Polityki energetycznej Polski do 2030 roku Pan Waldemar Pawlak zarządzeniem nr 8 powołał Zespół Doradczy do spraw związanych z liberalizacją rynku gazu ziemnego w Polsce. Do końca 2011 r. odbyło się sześć posiedzeń Zespołu, w którego skład wchodzą przedstawiciele administracji rządowej oraz najważniejszych przedsiębiorstw funkcjonujących na polskim rynku gazu ziemnego. Na spotkaniu Zespołu w dniu 22 grudnia 2011 r. Prezes URE przedstawił projekt dokumentu *„MAPA DROGOWA uwolnienia cen gazu ziemnego”***.** Dokument ten ma charakter strategii i zakłada uruchomienie w połowie 2012 r. giełdy gazu dla odbiorców hurtowych, a z początkiem 2013 r. całkowite uwolnienie cen gazu dla odbiorców przemysłowych.

Cena gazu z wydobycia nie podlega obowiązkowi przedłożenia jej do zatwierdzenia Prezesowi URE. Takim obowiązkiem jest natomiast objęty obrót paliwami gazowymi z uwagi na fakt, że PGNiG oferuje odbiorcom za pomocą sieci przesyłowej gaz wysokometanowy zarówno pochodzący ze źródeł własnych, jak i pochodzący z zakupu od innych dostawców – jego cena musi opierać się na średnioważonym koszcie jego pozyskania.

Natomiast ceny gazów zaazotowanych ustalane są w relacji do ceny gazu wysokometanowego i pozwalają na osiągnięcie zysku znacznie wyższego niż odpowiadający zwrotowi z kapitału ustalonemu w oparciu o rynkową wartość aktywów wydobywczych. Oderwanie cen paliw gazowych z wydobycia krajowego od kosztów ich pozyskania byłoby możliwe w przypadku zastosowania metod porównawczych, a to mogłoby mieć miejsce wówczas gdyby istniał jakikolwiek rynek krajowych wytwórców poza PGNiG.

Dopóki nie zmienią się przepisy w tym zakresie cena gazu będzie ustalana jako cena koszykowa.

2.15.2. Opracowanie regulacji prawnych skutkujących przyspieszeniem procesów zagospodarowania udokumentowanych złóż gazu i ropy, w tym uproszczeniem ścieżki uzyskania koncesji poszukiwawczych, rozpoznawczych i eksploatacyjnych, m.in. poprzez zmniejszenie zakresu wymaganej dokumentacji i uzgodnień.

Przepisy prawne mające na celu m.in. upraszczanie procesów uzyskiwania koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin zostały zawarte w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981).

2.15.3. Polityka koncesjonowania zachęcająca do inwestycji w złoża krajowe

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska kontynuuje działania promujące możliwości poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania złóż węglowodorów w Polsce, co przełożyło się na liczbę udzielonych w 2011 r. (wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.) 33. nowych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, w tym 24 koncesje na tzw. „shale gas" oraz 7 koncesji na wydobywanie węglowodorów. Ponadto w 2011 r. Minister Środowiska udzielił 4 koncesje na wydobywanie węglowodorów. Wśród krajowych spółek, które prowadzą prace poszukiwawcze, rozpoznawcze i eksploatacyjne w złożach konwencjonalnych i niekonwencjonalnych znajdują się PGNiG S.A., PKN Orlen S.A (poprzez spółkę Orlen Upstream Sp. z o.o.) oraz Grupę LOTOS S.A. Prace na koncesjach poszukiwawczych są monitorowane i przebiegają zgodnie z planami zapisanymi w koncesjach. Tylko do końca 2011 roku rozpoczęto wiercenie 22 otworów, z czego 18 zostało zakończonych.

2.15.4. Polityka właścicielska zachęcająca do inwestycji w złoża krajowe – praca ciągła.

Patrz także: realizacja zadania 2.14.4.

Inwestycje w krajowe złoża węglowodorów były prowadzone przez PGNiG S.A., PKN Orlen S.A. (poprzez spółkę Orlen Upstream Sp. z o.o.) oraz Grupę LOTOS S.A.

Na 31 grudnia 2011 r. stan zasobów PGNiG S.A. wyniósł 91,93 mld m^3 gazu ziemnego (w przeliczeniu na gaz wysokometanowy) oraz 21,08 mln ton ropy naftowej. Wg stanu z 31 grudnia 2011 r., Spółka posiadała 95 koncesji poszukiwawczych oraz 225 koncesji wydobywczych. Wydobycie gazu w przeliczeniu na gaz wysokometanowy wyniosło w 2011 roku 4,329 mld m^3 i wzrosło o 2,5 % w porównaniu z rokiem 2010, z poziomu 4,220 mld m^3. Spółka intensyfikuje poszukiwania węglowodorów w złożach na dużych głębokościach (zakres 4000-6500 metrów) oraz na koncesjach obejmujących poszukiwanie węglowodorów niekonwencjonalnych (koncesja Wejherowo, odwiert Lubocino-1). W dniu

17 września 2011 r. zapalono świeczkę na odwiercie Lubocino, co potwierdziło obecność gazu.

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. Orlen Upstream Sp. z o.o. posiadał 8 koncesji poszukiwawczych, z czego 7 obejmujących złoża gazu łupkowego (*shale gas* - wzrost o 2 w porównaniu ze stanem z 1 stycznia 2011 r.) i 1 gazu zaciśniętego (*tight gas* - wzrost o 1).

W odniesieniu do stanu na dzień 1 stycznia 2011 r. ORLEN Upstream Sp. z o.o. pozyskał 3 nowe koncesje poszukiwawcze nakierowane na źródła niekonwencjonalne. Sześć koncesji znajduje się w pasie od Warszawy po wschodnią granicę Polski z Ukrainą, są to koncesje: Garwolin, Bełżyce, Lublin, Lubartów, Wierzbica i Hrubieszów (nowa, pozyskana w marcu 2011 r.). Pozostałe dwie koncesje leżą w Polsce centralnej na południowy zachód od Łodzi, są to koncesje Łódź i Sieradz (pozyskane w lipcu 2011 r.).

2.16. Dywersyfikacja dostaw poprzez budowę systemu przesyłowego umożliwiającego dostawy gazu ziemnego z kierunków północnego, zachodniego i południowego oraz budowa połączeń w realizujących w pierwszej kolejności postulat dywersyfikacji źródeł dostaw.

Patrz także: realizacja zadań 2.18.1 – 2.18.2

W 2011 r. zwiększono przepustowość na połączeniach z krajami Unii Europejskiej poprzez rozbudowę połączenia z Niemcami w Lasowie i budowę nowego połączenia w Cieszynie. Rozbudowa połączenia w Lasowie obejmowała budowę na Dolnym Śląsku 103,5 km nowych gazociągów (gazociągi Taczalin - Radakowice - Gałów i Jeleniów - Dziwiszów) oraz modernizację gazociągu Dziwiszów - Taczalin (54 km) i węzła pomiarowego na granicy w Lasowie. Po zakończeniu prac przepustowość łącznika zwiększyła się z 1,0 do 1,5 mld m^3 rocznie. Jednocześnie przeprowadzono procedurę udostępniania dodatkowej przepustowości w punkcie wejścia Lasów, w wyniku której podpisano 27 umów przesyłowych z jej uczestnikami na całą zaoferowaną przepustowość. Budowa łącznika w Cieszynie obejmowała gazociąg po stronie polskiej (21,9 km) oraz czeskiej (ok. 10 km) wraz ze stacją pomiarową w Cieszynie. Jego przepustowość wynosi około 0,5 mld m^3 rocznie z możliwością awaryjnego przesyłu rewersyjnego. Otwarcie łącznika nastąpiło 14 września 2011r.

W dniu 13 maja 2011 r. PGNiG S.A. podpisał ze szwajcarską firmą Vitol kontrakt na dostawę 550 mln m^3 gazu ziemnego rocznie w okresie od 1 października 2011 r. do 1 października 2014 r.

Prowadzone były analizy dotyczące połączeń międzysystemowych Polska - Dania (Baltic Pipe; prace skoncentrowane są na badaniach podmorskich trasy przyszłego gazociągu), Polska-Litwa (we współpracy z AB Lietuvos Dujos wykonano Analizę Biznesową) oraz Polska-Słowacja (we współpracy z Eustream A.S. rozpisano przetarg na wykonanie Analizy Biznesowej i Studium Wykonalności), a także dalszej rozbudowy interkonektorów w Lasowie i Cieszynie.

Od listopada 2011 r. dzięki wyznaczeniu OGP Gaz-System S.A. na operatora na polskim odcinku gazociągu jamalskiego, realizowane są dostawy gazu do Polski w ramach usługi rewersu wirtualnego. Za realizacją tych dostaw przemawiają uwarunkowania ekonomiczne. Usługa ta pozwala na sprowadzanie do Polski poprzez gazociąg jamalski dodatkowych ilości gazu - do około 2,3 mld m^3 gazu rocznie.

Gaz-System S.A. w wyniku przeprowadzenia procedury przydziału dostępnej zdolności polskiego odcinka gazociągu jamalskiego dla usług długoterminowego przesyłania zwrotnego (tzw. rewers wirtualny) zawarł w grudniu 2011 r. trzy umowy na świadczenie tej usługi.

Realizacja dostaw gazu poprzez rewers wirtualny umożliwia już obecnie pozyskanie gazu w ramach kontraktów *spot* i włączenie w ten sposób krajowego rynku gazu w rynek europejski.

2.16.3. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej – praca ciągła.

Sporządzono tabelaryczne zestawienia poszczególnych programów unijnych wspierających realizację projektów infrastrukturalnych, a następnie wraz z kolejno otrzymywanymi decyzjami Komisji Europejskiej w latach 2010 i 2011 poddawano je aktualizacji. W momencie wprowadzenia nowych informacji i istotnych zmian w przedmiotowych tabelach sporządzana jest notatka informacyjna wraz z aktualnymi tabelami do wiadomości kierownictwa Ministerstwa Gospodarki.

Ministerstwo Gospodarki otrzymuje od OPG Gaz-System S.A. raporty roczne dotyczące realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego.

2.17. Pozyskiwanie przez polskie przedsiębiorstwa dostępu do złóż gazu ziemnego poza granicami kraju.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia dyplomatycznego polskim przedsiębiorstwom realizującym poza granicami kraju inwestycje związane z dostępem do złóż gazu ziemnego. Przykładem takich działań było wsparcie udzielane następującym podmiotom:

- PGNiG S.A. - wsparcie wobec władz ukraińskich w zakresie inicjowania wydobycia ze złoża Sachalinskoje, a wobec decyzji o wycofaniu się ze spółki Dewon – pomoc w odzyskiwaniu zaległych należności szacowanych na ok. 8 mln USD;
- Lotos S.A. - wsparcie w rozwoju działalności spółki na Litwie, po przejęciu 100%. udziałów w AB Geonafta – firmy kontrolującej lądowe i morskie złoża litewskie poszukującej i wydobywającej ropę naftową na Litwie, uzyskanie koncesji i rozpoczęcie przygotowań do próbnego odwiertu w celu oszacowania pokładów gazu łupkowego;
- PGNiG i PNiG Jasło - pomoc w powrocie spółek do Libii, zaangażowanych m.in. w poszukiwanie złóż gazu, po przywróceniu warunków bezpieczeństwa;
- PGNiG S.A - wsparcie związane z pozyskaniem koncesji i wydobyciem gazu ze złóż na Morzu Północnym;
- PETROLINVEST S.A. - wsparcie przez Ambasadę RP w Astanie działań poszukiwawczych spółki w ramach posiadanej licencji dot. węglowodorów na złożu Shyrak-1 w Kazachstanie;
- promocja inicjatywy Central European Energy Partners (CEEP) i wsparcie przez MSZ w realizacji jej zadań przy współpracy z polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi w regionie Europy Środkowej i Wschodniej.

2.17.1. Udzielanie podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje wsparcia dyplomatycznego w poszczególnych krajach dla realizacji projektów – praca ciągła.

Działanie realizowane jest w sposób ciągły. Regularnie odbywają się posiedzenia grup roboczych i Komisji Międzyrządowych, dla których właściwy jest Minister Gospodarki, Na forach tych poruszane są tematy możliwości pozyskania nowych złóż gazu poza granicami RP.W zależności od formatu danych spotkań udział w nich biorą przedsiębiorstwa sektora ropy i gazu.

Ponadto Minister Skarbu Państwa udzielał wsparcia w zakresie współpracy międzynarodowej nadzorowanym przedsiębiorstwom, realizującym inwestycje za granicą lub we współpracy z zagranicznymi partnerami. W 2011 r. powyższe obejmowało w szczególności wsparcie dla:

- OGP Gaz-System S.A. (budowa łączników międzysystemowych w Lasowie i Cieszynie oraz analizowanie budowy łączników z Danią, Litwą i Słowacją);
- budowy terminalu LNG w Świnoujściu – w ramach współpracy z Generalnym Realizatorem Inwestycji, konsorcjum kierowanym przez Saipem;
- działań Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. dot. zagłębienia rurociągu Nord Stream na trasach podejściowych do obu portów, celem zapewnienia ich rozwoju w przyszłości;
- Grupy LOTOS S.A. w ramach realizacji projektu zagospodarowania złoża YME na Norweskim Szelfie Kontynentalnym przez spółkę zależną LOTOS E&P NORGE z siedzibą w Stavanger;
- PGNiG S.A. (współpraca ze stroną katarską w związku z podpisanym kontraktem na dostawy LNG do terminalu w Świnoujściu);
- PERN „Przyjaźń" S.A. (budowa Bazy Magazynowo-Przeładunkowej w Gdańsku).

2.17.3. Zawieranie stosownych umów międzypaństwowych w celu unikania podwójnego opodatkowania związanego z prowadzeniem działalności wydobywczej poza granicami kraju – praca ciągła.

Patrz: realizacja zadania 2.25.4.

2.18.1 Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu, dystrybucji oraz magazynowania gazu ziemnego w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" oraz regionalnych programów operacyjnych -praca ciągła

Patrz także: realizacja zadania 2.11.3.

Wsparcie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko było udzielane w ramach następujących działań:

Działanie 10.1. Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazów ziemnego

W I. połowie 2011 r. Instytut Nafty i Gazu zawarł jedną umowę z Beneficjentem z działania 10.1. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ) w zakresie sektora gazu ziemnego. W dniu 13 lipca 2011 r. zawarta została umowa o dofinansowanie na realizację projektu „*Gazociąg Szczecin – Lwówek"*, zrealizowanego przez OGP Gaz-System S.A. Całkowita przewidywana wartość inwestycji wyniesie 789,364 mln zł, w tym 409,37 mln zł wydatków kwalifikowalnych. Przewidywana kwota dofinansowania UE wynosi 159,26 mln zł.

W dniu 28 lipca 2011 r. odbyło się otwarcie podziemnego magazynu gazu (PMG) w Strachocinie, który został rozbudowany przez PGNiG SA. Rozpoczęcie inwestycji nastąpiło 2 maja 2007 r. Całkowity jej koszt wyniósł 404,9 mln zł netto (493,98 mln zł brutto), z czego 62,86 mln zł pochodziło ze środków unijnych przydzielonych w ramach Działania 10.1 PO IŚ. W wyniku realizacji projektu pojemność czynna magazynu wzrosła z 150 mln m^3 do 330 mln m^3. Średnia wydajność odbioru gazu wzrosła prawie trzykrotnie z 671,6 m^3/min do 1910,6 m^3/min, a średnia wydajność zatłaczania ponad dwukrotnie z 622,46 m^3/min do 1385,5 m^3/min. PMG Strachocina jest pierwszym z czterech magazynów, których budowa jest współfinansowana ze środków unijnych. Realizacja tego typu inwestycji

w znaczący sposób przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez tworzenie rezerw strategicznych wykorzystywanych w sytuacjach awaryjnych.

Natomiast dnia 13 października 2011 r. w ramach działania 10.1 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko podpisano umowę o dofinansowanie na realizację projektu *Budowa Terminala Regazyfikacyjnego Skroplonego Gazu Ziemnego w Świnoujściu - Instalacja rozładunkowa i regazyfikacyjna*, realizowanego przez Polskie LNG S.A.. Całkowita przewidywana wartość inwestycji wyniesie 3 499,69 mln zł, z czego 456 mln zł będzie pochodzić z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

W finalnym etapie realizacji znajdował się projekt Gazociąg Jeleniów – Dziwiszów, który jest ostatnim elementem programu rozbudowy systemu przesyłowego gazu ziemnego na Dolnym Śląsku w rejonie Lasowa. Jest to kolejna inwestycja dofinansowywana ze środków PO IŚ 2007-2013. Ta inwestycja umożliwi zwiększenie importu gazu ziemnego w Lasowie z 0,9 mld m^3 do ok. 1,5 mld m^3 rocznie (ok. 50% przywozu gazu ziemnego z kierunku zachodniego).

W sumie dla sektora gazowego w ramach działania 10.1 PO IŚ do końca 2011 r. podpisanych zostało 11 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE wynoszącą 1889 mln zł. Tym samym zawarto wszystkie umowy dla projektów umieszczonych w ramach tego działania na Liście projektów indywidualnych PO IŚ dot. przesyłu i magazynowania gazu ziemnego oraz dla terminala LNG. Umowa o dofinansowanie dla projektu KPMG Mogilno została rozwiązana z uwagi na niekwalifikowaność gazu buforowego.

Działanie 10.2 Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji .

Ogłoszono 2 konkursy na całą dostępną alokację (181,88 mln euro). Do końca 2011 r. zawarto wszystkie tj. 8 umów o dofinansowanie dla projektów wyłonionych w ramach konkursu nr 1 na łączną kwotę dofinansowania 194,66 mln zł, co stanowi 26,10% dostępnej alokacji. Podpisanie kolejnych umów planowane jest na 2012 rok. Nie planuje się dodatkowych naborów.

W ramach konkursu nr 2 w maju 2011 roku została opublikowana lista rankingowa po zakończeniu oceny formalnej i merytorycznej I stopnia. W sumie na liście znalazło się 21 projektów, z których 18 złożyło dokumentację do oceny merytorycznej II stopnia (termin – listopad 2011 r). Do końca 2011 roku nie została zakończona ocena projektów.

2.18.2. Działania polskiej administracji na forum Unii Europejskiej mające na celu stworzenie warunków do budowy infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej w oparciu o środki wspólnotowe – praca ciągła.

Minister Gospodarki wspierał działania spółek w zakresie realizacji inwestycji z wykorzystaniem środków programu Unii Europejskiej, mający na celu rozbudowę i modernizację sieci europejskiej infrastruktury energetycznej - *Trans-European Networks - Energy (TEN-E)*. W poszczególnych latach, przy wsparciu Ministerstwa Gospodarki dofinansowanie otrzymały następujące działania:

- realizacja działania stanowiącego przedmiot wspólnego zainteresowania *„Gazociąg Bałtycki – gazociąg z Danii do Polski – badania przedinwestycyjne i postępowanie administracyjne*" w zakresie transeuropejskich sieci energetycznych za 2008 rok; Otrzymana kwota wsparcia to 3,19 mln euro z maksymalnym pułapem finansowania 50% wartości podejmowanych przez działań.
- przeprowadzenie badań dla g*azociągu Bałtyckiego (Baltic Pipe),* łączącego Polskę z Danią*,* w zakresie projektu „*Baltic Pipe - Gas pipeline from Denmark to Poland -*

Geotechnical offshore survey, environmental monitoring programme and onshore gas quality study and receiving terminal in Poland" („Gazociąg Bałtycki – gazociąg z Danii do Polski –badania geotechniczne dna morskiego, program monitorowania środowiska, studium jakości gazu oraz analiza funkcjonalna terminal odbiorczego w Polsce). Maksymalna wartość pomocy finansowej przyznanej w zakresie transeuropejskich sieci transportowych i energetycznych w ramach TEN-E 2009 dla projektu wyniosła 1,12 mln euro, co stanowi 50 % szacunkowych kosztów kwalifikowanych objętych wnioskiem;

- *„Opracowanie: Opis uzasadnienia ekonomicznego i studium wykonalności dla gazowego połączenia międzysystemowego Polska-Litwa"* w zakresie transeuropejskich sieci energetycznych (*TEN-E 2010*) Decyzja Komisji Europejskiej o przyznaniu środków dotyczyła dwóch spółek, tj. GAZ-SYSTEM i Lietuvos Dujos, z których każda może liczyć na dofinansowanie w wysokości 212,5 tys euro (razem: 425 tys. euro, tj. 50% kosztów działań objętych wnioskiem o szacunkowej wartości 850 tys euro);
- *„Badania dotyczące 3 elektroenergetycznego połączenia międzysystemowego między Polską (obszar Poznania) a Niemcami (Eisenhüttenstadt) wraz z niezbędnym wzmocnieniem zachodniej części polskiego systemu elektroenergetycznego"*- decyzja Komisji nr 289/10-ENER/10/TEN-E-S12.599022 z dnia 29 lipca 2011 r., kwota dofinansowania ok.1,25 mln euro, data zakończenia projektu: 31 grudnia 2014 r.;

  Prace przewidziane w ramach projektu obejmują: przygotowanie studiów wykonalności, przeprowadzenie procedur środowiskowych, przygotowanie dokumentacji przetargowej, pozyskanie gruntów pod inwestycje, uzyskanie pozwoleń na budowę.
- *„Studium wykonalności dla projektu LitPol Link"* , decyzja Komisji nr 2008-E243/08-TREN/08/TEN-E-SI2.536847 z dnia 6 sierpnia 2009 r., data zakończenia projektu 31 grudnia 2012 r., kwota dofinansowania 1,9 mln euro

W ramach Zaproszenia Komisji Europejskiej do składania wniosków o wsparcie finansowe projektów w zakresie transeuropejskiej sieci infrastruktury energetycznej *TEN-E 2011* Ministerstwo Gospodarki udzieliło pozytywnej rekomendacji i wsparcia rządowego dla OGP Gaz-System, beneficjenta trzech wniosków dotyczących inwestycji w zakresie gazu ziemnego (analiza możliwości dalszej rozbudowy systemu przesyłowego w rejonie połączenia międzysystemowego z systemem ONTRAS w punkcie Lasów, analiza rozbudowy gazowego systemu przesyłowego w rejonie połączenia międzysystemowego Polska-Czechy, studium wykonalności dla połączenia Polska-Słowacja). W lipcu 2011 r. w Brukseli odbyło się posiedzenie Komitetu Finansowego TEN-E w celu zatwierdzenia propozycji listy projektów infrastrukturalnych zatwierdzonych do wsparcia finansowego na rok 2011) w zakresie energetyki gazu. Wszystkie polskie wnioski których beneficjentem będzie OGP Gaz-System SA. otrzymały pozytywne oceny (decyzja z dn. 4 listopada 2011 r. nr C(2011)7818).

Decyzją Komisji Europejskiej z dn. 14 czerwca 2011 r. dotyczącej przyznania pomocy finansowej Unii Europejskiej na rzecz projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania *„Opracowanie: Opis uzasadnienia ekonomicznego i studium wykonalności dla gazowego połączenia międzysystemowego Polska-Litwa"* w zakresie transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E 2010) beneficjenci (Gaz-System i Lietuvos Dujos) otrzymają dofinansowanie w wysokości 425 tys. euro (po 212,5 tys euro dla każdej ze stron) tj. 50% kosztów kwalifikowanych przedmiotowego działania, którego całkowity koszt realizacji szacowany jest na 850 tys. euro.

W ramach programu European Energy Programme for Recovery (EERP*)* Komisja Europejska przyznała wsparcie dla czterech projektów inwestycyjnych związanych z infrastrukturą gazową:

- projekt *Baltic Pipe* – w dniu 26 sierpnia 2010 r KE podjęła decyzję o dofinansowaniu tego projektu w wysokości 50 mln euro (beneficjentem jest polski OGP Gaz-System S.A.), gdzie całkowity koszt działania szacowany jest na 100 mln euro;
- rozbudowa systemu przesyłowego w rejonie Lasowa (połączenie Polska-Niemcy) – w dniu 15 października 2010 r KE podjęła decyzję o dofinansowaniu tego projektu w wysokości 14,4 mln euro (beneficjentem jest OGP Gaz-System SA). Całkowity koszt działania szacowany jest na ok. 76 mln euro (w tym I etap - 60 mln euro a II etap – 16 mln euro);
- budowa połączenia międzysystemowego pomiędzy Polską a Czechami – w dniu 19 sierpnia 2010 r KE podjęła decyzję o dofinansowaniu tego projektu w wysokości 14 mln euro (beneficjenci: OGP Gaz System SA - 10,5 mln euro oraz NET4GAS s.r.o. - 3,5 mln euro). Całkowity koszt działania szacowany jest na ok. 28 mln euro;
- budowa Terminalu LNG w Świnoujściu – w dniu 5 listopada 2010 r KE podjęła decyzję o dofinansowaniu tego projektu w wysokości 79,6 mln euro, przy szacowanej całkowitej kwocie działania ok. 997,69 mln euro.

Polska Prezydencja w 2011 r. w ramach realizacji priorytetu centralnego – wzmocnienie zewnętrznej polityki energetycznej doprowadziła do wprowadzenia do Konkluzji Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii z dnia 24 listopada 2011 r. zapisów dotyczących wsparcia (w tym finansowego) dla projektów nakierowanych na rozwój sieci przesyłowej gazu oraz na budowę nowych dróg dostaw surowców energetycznych do UE.

W 2011 roku realizowano prace nad tzw. pakietem infrastrukturalnym, w ramach którego zidentyfikowane zostały główne wyzwania na poziomie UE w zakresie rozwoju infrastruktury energetycznej istotnej z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw surowców i energii oraz rozwoju rynku wewnętrznego. Działania w tym zakresie dotyczyły zarówno wsparcia modernizacji i rozbudowy infrastruktury energetycznej, jak i przeprowadzenia korzystnych zmian otoczenia regulacyjnego mających na celu identyfikację i usunięcie przeszkód dla realizacji projektów wspólnego zainteresowania na poziomie państw członkowskich, regionów oraz UE (m.in. w ramach reformy TEN-E). MSZ uczestniczyło w szeregu spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami państwa członkowskich oraz Komisji Europejskiej (także z Komisarzem UE ds. Energii – p. G. Oettingerem), których celem było silne zaakcentowanie polskich priorytetów i oczekiwań wobec finansowania i wsparcia rozwoju infrastruktury energetycznej.

MSZ sprawuje również nadzór kompetencyjny nad Grupą Wysokiego Szczebla ds. Bałtyckiego Planu Połączeń Rynku Energii (HLG BEMIP). W ramach prac BEMIP MSZ wspiera identyfikację i realizację priorytetowych projektów infrastrukturalnych w regionie oraz działa na rzecz usuwania barier inwestycyjnych (w tym finansowych i administracyjnych) utrudniających ich szybką realizację.

MSZ w ramach sprawowanego nadzoru kompetencyjnego w 2011 roku kontynuowało również pracę na forum Grupy Wyszehradzkiej (V4): spotkania robocze (w obecności także regulatorów rynków energii i właściwych dla przedmiotu spotkań operatorów i resortów), konsultacje i spotkania HLG (powyższe spotkania i konsultacje odbywały się w kilku podgrupach sektorowych i strategicznych). Przy współpracy z partnerami z V4 oraz Rumunią, Chorwacją, Austrią, Niemcami, Bułgarią i Słowenią utworzono grupę wysokiego szczebla ds. połączeń infrastrukturalnych w Europie Środkowej i Wschodniej (NSI). Przez niemal cały 2011 r. prowadzone były intensywne prace pod egidą Komisji Europejskiej, które zostały zwieńczone przyjęciem przez zaangażowane państwa i KE *Memorandum of Understanding* oraz *Planu Działań* identyfikującego brakujące elementy infrastruktury, wskazującego

projekty leżące we wspólnym regionalnym interesie, identyfikującego bariery w ich implementacji oraz proponującego konkretne działania zmierzające do realizacji kluczowych elementów infrastruktury (kompleksowa analiza w tym zakresie została przedstawiona w oddzielnych raportach). Przyjęty *Plan Działań* dotyczy sektorów gazu, ropy naftowej i elektryczności. Waga tej inicjatywy została odnotowana m.in. w konkluzjach Rady Europejskiej z 9 grudnia 2011 r.

Ponadto MSZ wspierało koncepcję rozbudowy południowego korytarza energetycznego poprzez udzielanie wsparcia m.in. dla realizacji projektu Nabucco w państwach o strategicznym znaczeniu dla przyszłości tej inwestycji (m.in. Turcja, Azerbejdżan i Turkmenistan) oraz poprzez zaangażowanie w wypracowanie i realizację mandatu negocjacyjnego dla KE na rozmowy z Azerbejdżanem i Turkmenistanem ws. budowy transkaspijskiego systemu przesyłowego.

2.18.3. Zmiana systemu TEN-E na umożliwiający finansowanie kluczowych, dla UE projektów infrastruktury gazowej, ze szczególnym uwzględnieniem projektów mających na celu otwarcie nowych dróg dostaw, biorąc pod uwagę to, że projekty te nie powinny powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii żadnego z państw członkowskich UE – 2011 r.

W październiku 2011 r. Komisja Europejska opublikowała *projekt Rozporządzenia ws. wytycznych do transeuropejskiej infrastruktury energetycznej,* który ma na celu przyśpieszenie budowy kluczowej infrastruktury energetycznej w obszarach energii elektrycznej, ropy naftowej, gazu ziemnego i transportu CO_2. Negocjacje rozporządzenia, za które odpowiada Minister Gospodarki, rozpoczęły się podczas polskiej Prezydencji i są kontynuowane na posiedzeniach grupy roboczej ds. energii Rady UE. Negocjacje zakończą się najprawdopodobniej do końca 2012 r.

Dokument przewiduje powstanie 12 grup regionalnych (w tym 9 z udziałem Polski), odpowiadających 12 priorytetowym korytarzom infrastruktury energetycznej wytyczonym przez Komisję Europejską. Grupy regionalne, składające się z m.in. przedstawicieli administracji rządowej (ze strony Polski – przedstawiciele MG), regulatorów i operatorów systemów przesyłowych, wybiorą regionalne listy projektów wspólnego zainteresowania, które będą realizowane po wejściu w życie rozporządzenia (tj. przypuszczalnie od początku 2013 r.). Część z grup zacznie swoją pracę już w połowie 2012 r., czyli przed zakończeniem prac nad dokumentem.

Projekty, które otrzymają status projektów wspólnego zainteresowania (PCI), będą mogły liczyć na przewidzianą w rozporządzeniu przyśpieszoną procedurę otrzymywania pozwoleń, pakiet zachęt dla inwestorów gotowych do podjęcia się realizacji szczególnie istotnych projektów, oraz - w przypadku projektów z sektora energii elektrycznej oraz gazu - na wsparcie finansowe z budżetu Unii Europejskiej. Wsparcie to ma nastąpić w ramach negocjowanego równolegle do ww. wytycznych rozporządzenia w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego „Łącząc Europę" (CEF), z którego ponad 9 mld euro ma zostać przeznaczone na energetykę.

Objęcie możliwością współfinansowania z budżetu UE również projektów naftowych jest jednym z głównych postulatów zgłaszanych przez Polskę do projektu rozporządzenia. Postulat ten nie jest jednak popierany ani przez Komisję Europejską, ani żadne z państw członkowskich. Szanse na wprowadzenie zmian do projektu rozporządzenia pozwalających na współfinansowanie projektów sektora ropy z funduszy UE są zatem minimalne. Niezależnie od kwestii finansowania, projekty naftowe mogą liczyć na status „*EU label*" i związane z tym wsparcie instytucjonalne.

2.19.1. Zobowiązanie wszystkich przedsiębiorstw wykonujących działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego do posiadania planów wprowadzania ograniczeń w poborze gazu poprzez nowelizację ustawy prawo energetyczne lub ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym – 2010 r.

Kwestia ta jest ponownie analizowana pod kątem usprawnienia działania podczas trwających prac nad ustawą - Prawo gazowe. Dokument znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych.

2.19.2. Analiza możliwości zwiększenia skuteczności działania ograniczeń w poborze gazu ziemnego poprzez wprowadzenie zmian w odpowiednich przepisach prawnych – 2009 – 2010 r.

Kwestia zostanie uregulowana w opracowywanej ustawie - Prawo gazowe. *Projekt ustawy – Prawo gazowe* w dniu 22 grudnia 2011 r. został przekazany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. W projekcie tym zostaną uwzględnione przepisy rozporządzenia nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE.

W grudniu 2011 r. opracowana została ocena ryzyka związanego z bezpieczeństwem dostaw gazu i powołana została grupa robocza ds. opracowania planu zapobiegawczego oraz planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej.

2.19.3. Udział w pracach nad nowelizacją dyrektywy 2004/67/WE dotyczącą środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego - 2010 r.

Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych było zaangażowane w proces negocjacji tzw. rozporządzenia o bezpieczeństwie dostaw gazu. Współpraca przebiegała na następujących płaszczyznach: analitycznej (analizy własne, zlecone, konsultacje, współtworzenie stanowisk i instrukcji itp.), planowania strategii negocjacyjnej na każdym etapie uzgadniania projektu aktu prawnego, wdrażanie zaplanowanych działań wspierających realizację stanowiska Rządu RP (udział w konsultacjach roboczych z państwami członkowskimi i instytucjami UE – Rada, Komisja Europejska i Parlament Europejski), działań dyplomatycznych (listy intencyjne, noty, wspólne deklaracje podpisywane z poszczególnymi aktorami procesu – działania centrali lub placówek, pozyskiwanie informacji) Z uwagi na terminy przewidziane w ramach przedmiotowego rozporządzenia dla wdrażania na poziomie państw członkowskich i regionów poszczególnych mechanizmów prewencyjnych i reagowania kryzysowego, MSZ współpracuje z partnerami z Grupy Wyszehradzkiej V4 celem analizy oraz ewentualnej implementacji na poziomie regionalnym narzędzi rozporządzenia ws. bezpieczeństwa dostaw gazu.

2.19.4. Wdrożenie nowych regulacji prawnych dotyczących reagowania w sytuacjach kryzysowych – 2010 r.

Trwają prace nad projektem ustawy – Prawo gazowe, która będzie kompleksowo regulować funkcjonowanie rynku gazu ziemnego w Polsce, w szczególności dopracowywana jest koncepcja systemu reagowania w sytuacji zakłóceń w dostawach gazu ziemnego, w celu dostosowania prawa polskiego do przepisów rozporządzenia nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE. W opracowywanym obecnie planie działań zapobiegawczych określone zostaną projekty inwestycyjne, których podjęcie

przyczyni się do zminimalizowania prawdopodobieństwa wystąpienia zakłóceń w dostawach gazu ziemnego.

2.19.5. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanizm - EWM*) w ramach dialogu UE - Rosja obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, a także odpowiednich zapisów w ramach PostPCA – 2009/2010 r.

W dniu 16 listopada 2009 r. Rosja i UE podpisały memorandum w sprawie mechanizmu wczesnego ostrzegania w przypadku przerw w dostawach zasobów energetycznych oraz zapobiegania im. Dokument odnosi się do dostaw ropy naftowej, gazu ziemnego oraz energii elektrycznej. Memorandum określa warunki, w jakich mechanizm wczesnego ostrzegania zostanie uruchomiony.

W 2011 r. dokonana została rewizja i wzmocnienie Mechanizmu EWM.

Kontynuowane są negocjacje Nowego Porozumienia (tzw. *Post-PCA*) pomiędzy UE a Rosją. Dotyczą one całości relacji gospodarczych, również w obszarze energii. W grudniu 2011 r. UE przekazała Rosji projekt nowej treści rozdziału energetycznego. Do chwili obecnej nie jest znana reakcja strony rosyjskiej. Dzięki staraniom Polskiej Prezydencji w Konkluzjach Rady UE ws. wzmocnienia zewnętrznej polityki energetycznej zawarto zapis, iż porozumienie to musi być zgodne z prawem UE dot. rynku wewnętrznego energii co oznacza, że nie powinny być stosowane wobec Rosji derogacje od III. pakietu liberalizującego.

2.19.6. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanism*) obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, pomiędzy Unią Europejską a krajami tranzytowymi i pozostałymi krajami dostarczającymi nośniki energii – 2009/2010 r.

Z uwagi na brak mechanizmów rozwiązywania sporów na tle dostaw energii oraz niewłączenie do mechanizmu wczesnego ostrzegania państw tranzytowych, wydaje się wątpliwe, aby był on w stanie na trwałe zapobiec kolejnym kryzysom energetycznym między krajami tranzytowymi i pozostałymi krajami dostarczającymi nośniki energii oraz Unią Europejską.

2.19.7. Wypracowanie i wykorzystywanie istniejących instrumentów dla zapewnienia bezpiecznych i niezakłóconych dostaw węglowodorów do UE od państw będących dostawcami i państw tranzytowych – 2011 r.

Patrz: realizacja zadań 2.19.1 - 2.19.6.

2.20.1. Zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa w spółce EuRoPol Gaz S.A. w ramach wykonywanych uprawnień właścicielskich wynikających z posiadanych akcji PGNiG S.A. oraz uprawnień osobistych przysługujących Skarbowi Państwa zgodnie ze statutem tej spółki – praca ciągła.

W dniu 20 kwietnia 2010 r. Minister Skarbu Państwa zaakceptował rekomendowaną przez Zarząd PGNiG S.A. oraz pozytywnie zaopiniowaną przez Radę Nadzorczą PGNiG S.A. kandydaturę p. Mirosława Dobruta na stanowisko Prezesa Zarządu EuRoPol Gazu S.A. oraz p. Zdzisława Jamka na stanowisko Członka Zarządu spółki, jako przedstawicieli PGNiG S.A.

W dniu 17 listopada 2010 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał decyzję w sprawie wyznaczenia spółki OGP Gaz-System S.A. (100% udziałów Skarbu Państwa) na niezależnego operatora odcinka gazociągu jamalskiego, będącego własnością EuRoPol Gaz S.A., na okres do 31 grudnia 2025 r. W dniu 31 sierpnia 2011 r. decyzją Prezesa URE została

zaakceptowana i weszła w życie Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej SGT, co jest jednym z warunków rozpoczęcie udostępniania wolnych mocy przesyłowych gazociągu jamalskiego. Od listopada 2011 r. na przedmiotowym rurociągu działa rewers wirtualny, który umożliwia import ok. 2,3 mld m^3 gazu z terytorium Niemiec.

W dniu 6 grudnia 2010 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie EuRoPol Gazu S.A. przyjęło nowy Statut Spółki. Dnia 2 lutego 2011 r. Statut w nowej redakcji został zarejestrowany.

2.20.2. Zakończenie umowy leasingu systemu przesyłowego pomiędzy PGNiG S.A. a OGP Gaz-System S.A. poprzez przekazanie dywidendy rzeczowej – 2011 r.

Spółki będące stronami Umowy w wyniku obustronnych uzgodnień przygotowały listę składników majątkowych posiadających zdolność aportową i tym samym możliwych do przekazania w drodze dywidendy rzeczowej za rok 2010.

W związku z powyższym Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki PGNiG SA w dniu 20 kwietnia 2011 r. podjęło Uchwałę numer 20/IV/2011 w sprawie ustalenia przedmiotu dywidendy niepieniężnej oraz określenia sposobu wyceny jej składników.

Faktyczne przekazanie dywidendy niepieniężnej za 2010 rok odbyło się w dniu 6 października 2011 r. poprzez podpisanie aktów notarialnych tj. zawarcie umowy przekazu i przyjęcia przekazu, pomiędzy Skarbem Państwa, PGNiG S.A. i OGP Gaz-System S.A. oraz czynności rozporządzające pomiędzy PGNiG S.A. i OGP Gaz-System S.A. - wniesienie aportu na pokrycie akcji.

Wartość podsystemów przesyłowych przekazywanych w drodze dywidendy rzeczowej za rok 2010 ogółem wyniosła 30 104 400,49 zł brutto (wartość z podatkiem VAT).

Zgodnie z Harmonogramem nr 1 z dnia 8 września 2010 r. Zakończenia Umowy Leasingu Operacyjnego (ULO) podpisanego przez przedstawicieli PGNiG S.A. oraz OGP Gaz-System S.A., rozwiązanie Umowy Leasingu Operacyjnego za porozumieniem, które nastąpiło w dniu 7 października 2011 roku, zostało poprzedzone wystąpieniem do Ministra Skarbu Państwa - niezależnie od wystąpienia do Walnego Zgromadzenia PGNiG S.A. - celem uzyskania pisemnej zgody na rozwiązanie ULO.

Pozostałe w Umowie Leasingu Operacyjnego składniki majątkowe o nieuregulowanym stanie prawnym, tj. nie posiadające zdolności aportowej w dniu podjęcia przez ZWZ PGNiG SA Uchwały 20/IV/2011 z dnia 20 kwietnia 2011 r. zostały m.in. objęte Umową Dzierżawy podpisaną z OGP Gaz-System SA w dniu 7 października 2011 r. Majątek jest obecnie przedmiotem regulacji prawnych i zostanie w efekcie nabyty przez Spółkę OGP Gaz-System SA.

Składniki majątkowe niezbędne Spółce OGP GAZ-SYSTEM S.A. do prawidłowej eksploatacji systemu przesyłowego, pozostałe wULO, lecz mające nieuregulowany stan prawny zostały zbyte przez PGNiG SA na podstawie Umowy Przeniesienia Posiadania, której podpisanie nastąpiło również w dniu 7 października 2011 r. Przedmiotem tej umowy było posiadanie samoistne części nieruchomości z naniesieniami posadowionymi na nieruchomościach osób trzecich, w tym: ogrodzenia, oświetlenia, utwardzenia gruntów. W celu rozliczenia wydatków poczynionych przez PGNiG S.A. dla wybudowania Przedmiotu Umowy Przeniesienia Spółka OGP GAZ-SYSTEM S.A. uiściła na rzecz PGNiG SA kwotę netto 1 994 529,21 zł.

2.21. 2. Stworzenie poprzez odpowiednią politykę taryfową i regulacyjną korzystnych warunków dla budowy pojemności magazynowych, w szczególności poprzez stosowanie podwyższonych stawek wynagradzania kapitału zaangażowanego w nowe projekty inwestycyjne – 2010 r.

Działanie zrealizowane zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.), pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie magazynowania paliw gazowych, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji magazynów paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność w wysokości nie mniejszej niż stopa zwrotu na poziomie 6 %.

Ponadto prowadzona przez Prezesa URE polityka taryfowa dotycząca wyceny usług magazynowania stworzyła sprzyjające warunki do inwestowania w budowę pojemności magazynowych. Taryfa ustalana przez OSM zapewnia zarówno zwrot kapitału zaangażowanego w działalność magazynową (amortyzacja) jak i jego wynagrodzenie na atrakcyjnym poziomie. Stopa zwrotu z kapitału inwestowanego w budowę/rozbudowę pojemności magazynowych uwzględniona w taryfie za świadczenie usług magazynowych obowiązującej od 1 grudnia 2011 r. wynosi ponad 11 % *pre tax*, a więc jest znacznie wyższa niż stopa, o której mowa w art. 45 ust. 1, pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.).

Samo istnienie warunków taryfowych do inwestowania w infrastrukturę magazynową może nie zapewnić rzeczywistego zwiększenia pojemności magazynowych, zwłaszcza w sytuacji gdy OSM jest Oddziałem w grupie kapitałowej przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.[4]

Niezbędne jest monitorowanie postępu w realizacji planów budowy nowych i rozbudowy istniejących pojemności.

2.22. Działania legislacyjne mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie dużych inwestycji infrastrukturalnych (magazyny, infrastruktura LNG, tłocznie gazu, kopalnie, etc.) oraz inwestycji liniowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw zawierał regulacje prawne w zakresie lokalizacji, postępowania administracyjnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody, które zwiększają przewidywalność kierunków rozwoju terenów inwestycyjnych i uproszczenie postępowania administracyjnego oraz potencjalnie lepsze warunki do rozwoju i inwestowania.

2.22.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej – praca ciągła.

Działanie to realizowane jest w sposób ciągły w ramach uzgadniania planów rozwoju przedsiębiorstw sieciowych, w szczególności przez operatora systemu przesyłowego i operatorów dystrybucyjnych. Plany Rozwoju OPG Gaz-System S.A. w odniesieniu do sieci, której jest właścicielem i OSD w zakresie rzeczowym uzgodnione zostały na okres 5. lat, a ich aktualizacja przez przedsiębiorstwa energetyczne odbywa się corocznie. Rezultaty

[4] Obecnie OSM jest odrębnym podmiotem działającym pod nazwą Operator Systemu Magazynowania Sp. z o.o. i funkcjonuje w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo (tj. w grupie PGNiG S.A.). OSM Sp. z o.o. posiada koncesję na magazynowanie paliw gazowych w instalacjach magazynowych, udzieloną decyzją Prezesa URE z dnia 16 maja 2012 r. Nr MPG/4/19163/W/2/2012/BT i została wyznaczona na operatora systemu magazynowania paliw gazowych decyzją Prezesa URE z dnia 22 maja 2012 r. Nr DPE-4723-(15)/2011/2012/19163/BT.

przedstawiane są zarówno w krajowym raporcie Prezesa URE, jak i w raporcie składanym przez Prezesa URE do Komisji Europejskiej. Natomiast Plan rozwoju SGT EuRoPol Gaz nie został jeszcze Prezesowi URE przedłożony do zatwierdzenia.

Poziom nakładów inwestycyjnych w taryfach operatorów dystrybucyjnych zatwierdzonych w 2011 r. przyjęty został z modelu opracowanego i wdrożonego w URE w 2009 r. Natomiast prace nad wdrożeniem nowego modelu oceny uzasadnionego poziomu nakładów inwestycyjnych OSD wciąż trwają. W przypadku OSP – do momentu wejście w życie III. Pakietu legislacyjnego – monitorowanie tempa realizacji prowadzone będzie na dotychczasowych zasadach.

Sposób realizacji zadania dla OSP związany ze zmianami wprowadzanymi na mocy III. Pakietu legislacyjnego, w szczególności w odniesieniu do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu, implikuje konieczność implementacji zapisów (art. 22) dyrektywy do prawa krajowego na poziomie ustawy (Prawo energetyczne lub Prawo gazowe).

W zakresie wdrożenia nowego modelu oceny nakładów OSD poważnym zagrożeniem jest brak środków finansowych na oprogramowanie systemu informatycznego umożliwiającego wykonanie ww. zadania. Ryzyko takie istnieje szczególnie w przypadku przedkładania przez operatorów aktualizacji projektów planów, zawierających znaczące zmiany w stosunku do pierwotnych planów.

2.22.6. Wprowadzenie obowiązku przeprowadzania cyklicznych badań popytu przez operatorów systemów gazowych oraz podmioty zamierzające podjąć się realizacji nowych inwestycji infrastrukturalnych w gazownictwie o znacznych rozmiarach – 2011 r.

Obecnie prowadzenie cyklicznych badań popytu realizowane jest bezpośrednio przez URE, zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt. 20 ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). Informacje takie są wykorzystywane i zamieszczane w *Sprawozdaniu z działalności Prezesa URE*, składanym corocznie na ręce Ministra Gospodarki oraz w Raporcie krajowym składanym do Komisji Europejskiej.

Wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia cyklicznych badań popytu przez operatorów systemów gazowych planowane jest zgodnie z harmonogramem w 2011 r. Obowiązek taki może być zamieszczony w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci.

2.22.7. Wprowadzanie obowiązku stosowania procedury udostępniania (ang. *open season*) przed przystąpieniem do realizacji znaczących inwestycji infrastrukturalnych w gazownictwie – 2011 r.

Trwają prace nad opracowaniem *projektu ustawy Prawo gazowe*. Projekt znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Projektowany przepis art. 62 określa procedurę podejmowania decyzji inwestycyjnych, opartą o badanie zainteresowania uczestników rynku.

2.23.1. Rozważenie podjęcia eksploatacji metanu ze złóż węgla kamiennego – 2010 r.

Od 2010 r. funkcjonuje system wsparcia metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego. Obecnie poziom zagospodarowania metanu w kopalniach węgla kamiennego w odniesieniu do całkowitej metanowości wynosi ok. 20 %.

2.23.2. Analiza ekonomiczna mająca na celu wybór najlepszej możliwej technologii przystosowanej do polskich warunków – 2009–2010 r.

Patrz: realizacja zadań 2.7.1. i 2.23.1.

II.3. Ropa naftowa i paliwa ciekłe

2.24. Budowa infrastruktury umożliwiającej transport ropy naftowej z innych regionów świata, w tym z regionu Morza Kaspijskiego w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy – wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej – praca ciągła.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia na forum UE dla projektów dywersyfikujących źródła i trasy przesyłu ropy naftowej do UE (w tym dla koncepcji Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy - EAKTR), także w kontekście inicjatywy Partnerstwa Wschodniego oraz rozwoju współpracy w ramach Wspólnoty Energetycznej. MSZ poprzez placówki udzielało wsparcia dyplomatycznego w zakresie pozyskania zainteresowania państw tranzytowych i ewentualnych dostawców ropy naftowej do projektu EAKTR. Podobnie w kontaktach bilateralnych z państwami istotnymi z punktu widzenia przyszłości projektu (Azerbejdżan, Gruzja i Ukraina – właściwe komisje międzyrządowe ds. współpracy gospodarczej) MSZ promowało umocowanie EAKTR we wspólnych dokumentach stron, potwierdzając w ten sposób na poziomie politycznym wspólne zainteresowanie dalszą jego realizacją.

MSZ zaangażowane było w powstanie oraz uczestniczyło w pracach Polsko-Ukraińskiej Grupy roboczej ds. projektu Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej (pierwsze posiedzenie grupy odbyło się 7 listopada 2011 r.). Cel działania grupy został określony w ramach zaakceptowanego przez strony tzw. *terms of reference* (opracowanie założeń wielostronnej umowy międzyrządowej w sprawie realizacji EAKTR; wypracowanie dobrych praktyk i zaleceń przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny transgranicznej wpływu projektu budowy połączenia rurociągowego Ukraina-Polska na środowisko; uzgodnienie działań zmierzających do wpisania projektu EAKTR na listę projektów priorytetowych w ramach Partnerstwa Wschodniego oraz przyznania projektowi statusu „projektu o znaczeniu europejskim").

2.24.1. Podjęcie, po przeprowadzeniu odpowiednich analiz, decyzji o realizacji i zakresie projektu budowy ropociągu Odessa-Brody-Płock-Gdańsk – 2010 r.

Zadania związane z przygotowaniem projektu realizuje Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowe „Sarmatia" Sp. z o.o., w którym PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 24,75 % udziałów. Pozostali udziałowcy to: Azerbejdżan – State Oil Company of Azerbaijan Republic – SOCAR (24,75%); Gruzja – Georgia Oil and Gas Corporation Ltd. – GOGC (24,75%); Ukraina – O.S.A. „Ukrtransnafta" (24,75%); Litwa – Klaipedos Nafta (1%).

Przygotowane opracowanie Studium Wykonalności dla Korytarza oraz dla połączenia Brody–Adamowo, potwierdziło opłacalność inwestycji pod warunkiem otrzymania dofinansowania z funduszy PO IŚ. Przy przygotowaniu ww. materiału został poddany analizie również aspekt zapotrzebowania na surowiec z regionu Morza Kaspijskiego wśród rafinerii europejskich.

Zgodnie z harmonogramem rozpoczęto prace nad przygotowaniem Raportu o oddziaływaniu projektu na środowisko. Wytyczono korytarz przebiegu trasy rurociągu dla celów środowiskowych, wstępnie ustalono zakres prac związanych z obserwacją środowiskową, wyznaczono najbardziej wrażliwe tereny z punktu widzenia oddziaływania projektu na środowisko oraz zaproponowano najmniej uciążliwe dla środowiska techniczne rozwiązania ich przejścia.

W kwietniu-maju 2011 r. eksperci beneficjenta przeprowadzili analizę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) w gminach województwa lubelskiego, przez których teren planowany jest przebieg rurociągu. Beneficjent wskazał, iż część MPZP zawiera

ogólne zapisy o możliwości realizacji inwestycji infrastrukturalnych na terenach, przez które planowana jest trasa przebiegu rurociągu. Natomiast projekt rurociągu naftowego Brody – Płock nie jest bezpośrednio wpisany w MPZP, co pociąga za sobą konieczność ich zmiany.

Realizacja ww. czynności ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wykorzystania środków przeznaczonych dla projekt z PO IŚ i podjęcia decyzji dotyczącej projektu.

2.24.2 Wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej – praca ciągła.

Zarówno Ministerstwo Gospodarki jak i Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia koncepcji Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy (EAKTR) na wielu forach międzynarodowych.

Ministerstwo Gospodarki z sukcesem zabiegało o wpisanie projektu EAKTR (odcinka Brody-Adamowo) na listę projektów w ramach *Grupy ds. Ropy Naftowej Grupy Wysokiego Szczebla ds. połączeń Północ-Południe* (*HLG on North-South Interconnections*). Konkluzje prac Grupy w 2011 r. wskazują na konieczność budowy odcinka EAKTR dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państw Europy Środkowej i Południowej. Ministerstwo Gospodarki zaproponowało także w 2011 r., co zostało uwzględnione, wpisanie EAKTR do Programu Prac Platformy 3 (Bezpieczeństwo energetyczne) Partnerstwa Wschodniego. Ministerstwo Gospodarki także poprzez kontakty bilateralne i Grupy oraz Komisje dwustronne ds. współpracy gospodarczej wspierało budowę EAKTR:

- spotkanie *ad hoc* grupy roboczej ds. energetycznych (w czasie wizyty w Polsce prezydenta Ukrainy). Spotkaniu grupy przewodniczyła p. J. Strzelec-Łobodzińska, Podsekretarz Stanu w MG – dnia 4 lutego 2011 r. (Warszawa);
- II. posiedzenie Polsko-Gruzińskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej dnia 9 maja 2011 r. (Warszawa);
- III. posiedzenie Polsko-Kazachstańskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej – dnia 20 czerwca 2011 r.(Warszawa);
- Konsultacje gospodarcze z Azerbejdżanem – dnia 6 czerwca 2011 r. (Warszawa);
- wizyta Prezydenta RP w krajach Kaukazu: Azerbejdżan, Gruzja, Armenia (z ramienia MG wizycie brał udział p. M. Kaliski, Podsekretarz Stanu) – w dniach 25-27 lipca 2011 r.

Z inicjatywy strony ukraińskiej powołano Polsko-Ukraińską Grupę roboczą ds. projektu Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej (pierwsze posiedzenie grupy odbyło się 7 listopada 2011 r.). Na zaproszenie MG udział w pracach Grupy brały także inne ministerstwa i urzędy centralne (m.in. MRR, MSZ, GDOŚ, MSP, KPRM). Grupa ma za zadanie przygotowanie propozycji działań, które pozwolą na zapewnienie odpowiedniej dynamiki prac w zakresie realizacji projektu EAKTR w Polsce i Ukrainie oraz pozostałych państwach uczestniczących w projekcie, umożliwiających wykorzystanie środków PO IŚ, w tym opracowanie założeń wielostronnej umowy międzyrządowej w sprawie realizacji EAKTR. Podpisanie umowy może być istotne z punktu widzenia negocjacji i podpisania umów zabezpieczających dostawy oraz odbiór ropy naftowej. Umowy te będą miały wpływ na montaż finansowy budowy ropociągu.

2.24.3. Wykorzystanie środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007 - 2013 – praca ciągła.

W dniu 27 stycznia 2010 r. podpisana została umowa wstępna (tzw. *pre-umowa)* pomiędzy MPR „Sarmatia" Sp. z o.o. a Instytutem Nafty i Gazu w Krakowie na przygotowanie projektu *„Budowa rurociągu naftowego Brody-Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim".*

Spółka przygotowała dokumentację w zakresie wstępnej notyfikacji pomocy publicznej dla projektu (tzw. prenotyfikacja) wraz z kompletem niezbędnych dokumentów dodatkowych. Dokumentacja w lipcu 2011 r. została przekazana do INiG. W drugiej połowie 2011 r. we współpracy z UOKiK dokumenty prenotyfikacyjne dla tego projektu były uzupełniane i modyfikowane.

Patrz także: realizacja zadania 2.24.2.

2.24.4. Dążenie do wypracowania na poziomie Unii Europejskiej narzędzi wspierających realizacje inwestycji miedzy innymi poprzez rozszerzenie systemu TEN-E na infrastrukturę naftową – 2010 r.

W październiku 2011 r. opublikowano *projekt rozporządzenia ws. wytycznych do transeuropejskiej infrastruktury energetycznej*, które ma na celu przyspieszenie budowy infrastruktury energetycznej w obszarach energii elektrycznej, ropy, gazu, transportu CO_2, które mają charakter projektów szczególnego zainteresowania dla UE. Negocjacje rozporządzenia, za które odpowiada Minister Gospodarki, rozpoczęły się podczas polskiej Prezydencji i są kontynuowane na posiedzeniach grupy roboczej ds. energii Rady UE. Najprawdopodobniej negocjacje zakończą się do końca 2012 r.

Do chwili obecnej wypracowano wstępne stanowisko Rady UE ws. trybu wyboru projektów wspólnego zainteresowania UE. Negocjowany projekt rozporządzenia, w kształcie zaproponowanym przez Komisję Europejską jest w dużej części korzystny dla RP, gdyż gwarantuje skrócenie procedur administracyjnych niezbędnych do rozpoczęcia konstrukcji połączeń energetycznych o szczególnym znaczeniu nie tylko dla UE ale także dla RP. Przyjęte przez KSE stanowisko RR w sprawie ww. dokumentu zawiera także postulat dot. możliwości zapewnienia wsparcia finansowego z budżetu UE dla projektów sektora ropy naftowej. Na dotychczasowym etapie dyskusji dokumentu na forum UE postulat ten nie znalazła jednak zrozumienia ze strony Komisji Europejskiej. Projekty naftowe znalazły się jednak na proponowanej w załączniku liście projektów wspólnego zainteresowania.

Działania dotyczące włączenia infrastruktury naftowej do systemu wsparcia na poziomie UE były realizowane także poprzez Grupę roboczą ds. ropy naftowej powołaną w ramach Grupy Wysokiego Szczebla ds. Korytarza Północ-Południe. Opracowany przez Grupę roboczą raport z inicjatywy strony polskiej zawiera opinie dotyczące potrzeby zapewnienia wsparcia inwestycji w sektorze naftowym. Natomiast propozycja listy projektów wspólnego zainteresowania dla grupy krajów Europy Środkowo-Wschodniej obejmują dwa projekty zgłoszone przez Polskę, w tym projekt rurociągu OBP.

W konkluzjach z prac Grupy, Komisja Europejska potwierdza zasadność budowy połączenia Adamowo-Brody jako elementu łączącego południową i północną gałąź systemu „Przyjaźń" po stronie wschodniej, co w połączeniu z proponowanym połączeniem Litvinov (Czechy) – Spergau (Niemcy), stanowiącym „zamknięcie" systemu „Przyjaźń" po stronie zachodniej, pozwoliłoby na stworzenie swoistego pierścienia rewersyjnych rurociągów, umożliwiłoby zaopatrzenie Polski i krajów regionu w ropę naftową z Federacji Rosyjskiej, Morza Czarnego i Morza Śródziemnego (poprzez rurociąg TAL biegnący z Triestu we Włoszech).

2.24.5. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie inwestorom możliwości uzyskania wsparcia z funduszy wspólnotowych oraz takich inicjatyw jak Partnerstwo Wschodnie oraz Baltic Interconection Plan na budowę infrastruktury mającej znaczenie dla bezpieczeństwa Polski – od 2009 r.

W 2011 r. Ministerstwo Gospodarki w ramach ustalania Planu Pracy na lata 2012-2013 Platformy 3 (Bezpieczeństwo energetyczne) Partnerstwa Wschodniego zgłosiło szereg projektów infrastrukturalnych co spotkało się z częściową akceptacją Komisji Europejskiej, jakkolwiek lista ewentualnych projektów do ewaluacji jeszcze nie powstała.

W tym zakresie Polska zaproponowała następujące projekty:

- rozwój Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej;
- rozwój systemu przesyłu ropy naftowej na Ukrainie (np. budowa rurociągu stanowiącego element Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej);
- modernizacja systemu przesyłu ropy naftowej w Gruzji, która pozwoli na transport węglowodorów z rejonu Morza Kaspijskiego w kierunku basenu Morza Czarnego i w innych kierunkach;
- modernizacja systemu dostaw gazu ziemnego na Ukrainie (rozwój interkonektora gazowego);
- budowa drugiej nitki gazociągu Jamalskiego (przez Białoruś).

2.25. Wspieranie działań w zakresie intensyfikacji poszukiwań i zwiększenia wydobycia krajowego, prowadzonych przez polskie firmy, na lądzie i na szelfie Morza Bałtyckiego oraz poza granicami kraju.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych wspierało działania polskich przedsiębiorstw w zakresie intensyfikacji poszukiwań i zwiększenia wydobycia gazu poza granicami kraju. Działania podejmowane w tym zakresie koncentrowały się m.in. na:

- tworzeniu przychylnego klimatu dla inwestycji polskich spółek w poszukiwania gazu z łupków oraz pozyskaniu wsparcia ze strony innych krajów i różnych podmiotów pozarządowych dla poszukiwań węglowodorów niekonwencjonalnych w Europie, w tym budowa wizerunku gazu ze złóż łupkowych jako potencjalnego i ważnego surowca zwiększającego bezpieczeństwo energetyczne Europy, sprzyjającego osiągnięciu celów realizowanych w ramach polityki energetycznej UE, zwiększeniu konkurencyjności Europy, a także przezwyciężeniu kryzysu gospodarczego. Te działania były ukierunkowane głównie na zagranicę (instytucje UE i wszystkie ważniejsze kraje europejskie), ale realizowano je w miarę możliwości także w odniesieniu do różnych partnerów w kraju, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym (np. spotkania ze społecznościami lokalnymi);
- budowaniu *know-how* w zakresie gazów niekonwencjonalnych w ramach polskiej administracji i wśród polskich spółek w oparciu o doświadczenia krajów, w których prowadzone jest wydobycie gazu z łupków – USA i Kanada (organizacja szkoleń, konsultacji i wizyt studyjnych; monitoring trendów, pozyskiwanie, analizowanie i rozpowszechnianie różnych opracowań i informacji zagranicznych; koordynacja wielu działań wobec partnerów zagranicznych);
- organizacji wizyty studyjnej na polach wydobycia gazu z łupków w Dallas- Fort Worth dla polskich spółek (Lotos, PGNiG, Orlen Upstream) w celu umożliwienia zdobycia dodatkowej wiedzy, doświadczeń, ekspertyzy i nawiązania korzystnych kontaktów biznesowo-eksperckich;

- pozyskiwaniu wiedzy i doświadczeń dotyczących systemu regulacyjnego w Polsce w sektorze węglowodorów ze szczególnym uwzględnieniem gazu z łupków w oparciu o doświadczenia krajów prowadzących poszukiwania i wydobycie węglowodorów;
- wspieraniu budowania dialogu polsko-norweskiego na szczeblu premierów, ministrów spraw zagranicznych i na szczeblu eksperckim w celu stworzenia korzystnych warunków dla funkcjonowania polskich spółek w Norwegii (PGNiG/Lotos); koordynacja kwestii utworzenia polsko-norweskiej grupy roboczej ds. energetycznych (uzgodnione podczas spotkania premiera D. Tuska z Premierem J. Stoltenbergiem);
- promocji polskich spółek (PGNiG, Orlen *Upstream* i Grupa Lotos) na arenie europejskiej/międzynarodowej, jako ważnych podmiotów prowadzących prace poszukiwawcze w zakresie gazu łupkowego. MSZ włączało te spółki w wydarzenia inicjowane na arenie krajowej i międzynarodowej (konferencje, seminaria, warsztaty, itp.), stwarzając im możliwość prezentowania ekspertyzy polskich spółek poszukiwawczych i spółek serwisowych;
- wsparciu dla działań (potencjalnych nowych kontraktów) dla Geofizyki Toruń na rynku indyjskim (organizacja seminarium z udziałem indyjskich spółek, przedstawicieli polskiej i indyjskiej administracji; z udziałem podsekretarzy stanu w MSZ i MG);
- wsparciu dla spółki PGNiG na rzecz uzyskania pozytywnej decyzji koncesyjnej na poszukiwania/wydobycie gazu ziemnego w Pakistanie (wizyta Ministra Spraw Zagranicznych RP w Pakistanie; organizacja wizyty Ministra ds. Energii w Polsce we współpracy z MG oraz PGNiG);
- wsparciu spółki Orlean *Upstream* na rzecz umożliwienia pozyskania koncesji na poszukiwania złóż niekonwencjonalnych na Ukrainie (konsultacje polityczne, organizacja konferencji/seminariów z udziałem i prezentacją spółek Orlen *Upstream* i PGNiG).

2.25.1 Wspieranie polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej poprzez wsparcie prawno-ekonomiczne inwestycji o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa realizujących projekty inwestycyjne w segmencie poszukiwań i wydobycia poza granicami kraju praca ciągła.

Patrz także: realizacja zadania 2.25.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych prowadziło następujące czynności w tym obszarze:

- Wspieranie działań w zakresie intensyfikacji węglowodorów i zwiększenia wydobycia krajowego, prowadzonych przez polskie firmy, na lądzie i na szelfie Morza Bałtyckiego oraz poza granicami kraju.
- Wspieranie działania polskich przedsiębiorstw w zakresie intensyfikacji poszukiwań i zwiększenia wydobycia gazu poza granicami kraju. Działania podejmowane w tym zakresie koncentrowały się m.in. na:
    1) wspieraniu budowania dialogu polsko-norweskiego na szczeblu premierów, ministrów spraw zagranicznych i na szczeblu eksperckim w celu stworzenia korzystnych warunków dla funkcjonowania polskich spółek w Norwegii (PGNiG/Lotos); koordynacja kwestii utworzenia polsko-norweskiej grupy roboczej ds. energetycznych (uzgodnione podczas spotkania premiera D. Tuska z Premierem J. Stoltenbergiem);
    2) promocji polskich spółek (PGNiG, Orlen Upstream i Grupa Lotos) na arenie europejskiej/międzynarodowej, jako ważnych podmiotów, prowadzących prace

poszukiwawcze w zakresie gazu łupkowego. Włączano te spółki w wydarzenia inicjowane na arenie krajowej i międzynarodowej (konferencje, seminaria, warsztaty, itp.), stwarzając im możliwość prezentowania ekspertyzy polskich spółek poszukiwawczych i spółek serwisowych;

3) przedstawicieli polskiej i indyjskiej administracji; z udziałem podsekretarzy stanu w MSZ i MG;

Ponadto, Grupa Lotos przejęła 100% akcji spółki AB Geonafta, wydobywającej ropę naftową na terytorium Republiki Litewskiej. Dokumenty w sprawie finalizacji transakcji podpisano dnia 3 lutego 2011 r. w Wilnie.

2.25.2. Koordynacja planów inwestycyjnych przedsiębiorstw z udziałem Skarbu Państwa z uwzględnieniem analizy ryzyka inwestycyjnego – praca ciągła.

Właściwi merytorycznie członkowie kierownictwa oraz komórki organizacyjne Ministerstwa Skarbu Państwa są zaangażowani w działania w zakresie koordynacji planów inwestycyjnych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa.

2.25.3. Wdrażanie przez spółki z udziałem Skarbu Państwa wewnętrznych systemów informatycznych dla potrzeb planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwań i eksploatacji zasobów naftowych oraz wspierania inicjatyw i projektów międzynarodowych w tym zakresie.

Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. w 2011 roku nie wdrażała nowych systemów wspierających obszar planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwań i eksploatacji zasobów naftowych oraz wspierania inicjatyw i projektów międzynarodowych w tym zakresie. Spółka wykorzystuje wdrożone w latach poprzednich systemy firm Schlumberger – Geoframe i ECLIPSE, Halliburton – Landmark oraz Geoknowledge – GeoX.

W PGNiG S.A. wdrażane i eksploatowane są systemy informatyczne służące do planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwania i eksploatacji węglowodorów. Systemy te oparte są zarówno o rozwiązania własne, wypracowane w firmie, jak i komercyjne (Landmark, Hampson-Russell, Paradigm, Senergy, Schlumberger, Omni). W roku 2011 dokonano szeregu uaktualnień wymienionych narzędzi informatycznych, unowocześnienia rozwiązań bazodanowych oraz dokonano zakupu nowego oprogramowania.

2.25.4. Zawieranie stosownych umów międzypaństwowych w celu unikania podwójnego opodatkowania związanego z prowadzeniem działalności wydobywczej poza granicami kraju.

Dnia 8 czerwca 2009 r. podpisana została Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Finlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu. Konwencja ta weszła w życie 3 marca 2010 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r.;

Z kolei w dniu 9 września 2009 r. podpisana została Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Norwegii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu. Konwencja ta weszła w życie 25 maja 2010 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r.;

Natomiast dnia 7 grudnia 2009 r. podpisany został Protokół między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Danii o zmianie Konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Danii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku. Protokół wszedł w życie 25 listopada 2010 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r.;

W dniu 20 kwietnia 2010 r. podpisany został Protokół między Rzecząpospolitą Polską a Konfederacją Szwajcarską o zmianie Konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku. Protokół wszedł w życie 17 października 2011 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2012 r.;

Dnia 22 lutego 2011 r. podpisana została Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Arabią Saudyjską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu. Arabia Saudyjska dotychczas nie przesłała noty potwierdzającej ratyfikację Konwencji;

Ponadto dnia 6 kwietnia 2011 r. podpisany został Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Malty o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Malty w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu. Protokół wszedł w życie 22 listopada 2011 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2012 r.

2.26. Rozbudowa infrastruktury przesyłowej, przeładunkowej oraz magazynowej (w tym kawern) dla ropy naftowej i paliw płynnych.

Patrz także: realizacja zadania 2.26.

Na poziomie regionalnym działania Ministerstwa Spraw Zagranicznych w tym zakresie koncentrowały się przede wszystkim na forum Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz grupy wysokiego szczebla ds. połączeń infrastrukturalnych w Europie Środkowej i Wschodniej obejmującej oprócz Państw V4 m.in. także Rumunię, Bułgarię, Chorwację (status obserwatora) i Austrię. Podobnie jak w innych sektorach, w zakresie ropy naftowej zidentyfikowano projekty, których realizacja leży we wspólnym regionalnym interesie, wskazano bariery w ich implementacji oraz zaproponowano konkretne działania zmierzające do realizacji kluczowych elementów infrastruktury. W rezultacie opracowana została koncepcja projektu tzw. europejskiego pierścienia dostaw ropy naftowej (połączenie systemu „Przyjaźń" i rurociągu Odessa-Brody-Płock).

Na arenie pozaeuropejskiej MSZ koncentrowało się m.in. na działaniach mających na celu:

- zainicjowanie dialogu z USA (Departament Stanu i Departament Energii) w zakresie amerykańskich doświadczeń w zakresie strategicznych magazynów ropy naftowej (kawerny);
- przygotowanie projektu, negocjacje i podpisanie *Memorandum of Understanding* między Rządem USA i Rządem RP dot. współpracy w zakresie czystej i efektywnej energii w ramach którego mogą być realizowane praktyczne projekty dot. infrastruktury (w tym wykorzystanie amerykańskiej ekspertyzy dot. kawern);
- organizacja seminarium polsko-amerykańskiego (Houston, Teksas) z udziałem polskich spółek zainteresowanych amerykańskimi doświadczeniami w zakresie wykorzystywania kawern dla rezerw strategicznych ropy naftowej;
- organizacja wizyty studyjnej dla polskich spółek w kawernach (USA).

2.26.2. Prowadzenie monitoringu procesu rozbudowy magazynów - praca ciągła.

Monitorowanie procesu rozbudowy magazynów odbywa się poprzez przedkładanie przez kluczowe spółki informacji na temat realizowanych i planowanych projektów inwestycyjnych. Obecnie kluczowe inwestycje prowadzone są przez Spółkę PERN „Przyjaźń" S.A.

PERN „Przyjaźń" S.A. prowadzi inwestycje w zakresie zwiększania potencjału magazynowego w swoich bazach w Adamowie, Gdańsku, Miszewku Strzałkowskim a także odnośnie analizy projektu oraz przygotowaniu do rozpoczęcia budowy magazynów kawernowych (przystąpiono do przygotowania, z pomocą renomowanych doradców biznesplanu przedsięwzięcia).

W zakresie rozbudowy pojemności zbiornikowych ST1 Adamowo, zakończony został etap II. obejmujący budowę dwóch zbiorników o pojemności 100 tys. m^3 wraz z odpowiednią infrastrukturą. Odbiór końcowy miał miejsce w dniu 20 czerwca 2011 r. Odnośnie rozbudowy parku zbiornikowego BM Gdańsk (budowa dwóch zbiorników magazynowych o pojemności 100 tys. m^3) uruchomiona została procedura mająca na celu zmianę Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla terenu przewidzianego pod budowę zbiorników. W ramach ogłoszonego przetargu Spółka otrzymała 4 oferty projektowe na rozbudowę swej bazy magazynowej w Gdańsku, które w chwili obecnej są analizowane. Zakończenie realizacji zadania przewidziano na 2014 r.

Zadanie dotyczące rozbudowy parku zbiornikowego w BS Miszewu Strzałkowskim znajduje się na etapie zakończenia projektowania dwóch zbiorników o pojemności 100 tys. m^3, uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę nowych zbiorników oraz na demontaż zbiorników 1, 2 i 3 (demontaż w toku). Trwa etap wyboru wykonawcy nowych zbiorników o pojemności 100 tys.m^3. Zakończenie realizacji zadania przewidziano na 2013 r.

Rozbudowa pojemności zbiornikowej o 200 tys. m^3 w BS Plebanka (budowa dwóch zbiorników o pojemności 100 tys. m^3 każdy) znajduje się na etapie uchwalenia Studium a następnie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, przewidzianego na 2012 r. Aktualnie trwa etap Uchwalenia Studium a w następnej kolejności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Słupno, uwzględniającego przekwalifikowanie ok. 20 ha gruntu przewidzianego pod budowę zbiorników. Uchwalenie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego przewidziane jest w 2012 r. Wykup gruntu i projektowanie planowane jest w 2013 r. Zakończenie realizacji zadania przewidziano na 2015 r.

Istotną inwestycją PERN „Przyjaźń" ma być realizacja nowej bazy magazynowo – przeładunkowej (BMP) w Gdańsku (realizowany z zagranicznym partnerem branżowym Oiltanking GmbH) o pojemności 700 tys m^3 (400 tys. m^3 ropa i 300 tys. m^3 paliwa). W roku 2011 wynegocjowane zostały z partnerem zagranicznym treści *„Umowy o wspólnym przedsięwzięciu w zakresie procesu budowy i eksploatacji terminalu paliwowego w Gdańsku pomiędzy Przedsiębiorstwem Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń" S.A. oraz Oiltanking GmbH"* jak i *„Umowy Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Oiltanking PERN Gdańsk Sp. z o.o.",* które określają zasady procesu budowy i eksploatacji terminalu paliwowego w Gdańsku. PERN „Przyjaźń" S.A. uzyskało pozytywną opinię Rady Nadzorczej w dniu 23.05.2011 na zawiązanie wraz z Oiltanking GmbH z siedzibą w Hamburgu oraz zgodę Walnego Zgromadzenia w dniu 6 lipca 2011 r. Na wrzesień 2011 r. przewidziane było podpisanie umowy *joint venture* (spółka celowa), na podstawie której po uzyskaniu wymaganych zgód, dokonana zostanie rejestracja spółki celowej do realizacji projektu BMP.

Nie uzyskano zgody Walnego Zgromadzenia Spółki na realizację Umowy JV. W związku z powyższym Grupa PERN rozpoczęła własnymi środkami prace zmierzające do wybudowania terminalu morskiego w Gdańsku. Termin oddania inwestycji to 2014 r.

2.26.3. Realizacja projektu budowy podziemnych magazynów na ropę naftową oraz paliwa w pokładach solnych (magazyny kawernowe) – od 2010 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.26.

W dniu 15 czerwca 2011 r. podpisany został list intencyjny pomiędzy PERN 'Przyjaźń" S.A. i Grupą LOTOS S.A. dotyczący przedsięwzięcia w zakresie budowy podziemnych magazynów ropy naftowej i paliw płynnych (kawern solnych) oraz powiązania inwestycji z krajowymi systemami logistyki ropy naftowej i paliw płynnych. Spółki powołały grupę roboczą, której celem jest wypracowanie wspólnego stanowiska w zakresie planowanej inwestycji (prace prowadzone są pod nadzorem Ministerstwa Skarbu Państwa).We wrześniu 2011 r. w Grupie LOTOS S.A. został powołany Komitet Inwestycyjny, którego podstawowym celem jest wspieranie organów statutowych spółek GK GL S.A. poprzez wydawanie opinii i zaleceń dotyczących inwestycji, dezinwestycji i zaniechań inwestycji, w aspekcie realizacji strategii Grupy Kapitałowej LOTOS (GK GL S.A.). Podstawowe zadania Komitetu to: wydawanie opinii wobec zgłaszanych przez spółki GK GL S.A. Planów inwestycji rzeczowych, Planów operacji kapitałowych, Wniosków o inwestycje, dezinwestycje, zmiany w inwestycji, zaniechanie inwestycji, monitorowanie projektów inwestycyjnych w aspekcie: harmonogramu realizacji, kosztów realizacji projektu i osiąganych efektów, wydawanie zaleceń dotyczących przebiegu procesu inwestycyjnego.

Spółki przygotowały wstępne studium wykonalności projektu wraz z oceną biznesową przedsięwzięcia. Dokumenty zostały przesłane do MSP i oczekują na decyzję Ministra Skarbu Państwa.

2.26.4 Realizacja projektu budowy rurociągowych połączeń transgranicznych do przesyłu paliw płynnych – od 2010 r.

W dniu 5 stycznia 2010 r. Minister Gospodarki wystosowało pismo do Prezesa Rady Ministrów z prośbą o pilne zwołanie posiedzenia Zespołu do spraw Polityki Bezpieczeństwa Energetycznego, którego celem byłoby omówienie możliwości realizacji połączenia transgranicznego Biernady-Priłuki-Małaszewicze w związku z II. posiedzeniem Wspólnej Polsko-Białoruskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej, planowanym na dzień 14 stycznia 2010 r. w Mińsku.

Przyjęto, iż w obecnych uwarunkowaniach rynkowych nie ma możliwości przystąpienia do realizacji projektu Biernady-Priłuki-Małaszewicze. Brak zainteresowania polskich spółek paliwowych odbiorem produktów naftowych, które miałyby być przesyłane ww. rurociągiem nie stwarza dogodnych warunków realizacji projektu na obecnym etapie. Strona białoruska poprosiła stronę polską o niesprzeciwianie się realizacji projektu Biernady-Priłuki-Małaszewicze przez Bielorusneft i/lub inne spółki (także z państw członkowskich UE).

Projekt spotkał się jednak z zainteresowaniem firm prywatnych. W dniu 12 lipca 2010 r. Ministerstwo Gospodarki zostało powiadomione przez inwestora (przedsiębiorstwo Energopol Warszawa S.A.) o podjęciu decyzji o przystąpieniu do budowy odcinka rurociągu na terytorium Polski (wraz z uruchomieniem przejścia pod rzeką Bug). Przedsiębiorstwo ma również zamiar zostać operatorem wybudowanego odcinka. Rurociąg miałby dostarczać do Polski do 700 tyś. ton oleju napędowego rocznie.

2.26.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji na podstawie okresowych raportów składanych przez podmioty realizujące inwestycje.

Istotną realizowaną obecnie inwestycją w zakresie infrastruktury przesyłowej jest budowa III. nitki rurociągu „Przyjaźń" na trasie Adamowo-Płock[5]. Aktualnie trwa realizacja budowy ostatniego, środkowego odcinka rurociągu tj. od Orzechowa do granicy gmin Korytnica i Strachówka. Termin zakończenia i oddania rurociągu do eksploatacji na realizowanym odcinku to 2013 r.

Zgodnie z informacją spółki PERN „Przyjaźń" S.A., istotnym zagadnieniem jest także poprawa możliwości przesyłu ropy naftowej Rurociągiem Pomorskim, polegająca na przygotowaniu tego odcinka do pracy z możliwą maksymalną wydajnością w kierunkach Gdańsk-Płock i Płock-Gdańsk. Spółka w celu realizacji powyższego założenia jest na etapie weryfikacji możliwości modernizacji układów pompowych na stacjach pomp w celu intensyfikacji możliwości przesyłowych oraz zasadności budowy II nitki Rurociągu Pomorskiego. W planie na rok 2011 ujęto zadanie o nazwie „*Intensyfikacja Rurociągu Pomorskiego*", które obejmuje zabudowę agregatów pompowych umożliwiających rewersyjną pracę Rurociągu Pomorskiego. Wykonano również analizę hydrauliczno-ekonomicznego zastosowania depresatora – środka chemicznego zmniejszającego opory tłoczenia (testu wypadły pozytywnie). Od 1 lutego 2011 r. rozpoczęto stosowanie tego środka uzyskując wzrost wydajności o ok. 10%. Rozpoczęto postępowanie ofertowe na „Opracowanie analiz techniczno-kosztowych budowy II nitki Rurociągu Pomorskiego (ropa naftowa) oraz rurociągu paliwowego relacji Płock - Gdańsk". Termin składania ofert upłynął w dniu 3 lutego 2012 r.

Ponadto, spółka prowadzi analizy dotyczące realizacji projektu budowy rurociągu Boronów-Trzebinia. W 2010 r. PERN „Przyjaźń" S.A. i PKN ORLEN (spółki, które podpisały list intencyjny w tej sprawie) zleciły firmie zewnętrznej opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej inwestycji. Po zapoznaniu się z opracowaniem doradcy, PERN „Przyjaźń" przystąpił do wypracowania oferty handlowej do PKN ORLEN na usługę rurociągowego transportu paliw na całej tzw. magistrali południowej Płock-Trzebinia, przy ewentualnym skierowaniu części wolumenu do będącej w pobliżu przebiegu rurociągu bazy paliw OLPP w Strzemieszycach. Po przeprowadzonych rozmowach z PKN ORLEN z OLPP w I. kwartale 2011 r. i dokonaniu modelowej analizy uznano, że wariant budowy rurociągu do Trzebini z łącznikiem do Strzemieszyc jest mniej korzystny dla Grupy Kapitałowej PERN. W drugiej połowie 2011 r. miały miejsce spotkania negocjacyjne zespołów PERN i PKN Orlen S.A., na których obydwie strony negocjowały warunki handlowe transportu rurociągowego paliw do Trzebini. Do końca 2011 r. nie udało się ustalić poziomu stawek akceptowalnego przez obydwie Spółki.

Zakłada się również potrzebę udziału w rozmowach przedstawicieli OLPP, gdyż wysokość stawek za usługi tej spółki w bazach znajdujących się na trasie rurociągu z Płocka do Trzebini (Koluszki, Boronów) może rzutować na powodzenie całego przedsięwzięcia.

Ponadto Minister Skarbu Państwa na bieżąco monitoruje inwestycje prowadzone przez OGP Gaz-System S.A.: terminalu LNG (w formie comiesięcznych raportów przygotowywanych przez koordynatora całości inwestycji), rozbudowy krajowej sieci przesyłowej oraz łączników międzysystemowych. Regularnie odbywają się także spotkania z osobami odpowiedzialnymi za realizację projektów.

[5] Odcinek Adamowo-Zawady o długości 82 km oddany został do eksploatacji w kwietniu 2009 r., odcinek od miasta Zawady do granicy gmin Korytnica i Strachówka o dł. 16 km oddano do eksploatacji w marcu 2010 r., odcinek od Orzechowa do BS Plebanka o długości 71,5 km oddany został do eksploatacji w lipcu 2010 r.

2.26.6. Wspieranie działań zmierzających do wypracowania wspólnego mechanizmu wsparcia rozwoju infrastruktury magazynowej i przesyłowej w krajach limitroficznych UE, w celu stworzenia możliwości solidarnej reakcji państw członkowskich UE w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej – praca ciągła.

Na poziomie regionalnym działania w tym zakresie koncentrowały się przede wszystkim na forum Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz grupy wysokiego szczebla ds. połączeń infrastrukturalnych w Europie Środkowej i Wschodniej obejmującej oprócz państw V4 m.in. także Rumunię, Bułgarię, Chorwację (status obserwatora) i Austrię. Podobnie jak w innych sektorach, w zakresie ropy naftowej zidentyfikowano projekty, których realizacja leży we wspólnym regionalnym interesie, wskazano bariery w ich implementacji oraz zaproponowano konkretne działania zmierzające do realizacji kluczowych elementów infrastruktury. W rezultacie opracowana została koncepcja projektu tzw. europejskiego pierścienia dostaw ropy naftowej (połączenie systemu „Przyjaźń i rurociągu Odessa – Brody - Płock).

Na arenie pozaeuropejskiej działania prowadzone były przede wszystkim przez MSZ i koncentrowały się m.in. na inicjatywach mających na celu:

- zainicjowanie dialogu z USA (Departament Stanu i Departament Energii) w zakresie amerykańskich doświadczeń w zakresie strategicznych magazynów ropy naftowej (kawerny);
- przygotowanie projektu, negocjacje i podpisanie *Memorandum of Understanding* pomiędzy Rządem USA i Rządem RP dot. współpracy w zakresie czystej i efektywnej energii w ramach którego mogą być realizowane praktyczne projekty dot. infrastruktury (w tym wykorzystanie amerykańskiej ekspertyzy dot. kawern);
- organizację seminarium polsko-amerykańskiego (Houston) z udziałem polskich spółek zainteresowanych amerykańskimi doświadczeniami w zakresie wykorzystywania kawern dla rezerw strategicznych ropy naftowej;
- zorganizowanie wizyty studyjnej dla polskich spółek w kawernach (USA).

2.27. Wykorzystanie narzędzi nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa dla stymulowania i monitorowania realizacji projektów w zakresie bezpieczeństwa dostaw ropy naftowej i paliw płynnych.

Dostawy ropy i paliw płynnych w 2011 roku prowadzone były bez zakłóceń i zgodnie z założonymi harmonogramami.

GK PERN „Przyjaźń" S.A. prowadzi szereg projektów rozwojowych które poprzez zwiększenie możliwości przesyłowych i magazynowych wpłyną pozytywnie na bezpieczeństwo dostaw ropy naftowej i paliw płynnych.

<u>Rozbudowa pojemności magazynowych</u>

Realizacja programu budowy nowych pojemności obejmuje budowę zbiorników w:

- Adamowie 2x100 tys. m³ - inwestycja oddana w czerwcu 2011 r.
- Płocku (projekt Plebanka I) - 2x100 tys. m³
- Gdańsku - o łącznej pojemności 200 tys. m³

(konfiguracja zbiorników oraz ostateczna pojemność uzależniona od dostępności gruntu).

Dodatkowo PERN zaplanował nabycie gruntów pod przyszłą rozbudowę bazy w Płocku (projekt Plebanka II) o zbiorniki łącznej pojemności do 460 tys. m^3.

Strategiczną inwestycją Grupy jest budowa Bazy Magazynowo-Przeładunkowej w Gdańsku. Realizacja projektu oznacza wejście GK w nowy obszar segmentu logistyki ropy naftowej i paliw płynnych, przez co wpłynie na zwiększenie wachlarza usług logistycznych świadczonych w ramach Grupy Kapitałowej. Przewidywana wielkość BMP Gdańsk to około 700 tys. m^3 z czego pojemność dedykowana na ropę naftową to 400 tys. m^3, a na produkty ropopochodne 300 tys. m^3.

Należące do GK PERN OLPP Sp. z o.o. realizuje projekty modernizacji i rozbudowy pojemności magazynowych na paliwa płynne w należących do Spółki bazach magazynowych. W Koluszkach, Rejowcu i Emilianowie wybudowane zostaną zbiorniki o łącznej pojemności 75 tys.m^3.

Rozbudowa możliwości przesyłowych

W trakcie realizacji jest budowa ostatniego odcinka III nitki ropociągu „Przyjaźń" oraz intensyfikacja Rurociągu Pomorskiego (inwestycje PERN „Przyjaźń").Odcinek Adamowo-Zawady o długości 82 km oddany został do eksploatacji w kwietniu 2009 r., odcinek od m. Zawady do granicy gmin Korytnica i Strachówka o długości 16 km, oddano do eksploatacji w marcu 2010 r., odcinek od Orzechowa do BS Plebanka o długości 71,5 km oddany został do eksploatacji w lipcu 2009 r. Aktualnie trwa realizacja budowy ostatniego, środkowego odcinka rurociągu tj. od m. Orzechowo do granicy gmin Korytnica i Strachówka.

W przypadku ograniczenia roli rurociągu „Przyjaźń" i zmniejszenia tłoczeń Odcinkiem Wschodnim, newralgicznym elementem infrastruktury logistycznej transportu ropy w Polsce stanie się Odcinek Pomorski. Możliwości przesyłowe Odcinka Pomorskiego zostały zwiększone dzięki reorganizacji układów pompowych oraz zastosowaniu środka zmniejszającego opory przepływu. Jednak w przypadku zmiany systemu zaopatrzenia rafinerii polskich i niemieckich potrzebne będzie dalsze zwiększenie przepustowości tego odcinka. Realizacja intensyfikacji odcinka jest niezbędna do zabezpieczenia dostaw do klientów rafineryjnych po ewentualnym zamknięciu lub znacznym ograniczeniu tłoczeń rurociągiem „Przyjaźń" ze względu na planowane uruchomienie rurociągu BPS-2. Za wykonaniem intensyfikacji stoją przesłanki natury strategicznej i politycznej, takie jak zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju w przypadku scenariusza ograniczenia lub wstrzymania dostaw ropy rurociągiem „Przyjaźń" oraz możliwości dywersyfikacji źródeł ropy dla obsługiwanych rafinerii. W przypadku utrzymania dostaw ropy odcinkiem wschodnim ropociągu „Przyjaźń" inwestycja może nie mieć uzasadnienia ekonomicznego. PERN prowadzi obecnie prace przygotowawcze związane z budową II nitki Odcinka Pomorskiego. Zakres prac przygotowawczych obejmuje opracowanie analizy techniczno-kosztowej budowy II nitki Rurociągu Pomorskiego (ropa naftowa).

PERN „Przyjaźń" S.A. jako udziałowiec (24,75% udziałów) spółki MPR „Sarmatia" Sp. z o.o. bierze udział w realizacji projektu EAKTR (Eurazjatycki Korytarz Transportu Ropy Naftowej).

Realizując zapisy Pre-Umowy z instytucją wdrażającą (Instytut Nafty i Gazu w Krakowie), MPR „Sarmatia" Sp. z o.o. wykonała lub rozpoczęła wykonanie następujących zadań:

- Opracowano Studium Wykonalności i wstępny Wniosek o dofinansowanie projektu;
- W dniu 15 grudnia 2010 roku wymienione dokumenty zostały przekazane do Instytucji Wdrażającej – Instytutu Nafty i Gazu (INiG) z Krakowa. Studium Wykonalności i Wniosek zostały pozytywnie ocenione w ramach oceny formalnej i merytorycznej I stopnia dokonanej w lutym 2011 roku przez INiG. INiG wskazał jednocześnie, że wniosek wymaga szeregu uzupełnień. Studium Wykonalności zostało też przekazane

dla weryfikacji ekspertom JASPERS, którzy zgłosili pewne uwagi do wymienionego dokumentu. Wszystkie zgłoszone rekomendacje i uwagi dotyczące Wniosku i Studium Wykonalności mają zostać uwzględnione do momentu przeprowadzenia oceny merytorycznej II stopnia;

- Zakończono przygotowanie Raportu o przebiegu trasy planowanego rurociągu, który w dniu 31 stycznia 2011 roku został przekazany INiG. Długość proponowanej trasy od Brodów do Adamowa wynosi 371 km, z czego 120 km znajduje się na terenie Ukrainy i 251 km na terenie Polski;
- Rozpoczęto prace związane z wniesieniem zmian dotyczących projektu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Rozpoczęto wstępne przygotowanie Raportu o oddziaływaniu projektu na środowisko;
- Rozpoczęto pracę nad przygotowaniem wielostronnej Umowy międzyrządowej w sprawie projektu;
- Podjęto działania w zakresie notyfikacji pomocy publicznej.

2.28.1. Analiza rynku pojemności magazynowych w Polsce pod kątem zapotrzebowania ze strony zapasów interwencyjnych i rezerw państwowych, w kontekście zmiany zasad utrzymywania zapasów obowiązkowych – 2009/2010 r.

Ministerstwo Gospodarki wystąpiło do kluczowych na rynku naftowym firm prowadzących działalność w zakresie magazynowania, przesyłu ropy naftowej i paliw oraz produkcji paliw o przekazanie informacji na temat posiadanych zdolności magazynowych, a także na temat planów inwestycyjnych w tym zakresie w perspektywie 3- i 5-letniej.

Na podstawie zebranych w ten sposób informacji opracowano *Analizę pojemności magazynowych w Polsce* obejmującą następujące działy: bilans pojemności magazynowych, obecne potrzeby magazynowe, przewidywane potrzeby magazynowe w perspektywie 2011-2015, plany inwestycyjne w obszarze magazynowania ropy naftowej i paliw.

Zatwierdzona przez właściwego członka Kierownictwa MG *Analiza…* została przedłożona Ministrowi Gospodarki w dniu 14 listopada 2011 r.

2.28.2. Przygotowanie założeń do projektu nowelizacji ustawy o zapasach ropy naftowej i produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym w zakresie dotyczącym:

- **zamiany systemu fizycznego utrzymywania zapasów obowiązkowych przez podmioty gospodarcze objęte ustawą na obowiązek finansowy;**
- **wyznaczenia/powołania podmiotu odpowiedzialnego za utrzymywanie na rzecz podmiotów naftowych zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw;**
- **opracowania harmonogramu przejścia na nowy system;**
- **określenie formuły finansowania systemu (uwzględniającej czas przejęcia zapasów od firm, koszty działalności oraz zasady pobierania opłat). Termin realizacji– 2009/2010 r.**

Projekt *Założeń do ustawy o zapasach ropy naftowej i produktów naftowych* został opracowany przez MG i przedstawiony do konsultacji społecznych i międzyresortowych w dniu 21 czerwca 2010 r. Następnie dokument został przekazany pod obrady KSE w dniu 7 grudnia 2010 r. Ze względu na uwagi zgłoszone przez MSZ, MF oraz MRiRW przed posiedzeniem Komitetu projekt skierowano do dalszych uzgodnień z resortami, które przedłożyły uwagi. Spotkanie uzgodnieniowe odbyło się w dniu 26 stycznia 2011 r.

W związku z koniecznością transpozycji przepisów Dyrektywy 2009/119/WE do porządku prawnego Rzeczypospolitej Polski w terminie do końca 2012 r., Ministerstwo Gospodarki pracuje nad przygotowaniem stosownych rozwiązań legislacyjnych koncentrujących się na zapewnieniu realizacji zobowiązań wynikających z przepisów ww. dyrektywy.

2.29.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej – praca ciągła.

Patrz: realizacja zadania 2.26.5.

2.29.6. Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej i paliw ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007-2013 – praca ciągła.

W ramach działania 10.1 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zarezerwowane zostały środki unijne dla projektu podstawowego z Listy projektów indywidualnych POIIŚ pn. Budowa rurociągu naftowego Brody – Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim (zarezerwowana kwota dofinansowania – 495 mln zł)

W dniu 17 lutego 2011 r. zakończono ocenę formalną, natomiast w dniu 24 lutego 2011 r. zakończono ocenę merytoryczną I stopnia ww. projektu. Trwają prace nad zmianą planów zagospodarowania przestrzennego na planowanej trasie rurociągu.

Ponadto w ramach działania 10.1. na Liście projektów indywidualnych PO IŚ umieszczone zostały następujące projekty rezerwowe z sektora naftowego, na realizację których nie zostały zarezerwowane środki unijne:

- Budowa/ługowanie podziemnych magazynów ropy naftowej i paliw ciekłych w górotworze na terenie gminy Kosakowo;
- Podziemny Magazyn Ropy Naftowej i Paliw – Góra.

2.30.1. Wdrażanie i kontrola przestrzegania międzynarodowych standardów i wymogów w zakresie żeglugi morskiej i portów morskich – praca ciągła.

Istotnym działaniem mającym na celu podniesienie bezpieczeństwa żeglugi było uchwalenie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2011 r. Nr 228, poz. 1368), którą w dniu 30 września 2011 roku podpisał Prezydent RP Bronisław Komorowski. Podstawowym celem uchwalenia ustawy była implementacja do polskiego porządku prawnego dyrektyw Unii Europejskiej składających się na tzw. trzeci pakiet morski Erika III, obejmujący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 kwietnia 2009 r.: w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach oraz odpowiednich działań administracji morskich (2009/15/WE), w sprawie zgodności z wymaganiami dotyczącymi państwa bandery (2009/21/WE), w sprawie kontroli państwa portu (2009/16/WE), ustanawiająca wspólnotowy system monitorowania i informacji o ruchu statków (2009/17/WE).

Ustawa przewiduje wprowadzenie usprawnień funkcjonowania systemu wymiany informacji morskiej drogą elektroniczną (*SafeSeaNet*) na poziomie wspólnotowym, wprowadzenie

nowego reżimu inspekcyjnego zwiększającego efektywność systemu inspekcyjnego, wdrożenie nowej bazy danych inspekcji (THETIS), zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla statków o niskim profilu ryzyka, ujednolicenie procedur powierzania obowiązków, współpracy, kontroli i nadzoru nad organizacjami upoważnionymi przez administrację do przeprowadzania inspekcji i przeglądów na statkach w imieniu państwa bandery oraz zapewnienie (poprzez wprowadzenie obowiązku certyfikacji jakościowej procedur operacyjnych administracji morskiej oraz obowiązku audytu Międzynarodowej Organizacji Morskiej), że Polska jako państwo bandery spełnia wszystkie wymagania przepisów międzynarodowych.

Dodatkowo, oprócz pakietu dyrektyw Erika III, ustawa wprowadza szereg rozwiązań w zakresie szkolnictwa morskiego, nadzoru nad jachtami komercyjnymi i kwalifikacji ich załóg, nadzoru nad stacjami atestującymi sprzęt statkowy, funkcjonowania służby morskiej asysty telemedycznej oraz odpowiedzialności finansowej za naruszenie przepisów ustawy i wynikających z niej przepisów prawa międzynarodowego i wspólnotowego dotyczącego bezpieczeństwa morskiego.

Ponadto obecnie prowadzone są prace nad ustawą o Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich, do której założenia zostały przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 26 lipca 2011 r. Przyjęte przez RM założenia przewidują powołanie Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich (PKBWM) przy Ministrze Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej. W swoim działaniu ma być ona niezależna, a jej celem będzie ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia na morzu, bez przypisywania winy i określania odpowiedzialności za jego powstanie. Oznacza to bezstronność w prowadzeniu dochodzeń w sprawach wypadków morskich. Komisja będzie sporządzać i wydawać raporty, zawierające zalecenia i opinie, dzięki którym nie powinno dojść do podobnych wypadków w przyszłości, co w efekcie poprawi bezpieczeństwo morskie. Powstanie PKBWM stanowi wdrożenie dyrektywy 2009/18/WE, która jest częścią tzw. trzeciego pakietu morskiego – ERIKA III.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, Komisja ma się zajmować badaniem wypadków, w których będą uczestniczyć: statki pod polską bandery; pod obcą banderą, gdy wypadek ma miejsce na polskim morzu terytorialnym lub polskich morskich wodach wewnętrznych; promy typu ro-ro lub szybkie statki pasażerskie, gdy wypadek wydarzył się poza polskim morzem terytorialnym lub polskimi wodami wewnętrznymi w sytuacji gdy ostatnim państwem, przez którego morze terytorialne lub wody wewnętrzne przepływał taki prom lub szybki statek pasażerski, była Polska.

Według projektu ustawy, Komisja będzie zobowiązana do wszczęcia postępowania w sprawie badania wypadku lub incydentu morskiego, niezwłocznie po otrzymaniu informacji o jego wystąpieniu, ale nie później niż miesiąc od daty wystąpienia. Badanie ma być prowadzone w sposób nie powodujący nieuzasadnionego przestoju statku w porcie, z poszanowaniem godności marynarzy.

2.30.2. Rozwijanie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji kadr morskich w zakresie obsługi przeładunków i przewozów paliw drogą morską - praca ciągła.

W Akademii Morskiej w Szczecinie zrealizowano projekt finansowany z funduszy strukturalnych „Centrum Technologii Nawigacyjnych na potrzeby Innowacyjnej Gospodarki Morskiej". Na zakupionej aparaturze badawczo-szkoleniowej rozpoczęto szkolenia operatorów systemów dynamicznego utrzymania statku na pozycji (DP) akredytowane przez Nautical Institute w Londynie. Akredytacja Akademii Morskiej w Szczecinie w zakresie szkoleń DP nastąpiła w dniu 17 maja 2011 r. Specjalistyczne szkolenia w tematyce dynamicznego pozycjonowania wymagane są na wielu jednostkach do przewozu ładunków

ciekłych i paliw, w tym specjalistycznych zatrudnionych w sektorze *off-shore*. W roku 2011 zrealizowano 7 kursów i przeszkolono ponad 70 osób.

Zakończono również budowę Centrum Symulacyjnego Terminalu LNG i Symulatora Ładunkowego Statków do Przewozu Ładunków Ciekłych w Akademii Morskiej w Szczecinie i rozpoczęto działalność dydaktyczną Europejskiego Centrum Szkoleniowego LNG. Obecnie przygotowywany jest pakiet szkoleń z zakresu bezpiecznego przeładunku gazu płynnego w terminalu LNG w Świnoujściu.

Ponadto w ramach rozbudowy bazy dydaktyczno-badawczej, pozyskano symulator do szkoleń operatorskich terminali LNG dzięki, któremu można realizować szkolenia zwiększające bezpieczeństwo eksploatacji terminali.

We współpracy z AGH, Akademia Morska w Szczecinie uruchomiła studia podyplomowe „Transport LNG i eksploatacja terminali", a w semestrze letnim roku akademickiego 2010/2011 przygotowała i uruchomiła na studiach II. stopnia na kierunku *Transport* specjalność *Systemy transportu zintegrowanego.* W ramach realizowanego procesu dydaktycznego realizowane są prace dyplomowe ściśle związane z problematyką obsługi przeładunków i przewozu paliw drogą morską.

2.30.3. Rozbudowa zdolności przeładunkowych i składowych portów morskich w zakresie paliw zgodnie ze „Strategią rozwoju portów morskich do 2015 roku" – praca ciągła.

Porty Szczecin – Świnoujście

Podstawowym paliwem obsługiwanym w zespole portów Szczecin-Świnoujście jest węgiel, natomiast po uruchomieniu terminala LNG znaczącym paliwem odbieranym w Świnoujściu stanie się importowany (od 2014 r.) skroplony gaz. Obecnie w obu portach przeładowywane są w mniejszych ilościach paliwa ropopochodne, LPG oraz biokomponenty i biopaliwa ciekłe, a ostatnio w coraz większych ilościach biomasa. Strukturę tych przeładunków w roku 2011 przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj ładunku	**Wykonanie za 2011 r. (w tys. ton)**		
	import	**eksport**	**razem**
Węgiel	3096,1	1287,0	4383,1
Koks	26,0	1013,0	1039,0
Biomasa	246,6	13,5	260,1
Ropa i pochodne	354,8	1046,7	1401,5
W tym:			
Paliwa ropopochodne	301,7	1046,7	1348,4
LPG	53,1		53,1
Ogółem	3723,5	3360,2	7083,7

Źródło: MTBiGM.

Roczne, potencjalne możliwości przeładunkowe portów w Szczecinie i Świnoujściu w zakresie paliw wynoszą obecnie:

- dla węgla: ok. 12 mln ton,
- dla paliw płynnych: ok. 4 mln ton,
- dla biomasy: ok. 0,5 mln ton.

W związku ze znaczącym spadkiem przeładunków węgla w eksporcie Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. (ZMPSiŚ) podjął działania inwestycyjne mające na celu stworzenie warunków dla obsługi węgla i innych ładunków masowych w imporcie. W porcie w Świnoujściu zakończono na początku 2009 r. wyposażanie nabrzeża Górników w dwa żurawie portowe o udźwigu do 140 ton oraz zainstalowano urządzenia przenośnikowe zapewniających pełną automatyzację procesu odbioru i transportu ładunków z nabrzeża na place składowe i załadunku na wagony. Dzięki tej inwestycji w porcie w Świnoujściu istnieje możliwość obsługi statków klasy Panamax na trzech nabrzeżach jednocześnie (nabrzeże Górników, nabrzeże Hutników i nabrzeże Chemików).

W 2011 r. zakończono budowę nowoczesnej załadowni wagonów, która pozwoli na wyeliminowanie zatorów transportowych poprzez usprawnienie procesu załadunku, ważenia i ekspedycji wagonów. Przedsięwzięcie to pozwoliło na uzyskanie docelowych zdolności przeładunkowych dla węgla importowanego na poziomie 8 mln ton rocznie.

Plan przyjęcia większej ilości węgla w imporcie jest zgodny ze Strategią Rozwoju Portów Morskich w Szczecinie i Świnoujściu na lata 2007-2020 i pozostaje w zgodzie z przyjętym wieloletnim planem inwestycyjnym, zakładającym uniwersalizację obu portów.

Zauważalny jest szybki wzrost wolumenu planowanych i realizowanych przewozów importowanych biokomponentów (wytłoki z oliwek, masłosza, słonecznika, łupiny orzechów palmowych itp.) dla polskiego przemysłu energetycznego. Z powodzeniem zaczęto wykorzystywać do obsługi tego importu istniejący magazyn przy nabrzeżu Chemików w Świnoujściu, co daje możliwość przyjmowania i składowania pod dachem dużych partii ładunku z relacji oceanicznych. Podobnie jest w magazynach krytych w rejonie Bulk Cargo i elewatorze zbożowym „Ewa" w porcie w Szczecinie. Pod koniec 2011 r. rozpoczęto prace projektowe związane z budową nowego magazynu o pojemności 30 tys. ton na składowanie biokomponentów na zapleczu nabrzeża Chemików w Świnoujściu oraz zaplanowano rozbudowę magazynów krytych na nabrzeżu Regalia w porcie w Szczecinie.

Wzrost przeładunków biokomponentów realizowany aktualnie przez kilka podmiotów w obu portach został zabezpieczony nowymi inwestycjami, m.in. nowymi terminalami zbożowymi i instalacjami technologicznymi, które mogą być wykorzystane do obsługi tych ładunków. W 2010 r. w porcie szczecińskim oddano do użytku duży (ok. 40 tys. ton) magazyn płaskiego składowania, a w porcie w Świnoujściu podobny magazyn o pojemności 50 tys. ton uruchomiono w 2011 r.

Ponadto ZMPSiŚ S.A. jest w trakcie budowy części morskiej terminalu LNG w Świnoujściu (nabrzeże do rozładunku LNG wraz z niezbędną infrastrukturą hydrotechniczną i technologiczną) usytuowanej w porcie zewnętrznym powstającym dzięki budowie nowego falochronu osłonowego (inwestor: Urząd Morski w Szczecinie). Docelowe możliwości przeładunkowe LNG będą wynosić dzięki tej inwestycji 7,5 mld m^3 gazu, czyli ok. 5,6 mln ton rocznie.

W roku 2011 kontynuowano prace przy budowie wszystkich elementów wchodzących w zakres inwestycji ZMPSiŚ S.A., tj. platformy rozładunkowej LNG, platformy

technologicznej ujęcia wody, estakady pod rurociągi oraz zbiornika awaryjnego wycieku gazu. Zakończono roboty kafarowe estakady pod rurociągi, dalb cumowniczych i odbojowych, a także pomostu przeładunkowego, technologicznego oraz zbiornika retencyjnego na awaryjne wyciek, w zakresie wbijania kombinowanych ścianek szczelnych. Pomost przeładunkowy został wypełniony kruszywem. Wbite zostały pale pod obiekty takie jak: wieża trapowa i monitory gaśnicze. Rozpoczęto wykonanie części nadwodnej dalb. Finalizowane są prace kafarowe dla pomostów dojściowych oraz betonowanie pali estakady pod rurociągi. Platforma technologiczna została wypełniona kruszywem. Ponadto zrobiono wykopy pod komory ujęcia wody technologicznej i ppoż. oraz wykonano betonowe korki. W chwili obecnej wykonywane są oczepy poszczególnych ścianek szczelnych oraz betonowanie pali pod budynki.

Wszystkie prace przebiegają zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem, a niektóre z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem, jak np. roboty dla estakady pod rurociągi.

Zaawansowanie rzeczowe Projektu, na dzień 18 stycznia 2012 r. wynosi 59% i obejmuje:

- Stanowisko statkowe: 44%, w tym: pomost przeładunkowy 58%, dalby cumownicze i odbojowe 50%, pomosty dojściowe 32%, zbiornik retencyjny na awaryjne wycieki 56%. Do wykonania w późniejszym terminie: oświetlenie, odwodnienie pomostu przeładunkowego, system bezpieczeństwa, bariery drogowe;
- Estakada pod rurociągi - 90% (stanowisko ujęcia wody technologicznej i ppoż. 51%, roboty czerpalne 38%).

Ze względu na swoje parametry (większa od dotychczasowej głębokość techniczna) port zewnętrzny umożliwi obsługę znacznie większych statków (maksymalna długość 300 m, zanurzenie do 13,5 m) do transportu zarówno towarów drobnicowych jak i różnego rodzaju towarów masowych (płynnych i sypkich). W strategii ZMPSiŚ S.A. zakłada się, że do obsługi tych statków w porcie zewnętrznym powstanie w przyszłości kilka głębokowodnych nabrzeży do przeładunku węgla i innych towarów masowych (planowane po zachodniej stronie portu zewnętrznego) oraz do przeładunku paliw płynnych (również LNG) – po wschodniej stronie portu, które wraz z towarzyszącą infrastrukturą wygenerują dodatkowy potencjał przeładunkowy kilku milionów ton towarów rocznie. Połączenie technologiczne tych nabrzeży z istniejącym i niewykorzystanym do tej pory zapleczem portu handlowego daje dodatkowe możliwości rozbudowy zdolności przeładunkowych i składowych paliw.

Port Gdańsk

Rozbudowa zdolności przeładunkowych Bazy Przeładunku Paliw Płynnych w Porcie Zewnętrznym w Gdańsku

Realizowany przez PPPP Naftoport sp. z o.o. projekt budowlany pt; „Budowa stanowiska przeładunkowego T1 przy Falochronie Wewnętrznym w Bazie Przeładunku Paliw Płynnych w Porcie Północnym w Gdańsku" polega na rozbudowie istniejącej infrastruktury oraz dobudowie nowych konstrukcji hydrotechnicznych w celu powiększenia rzeczywistych zdolności przeładunkowych poprzez odciążenie dużych stanowisk przeładunkowych P, R i T od konieczności obsługi małych statków z produktami ropopochodnymi.

Nowe stanowisko o potencjale przeładunkowym 2,5 mln t/rok umożliwi bezpieczną obsługę statków o wielkości od 1500 do 30 tys. DWT. Jednostka charakterystyczna posiada następujące parametry: nośność 30 tys. DWT, długość całkowita 180 m, szerokość 29,2 m, zanurzenie 10,9 m.

Jednocześnie zakłada się możliwość dostosowania w przyszłości tego stanowiska do obsługi tankowców o nośności do 50 tys. DWT o parametrach: długość całkowita 211 m, szerokość 32,3 m, zanurzenie 12,6 m.

Głębokość techniczna na projektowanym stanowisku wynosić będzie 12 m z możliwością jej zwiększenia w przyszłości do 14 m.

Budowa bazy zbiornikowej składowania paliw i produktów naftowych w Porcie Zewnętrznym w Gdańsku

Walne zgromadzenie akcjonariuszy wyraziło w dniu 28 sierpnia 2009 r. zgodę na zawarcie z PERN umowy na dzierżawę terenu pod budowę bazy zbiornikowej bez konieczności przeprowadzenia przetargu.

W dniu 30 sierpnia 2010 r. ZMPG zawarł z PERN umowę na rezerwację terenu pod budowę bazy zbiornikowej (powierzchnia 27,6 ha). Zawartą umowę przedłużono do końca grudnia 2011 r. Planowane jest dalsze przedłużenie umowy. W listopadzie 2011 Walne Zgromadzenie ZMPG S.A. wyraziło zgodę na bezprzetargowe powiększenie terenów przeznaczonych pod budowę bazy, na których będą zlokalizowane rurociągi połączeniowe bazy zbiornikowej z istniejącymi rurociągami PERN. W grudniu 2011 r. rozpoczęto wycinkę drzew na terenie rezerwowanym. ZMPG przedstawił spółce PERN projekt umowy dzierżawy, który jest w trakcie negocjacji.

Baza ładunków masowych suchych, w tym węgla, w imporcie – projekt Spółki „Port Północny

Relacja importowa bazy umożliwiającej obsługę statków do 150 tys. DWT osiągnie zdolność przeładunkową ok. 6 mln ton. W roku 2011 inwestor uzyskał pozwolenie na budowę i do końca roku prowadził działania przygotowujące finansowanie inwestycji. ZMPG wystąpił do Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody na zwiększenie przedmiotu dzierżawy o dodatkowe 300 m Pirsu Rudowego. Zgodę wydano w grudniu 2011 r.

Budowa elektrowni na terenach ZMPG S.A. przez spółkę energetyczną E.ON

W 2011 r. prowadzone były rozmowy z Spółką E.ON, w wyniku których zostało przygotowane roczne porozumienie o prowadzeniu uzgodnień odnośnie budowy na obszarze portu (na zapleczu baz przeładunkowych w Porcie Zewnętrznym), elektrociepłowni o mocy 165 MW i 320 MW ciepła (elektrownia na biomasę pochodzącą w 1/3 z importu, z wykorzystaniem terminali w Porcie Gdańsk).

Port Gdynia

Port Gdynia S.A. nie rozbudowywał i nie planuje w najbliższych latach rozbudowy potencjału przeładunkowo-składowego w zakresie paliw płynnych. Istniejące Stanowisko Przeładunku Paliw Płynnych (SPPP) zostało zbudowane w latach 70-tych XX wieku i miało charakter tymczasowy. Stanowisko to, zlokalizowane przy falochronie portowym, jest połączone kilkukilometrowym rurociągiem ze zbiornikami w Dębogórzu. Zarządcą tych zbiorników jest Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o.

W celu utrzymania gotowości technicznej SPPP, zarząd Portu ponosi corocznie nakłady finansowe o charakterze odtworzeniowym. W roku 2010 kwota ta wyniosła 0,6 mln zł, w roku 2011 - 2,2 mln zł. Szacowana zdolność przeładunkowa Stanowiska Przeładunku Paliw Płynnych wynosi 2 mln ton w skali roku.

2.32. Działania legislacyjne, mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie inwestycji liniowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw zawierał m.in. propozycje zmian proceduralnych, dotyczących lokalizacji inwestycji poprzez wprowadzenie możliwości jednoczesnego postępowania środowiskowego i postępowania lokalizacyjnego. Zmiany te miały na celu przyspieszenie procedur administracyjnych, związanych z lokalizacją inwestycji.

II.4. Energia elektryczna i ciepło

2.31.1. Modyfikacja ustawowego obowiązku opracowywania planów rozwoju sieci przesyłowej i dystrybucyjnej (nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne) mająca na względzie:

- **potrzebę koordynacji planów rozwoju sieci przesyłowych i dystrybucyjnych,**
- **uwzględnienie w opracowywanych planach preferowanych lokalizacji nowych mocy wytwórczych oraz kosztów przyłączania do sieci elektroenergetycznych (ułatwi to planowanie inwestycji),**
- **aktualizowanie i publikowanie planów rozwoju sieci i lokalizacji mocy wytwórczych przez właściwych operatorów sieci nie rzadziej niż raz na 3 lata.**

oraz

2.31.2. Wprowadzenie mechanizmu transparentnego, konkursowego ubiegania się o przyłączenie nowych jednostek wytwórczych w lokalizacji preferowanej przez operatorów – 2011 r.

oraz

2.34.3. Wprowadzenie regulacji umożliwiających Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki udział w przygotowaniu Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia oraz merytoryczny udział w przetargach na moce interwencyjne – 2011 r.

oraz

2.37.1. Określenie sposobu egzekwowania odpowiedzialności organów samorządu terytorialnego za przygotowanie i realizację założeń oraz planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (zmiana ustawy – Prawo energetyczne) – 2011 r.

oraz

2.37.2. Rozważenie wprowadzenia zmian w prawie mających na celu umożliwienie planowania zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na poziomie powiatu lub województwa – 2011 r.

W *projekcie ustawy – Prawo energetyczne*, który został dnia 22 grudnia 2011 r. przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych zmodyfikowane zostały zapisy regulujące procedurę przygotowywania i realizacji planów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną.

Zgodnie z projektem normy regulujące zasady i formę sporządzania planu umiejscowione zostały w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.). Planowanie energetyczne zostało zatem zrównane proceduralnie z innymi rodzajami planowania. Powyższe umożliwia samorządom wywieranie większego wpływu na ostateczny kształt planów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną.

2.32.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w energetyce oraz umożliwiających uregulowanie stanu prawnego i eksploatację istniejącego majątku sieciowego, w tym regulacji dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody – 2010 r.

W ramach wykonywania działań z zakresu gospodarki nieruchomościami, do porządku prawnego wprowadzono ustawę z dnia 24 września 2010 r. *o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. 2010 r. Nr 200, poz. 1322). W wyniku powyższej nowelizacji wprowadzono szereg zmian znacznie ułatwiających prace w zakresie inwestycji liniowych. W wyniku tych zmian:

1. usprawniono procedurę wywłaszczania nieruchomości o nieaktualnym stanie prawnym poprzez wyeliminowanie potrzeby zawieszania postępowania, gdy właściciel lub użytkownik nieruchomości nie żyje, a spadkobiercy nie wykazali przysługujących im praw do spadku (dodanie art. 113 ust. 7 oraz zmiana art. 114 ust. 4 i art. 118a ust. 1);
2. wprowadzono przepisy umożliwiające nabycie nieruchomości po zrealizowaniu celu publicznego – dotychczas właściciele wywłaszczonych nieruchomości mogli dochodzić odszkodowania jedynie przed sądem cywilnym. Proponowane przepisy umożliwiają wydanie decyzji administracyjnej przez starostę;
3. wprowadzono tryb uprawniający do zajęcia nieruchomości w celu wykonania czynności związanych z konserwacją, remontami oraz usuwaniem awarii liniowych urządzeń infrastruktury technicznej, w sytuacji gdy właściciel nie wyraża na to zgody, a podmiot zobligowany do wykonania tych prac nie uregulował stanu prawnego, przez co nie ma zapewnionego dostępu do nieruchomości, na której znajdują się urządzenia i przewody wymagające naprawy (dodanie art. 124b);
4. znowelizowano przepisy o czasowym zajęciu nieruchomości umożliwiające zajęcie nieruchomości w przypadku siły wyższej lub nagłej potrzeby zapobieżenia powstaniu znacznej szkody. Podmiot, który będzie podejmował działania zapobiegawcze będzie mógł zająć nieruchomość, a następnie nie później niż trzeciego dnia po zajęciu nieruchomości złożyć wniosek do starosty o wydanie decyzji administracyjnej. Starosta został zobowiązany do wydania decyzji niezwłocznie, nie później niż 7 dni od złożenia wniosku. Za zajęcie nieruchomości przysługuje odszkodowanie. Przepis można stosować również w przypadku nagłej potrzeby zapobieżeniu znacznej szkody wynikającej z awarii urządzeń i przewodów infrastruktury technicznej, np. sieci energetycznych (zmiana art. 126).

2.31.4. Opracowanie i przedłożenie Radzie Ministrów programu zadań rządowych dotyczących rozwoju sieci przesyłowej - 2010 r.

oraz

2.32.2. Przygotowanie projektu ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych w energetyce - 2010 r.

oraz

2.32.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w energetyce oraz umożliwiających uregulowanie stanu prawnego i eksploatację istniejącego majątku sieciowego, w tym regulacji dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody - 2010 r.

oraz

2.32.4. Wdrożenie nowych regulacji prawnych - od 2011 r.

oraz

2.32.6. Rozważenie zasadności i ewentualne wprowadzenie rozwiązań mających na celu nadanie statusu celu publicznego inwestycjom w zakresie budowy elektrowni i elektrociepłowni - 2011 r.

oraz

2.34.4. Wprowadzenie bodźców do maksymalizacji efektywności ekonomicznej zakupu mocy interwencyjnych - 2011 r.

oraz

2.35.2. Przygotowanie rozwiązań prawnych umożliwiających finansowanie tego rodzaju inwestycji ze środków spoza OSP i OSD - 2011 r.

oraz

2.36.1. Wypracowanie algorytmu działalności regulowanej w obszarze sieci przesyłowej i dystrybucyjnych do stosowania przez przedsiębiorstwa energetyczne i Prezesa URE – 2010 r.

oraz

2.36.2. Wprowadzenie bodźców do maksymalizacji efektywności ekonomicznej prowadzonej działalności sieciowej - 2011 r.

oraz

2.36.3. Przygotowanie rozwiązań prawnych (ustawa – Prawo energetyczne i rozporządzenie taryfowe) - 2011 r.

oraz

2.42.2. Utrzymanie systemu wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.

System wsparcia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji zostanie utrzymany w dotychczasowym kształcie poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów do *projektu ustawy Prawo energetyczne*.

2.31.5. Wykorzystanie narzędzi regulacyjnych w celu monitorowania realizacji planów rozwoju sieci – praca ciągła.

W 2010 r. siedmiu największych Operatorów Systemów Dystrybucyjnych (OSD) opracowało nową edycję projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2011-2015 (nowy układ planu rozwoju). Prezes URE uznał za uzgodnione plany tych operatorów wyłącznie w zakresie 2011 r. W 2010 r. Operator Systemu Przesyłowego (OSP) opracował aktualizację projektu planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (z uwagi na proces taryfowy) uzgodnił ww. projekt aktualizacji planu rozwoju w zakresie 2011 roku.

Operatorzy w trakcie procesu uzgadniania uzupełnili projekty planów rozwoju o informacje wynikające z art. 16 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), tj. informacje dotyczące preferowanych lokalizacji nowych źródeł wytwórczych.

W 2011 r. Operator Systemu Przesyłowego opracował kolejną aktualizację projektu planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025 w zakresie lat 2012-2016.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki uzgodnił w 2011 r. (po przekazaniu przez operatorów sprawozdań z wykonania zgodnie z art. 16 ust. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne) plany rozwoju OSD na kolejne lata (2012-2015) oraz plan rozwoju OSP na lata 2012-2016.

Monitorowanie realizacji następuje na podstawie corocznych sprawozdań z realizacji planów rozwoju. Obowiązek przedkładania tych sprawozdań do dnia 1 marca wynika z art. 16 ust. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.).

2.32. Działania legislacyjne, mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie inwestycji liniowych.

Działanie zostało zrealizowane poprzez wejście w życie z dniem 3 marca 2011 r. ustawy z dnia 17 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2011 r. Nr 34 poz. 170), w których wprowadzono służebność przesyłu i służebność drogową na rzecz podmiotów realizujących i prowadzących inwestycje liniowe na terenach zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

2.34.3. Wprowadzenie regulacji umożliwiających Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki udział w przygotowaniu Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia oraz merytoryczny udział w przetargach na moce interwencyjne – 2011 r.

oraz

2.34.5. Uwzględnienie kosztów wynikających z zakupu mocy interwencyjnych w przychodach z działalności regulowanej – 2011 r.

Pod koniec 2011 r. PSE Operator S.A. podjął ponowne działania i planuje w najbliższym możliwym terminie uruchomić procedurę przetargową, której celem będzie pozyskanie dostępu do źródeł interwencyjnych w wysokości ok. 500 MW. Rezerwa interwencyjna stanowiłaby szczególny zasób zdolności wytwórczych przyłączonych do KSE, charakteryzujący się m.in. wyłącznością OSP w zakresie dysponowania, stosunkowo krótkim czasem uruchomienia oraz krótkim czasem wykorzystania mocy osiągalnej. Ze względu na obowiązujące przepisy prawa OSP wykorzystując jedyną dostępną formę pozyskania rezerwy interwencyjnej, zawarłby wieloletnie umowy na świadczenie usługi „praca interwencyjna z wyłonionymi w drodze przetargu publicznego dostawcami". Z uwagi na wysokość potencjalnych kosztów wynikających z zakupu usługi rezerwy interwencyjnej Prezes Urzędu Regulacji Energetyki potwierdził warunkową możliwość uwzględnienia jej w przyszłości w kalkulacji taryfy przesyłowej. Należy również podkreślić, że projekt nowego Prawa energetycznego przewiduje możliwość budowy przez operatora systemu przesyłowego własnych źródeł rezerwy interwencyjnej.

Działania podjęte przez PSE Operator S.A. pod koniec 2011 r. stanowią kontynuację wcześniejszych działań. Pierwotnie czynności w tym zakresie prowadzone były do połowy 2010 r. w oparciu o wykonane w 2008 r. analizy dotyczące bezpieczeństwa pracy sieci, które wykazały istnienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w horyzoncie czasowym roku 2012 i jednocześnie w szczególności wpływające na odbiorców w północnej i północno-wschodniej części KSE.

Aktualizacja prowadzonych analiz dowiodła, iż potencjalne zagrożenia ciągłości dostaw zostało odsunięte w czasie wskutek wystąpienia zewnętrznych czynników, takich jak:

- wolniejszy wzrost gospodarczy spowodowany kryzysem gospodarczym;

- planowane uruchomienie źródeł wytwórczych we Włocławku i Grudziądzu (do końca 2014 r.),
- perspektywa uruchomienia nowego bloku w Elektrowni Ostrołęka oraz budowy linii Ostrołęka-Narew (w roku 2015).

Opierając się na bieżących badaniach PSE Operator S.A. jednoznacznie wskazał rok 2016 jako datę początkową dla występowania okresów, w których OSP nie będzie miał technicznych możliwości zbilansowania szczytowego zapotrzebowania na moc w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym.

2.35.4. Wsparcie inwestycji sieciowych elektroenergetycznych (w tym połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa) w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007 – 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych – praca ciągła

Wsparcie było udzielane w ramach następujących działań Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

9.2 Efektywna dystrybucja energii

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (139,04 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 30 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 508,23 mln zł, z czego 11 projektów na łączną kwotę prawie 170 mln zł. dofinansowania UE dotyczyło wsparcia inwestycji w zakresie sieci elektroenergetycznych. W ramach działania 9.2. planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie w 2012 roku. Nie planuje się dodatkowych naborów.

9.6. Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych

Ogłoszono 1. konkurs na całą dostępną alokację (37,59 mln euro). W czerwcu 2011 roku została ogłoszona lista rankingowa po zakończeniu oceny formalnej oraz oceny merytorycznej I stopnia. Na koniec listopada 2011 r. został określony termin na składanie pełnej dokumentacji do oceny merytorycznej II stopnia. Do końca 2011 roku nie została zakończona ocena merytoryczna II stopnia. Podpisanie umów planowane jest na 2012 rok.

Nie planuje się dodatkowych naborów.

10.1. Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazów ziemnego. Projekt indywidualny z LPI

Połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa: Inwestycję *Połączenie elektroenergetyczne Polska -Litwa* podzielono na 5 projektów;

- Budowa stacji 400/220/110 kV Ołtarzew - ocena została zakończona w dniu 3 grudnia 2010 r.; w dniu 11 marca 2011 r. zawarto umowę o dofinansowanie na kwotę dofinansowania 116,19 mln zł;
- Budowa linii Ostrołęka-Narew wraz z rozbudową stacji Ostrołęka i stacji Narew - ocena została zakończona w dniu 15 listopada 2011 r.; w dniu 20 grudnia 2011 r. podpisano umowę o dofinansowanie na kwotę dofinansowania 255,40 mln zł;
- Budowa linii Ełk-Łomża wraz z budową stacji Łomża i rozbudową stacji Ełk (etap I) – w grudniu 2011 r. złożono wniosek o dofinansowanie projektu; podpisanie umowy o dofinansowanie planowane jest w I. kwartale 2013 r.;

- Budowa linii Miłosna-Siedlce Ujrzanów wraz z budową stacji Siedlce Ujrzanów - ocena została zakończona w dniu 7 grudnia 2011 r.; w dniu 20 grudnia 2011 r. podpisano umowę o dofinansowanie na kwotę dofinansowania 85,33 mln zł;
- Budowa linii Ełk-Granica RP wraz z rozbudową stacji Ełk (etap II.) - planowane złożenie wniosku o dofinansowanie – czerwiec 2012 r.; podpisanie umowy o dofinansowanie planowane jest w IV kwartale 2012 r.
- Do lipca 2012 r. w ramach RPO zostało podpisane 36 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 95 857 618, 77 PLN. Wsparcie ukierunkowane zostało na inwestycje dotyczące budowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych.

2.35.5 Monitorowanie realizacji inwestycji sieciowych w ramach programów operacyjnych – proces ciągły do czasu zakończenia przedsięwzięcia

Monitorowanie realizacji inwestycji sieciowych współfinansowanych w ramach działań IX i X priorytetu PO IŚ, pozostających w kompetencji Ministra Gospodarki pełniącego funkcję Instytucji Pośredniczącej prowadzone jest przez Departament Funduszy Europejskich MG. Ponadto bieżący monitoring prowadzony jest również przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego pełniące funkcję Instytucji Zarządzającej PO IŚ.

2.35.6. Podjęcie inicjatywy na rzecz stworzenia nowego instrumentu finansowego Unii Europejskiej wspierającego budowę połączeń transgranicznych ze wschodnimi sąsiadami UE – 2011 r.

Patrz także: realizacja zadania 2.18.2.

Działania na rzecz stworzenia nowego instrumenty finansowego przebiegały na kilku płaszczyznach. Ministerstwo Spraw Zagranicznych aktywnie uczestniczyło w pracach nad pakietem infrastrukturalnym i założeniami Strategii Energetycznej UE na lata 2014-2020. Wynik podejmowanych na forum UE prac znalazł swoje odzwierciedlenie w przyjętych w dniu 4 lutego 2011 r. konkluzjach Rady Europejskiej, które wskazały kierunkowe priorytety w zakresie budowy rynku wewnętrznego (m.in. powstanie w pełni funkcjonalnego rynku wewnętrznego do 2014 r., likwidacja wysp energetycznych do 2015 r., zgoda na pogłębioną analizę potrzeb infrastrukturalnych na poziomie UE oraz przedstawienie sposobów przyspieszenia realizacji projektów leżących we wspólnym interesie – założenia dla przedstawionego przez KE w listopadzie 2011 r. projektu legislacyjnego tworzącego tzw. *Connecting Europe Facility*). Zaangażowanie MSZ miało także wymiar regionalny (V4, NSI i BEMIP).

2.36. Ustalenie metodologii wyznaczania wysokości zwrotu z zainwestowanego kapitału, jako elementu kosztu uzasadnionego w taryfach przesyłowych i dystrybucyjnych dla inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W procesie taryfowania w dalszym ciągu wykorzystywane są zasady wynagradzania kapitału zaangażowanego w działalność sieciową zaakceptowane przez Prezesa URE w 2009 r., zawarte w opracowaniu „*Metoda ustalania wartości regulacyjnej aktywów i zwrotu z zaangażowanego kapitału*”. Nowa metoda została wykorzystana w procesie zatwierdzania taryf na lata 2010 – 2012. Również w kalkulacji zatwierdzonych na te lata taryf OSP uwzględniono nową metodę wynagradzania wartości regulacyjnej aktywów (bazującą na podobnych założeniach jak metoda dla OSD). Ponadto w 2010 r. opracowano zasady ustalania średnioważonej stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego (WACC) w działalność dystrybucyjną i przesyłową na lata 2011-2015.

W 2011 r. został opracowany i wprowadzony do stosowania nowy model oceny efektywności OSD pozwalający na określenie uzasadnionego poziomu kosztów operacyjnych i różnicy bilansowej na rok 2012 i lata kolejne.

2.39. Utrzymanie przez Skarb Państwa większościowego pakietu akcji w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz kontrolnego, na poziomie pozwalającym zachować władztwo korporacyjne Skarbu Państwa, pakietu akcji w spółce TAURON Polska Energia S.A.

TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach

Ministerstwo Skarbu Państwa w dniu 22 marca 2011 r. sprzedało na Giełdzie Papierów Wartościowych 208 478 000 akcji TAURON Polska Energia S.A. stanowiących 11,9% kapitału zakładowego. Transakcja realizowana była w formule budowania przyspieszonej księgi popytu. Aktualnie Skarb Państwa posiada 526 848 384 akcje, stanowiące 30,06 % kapitału zakładowego.

Utrzymane zostały odpowiednie zapisy w Statucie TAURON Polska Energia S.A. dotyczące ograniczenia prawa głosu dla akcjonariuszy innych niż Skarb Państwa oraz uprawnień osobistych w zakresie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Warszawie

Skarb Państwa posiada aktualnie 1 288 126 736 akcji zwykłych Spółki reprezentujących 68,89 % kapitału zakładowego Spółki.

W dniu 29 czerwca 2011 r. decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zostały wprowadzone do Statutu Spółki PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zapisy wzmacniające pozycję obecnego większościowego akcjonariusza do czasu posiadania przez niego więcej niż 20% akcji.

2.40.1. Przygotowanie mechanizmu stymulującego zachowanie wysokiego poziomu niezawodności poprzez wprowadzenie w taryfowaniu bodźców dla operatorów sieci elektroenergetycznych do obniżania wskaźników awaryjności sieci i utrzymywania ich na poziomach określonych przez Prezesa URE dla danego typu sieci – 2011 r.

W 2011 r. Prezes URE opublikował stanowisko w sprawie niezbędnych wymagań wobec wdrażanych przez OSD E-inteligentnych systemów pomiarowo-rozliczeniowych z uwzględnieniem funkcji celu oraz proponowanych mechanizmów wsparcia przy postulowanym modelu rynku.

Planowane są dalsze prace związane z systemami inteligentnego opomiarowania, m.in. nad systemem zachęt dla podmiotów wdrażających te systemy – co powinno wpłynąć na szybszą możliwość uzyskania weryfikowalnych danych.

2.41. Zmiana mechanizmów regulacji poprzez wprowadzenie metod kształtowania cen ciepła z zastosowaniem cen referencyjnych oraz bodźców do optymalizacji kosztów zaopatrzenia w ciepło.

Prezes URE w dniu 25 marca 2011 r. powołał Zespół roboczy w celu wypracowania takiego sposobu wyznaczania planowanej wielkości zwrotu z kapitału, dzięki któremu przedsiębiorstwa składające taryfy dla ciepła do zatwierdzenia Prezesowi URE, byłyby bardziej zaangażowane w modernizację i rozwój swoich mocy wytwórczych i majątku sieciowego. Prace zespołu mają także na celu ochronę interesów odbiorców, biorąc pod uwagę trzy obszary tych interesów: bezpieczeństwo dostaw ciepła, ochronę środowiska oraz poziom i dynamikę zmian cen i stawek opłat za dostarczone ciepło. W 2011 r. odbyły się trzy spotkania Zespołu roboczego, w których uczestniczyli przedstawiciele URE,

przedstawiciele Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie oraz przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych.

2.42.1. Uwzględnianie w planach inwestycyjnych spółek z udziałem Skarbu Państwa zagospodarowania lokalnego potencjału ciepła użytkowego poprzez budowę jednostek skojarzonych.

Projekty realizowane przez GK TAURON:

- Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 50 MWe oraz 182 MWt, przystosowanego do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła na terenie Elektrociepłowni Bielsko-Biała. Trwają prace budowlane. Zakończenie inwestycji jest planowane w połowie 2013 r.;
- Budowa jednostki kogeneracyjnej opalanej biomasą o mocy 50 MWe i 45 MWt na terenie Elektrowni Jaworzno III. Trwają prace budowlane. Zakończenie inwestycji jest planowane na koniec 2012 r.;
- Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 400 MWe i 240 MWt opalanego gazem ziemnym na terenie Elektrowni Stalowa Wola w ramach wspólnego przedsięwzięcia ze spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Trwa proces wyboru wykonawcy. Zakończenie realizacji budowy bloku jest planowane na koniec 2014 r., a oddanie do eksploatacji na początku 2015 r.;
- Budowa nowych mocy wytwórczych w kogeneracji na poziomie 55 MWe i 86 MWt w Elektrociepłowni Tychy oraz modernizacja istniejącej jednostki w celu dostosowania jej do spalania biomasy. Trwa modernizacja istniejącej jednostki, której zakończenie planowane jest w 2012 r. Równolegle trwają procesy związane z wyborem wykonawcy nowego bloku fluidalnego. Zakończenie tej części inwestycji przewidziane jest na początek 2016 r.;
- Budowa na terenie Elektrociepłowni Katowice bloku opalanego gazem ziemnym o mocy około 135 MWe oraz 87 MWt wytwarzającego w kogeneracji energię elektryczną i ciepło. Dodatkowo, istniejący blok Elektrociepłowni Katowice zostanie dostosowany do współspalania biomasy. Rozpoczęto proces wyboru wykonawcy. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2015 r.

Projekty realizowane przez GK PGE:

- ***Budowa kogeneracyjnego bloku gazowo-parowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Pomorzany o mocy ok. 240 MWe i ok. 170 MWt***

  Planowany termin przekazania do eksploatacji: 2015 rok. W dniu 23 grudnia 2011r. zostało opublikowane ogłoszenie na wybór Generalnego Realizatora Inwestycji (GRI) w trybie negocjacji z ogłoszeniem. Zakładany wybór GRI: marzec 2013 r.

- ***Budowa bloku gazowo-parowego w Elektrociepłowni Bydgoszcz***

  Przygotowywane są do realizacji dwa warianty wielkości bloku gazowo-parowego: 240 MWe i 430 MWe. Planowany termin przekazania do eksploatacji:

  - 240 MWe – III kw. 2015 r.
  - 430 MWe – III kw. 2017 r.

  W dniu 23 grudnia 2011 r. zostało opublikowane ogłoszenie na wybór GRI w trybie negocjacji z ogłoszeniem. Zakładany wybór GRI: marzec 2013 r.

Podstawowym elementem wpływającym na czas realizacji inwestycji jest możliwość doprowadzenia paliwa gazowego do punktu odbiorczego, dlatego też termin zakończenia inwestycji jest zdeterminowany głównie terminem zakończenia budowy gazociągów.

- ***Budowa bloku kogeneracyjnego o mocy 100 – 140 MWe oraz 85 – 95 MWt w EC Gorzów***

  Planowany termin przekazania do eksploatacji: 2015 rok. - w dniu 23 grudnia 2011 r. zostało opublikowane ogłoszenie na wybór GRI w trybie negocjacji z ogłoszeniem. Zakłady termin wyboru GRI: marzec 2013 r.

- ***Kocioł parowy wytwarzający energię z biomasy w Elektrowni Szczecin***

  Kocioł oddano do eksploatacji w dniu 15 grudnia 2011 r. Całkowite rozliczenie zadania planowane jest na czerwiec 2012 r.

- ***Budowa kogeneracyjnego bloku na biomasę – przeróbka istniejącego kotła węglowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Bydgoszcz***

  Postępowanie na zadanie dot. „*Budowy instalacji do spalania biomasy – modernizacja kotła OP-230 nr 4 w ZEC Bydgoszcz*", które było prowadzone w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) zostało unieważnione. W związku z proponowanymi zmianami prawa w zakresie OZE, obecnie w PGE trwają prace związane z wypracowaniem docelowego wariantu i technologii dla przedmiotowej inwestycji.

- ***Realizacja projektu budowy Elektrowni Puławy, który został odkupiony przez PGE GiEK S.A. od firmy Vattenfall w II. kwartale 2011 r.***

  Projekt zakłada wybudowanie elektrowni gazowo-parowej w bezpośrednim sąsiedztwie Zakładów Azotowych Puławy S.A., o mocy zainstalowanej ok. 800 – 900 MWe i 600 MWt. Przekazanie nowego bloku do eksploatacji powinno nastąpić na przełomie 2017 i 2018 roku.

2.42.5. Zastosowanie preferencji dla jednostek kogeneracji w przetargach na nowe moce ogłaszanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

W związku z projektowanym wsparciem rozwoju kogeneracji – „Program CHP – 2030", Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych organizowało spotkania pod auspicjami Ministra Gospodarki, w których uczestniczyli także przedstawiciele URE. Do prac w Zespole roboczym zaproszeni zostali naukowcy z Politechniki Warszawskiej wykonujący opracowanie założeń i kluczowych elementów „*Programu Rozwoju Kogeneracji w Polsce*".

Priorytet III. Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

3.1.2. Powołanie i organizacja instytucji odpowiedzialnej za program polskiej energetyki jądrowej – 2011 r.

W 2010 r. przygotowano i skierowano pod obrady komitetu stałego Rady Ministrów *projekt założeń do ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe*, który przewidywał m.in. powołanie Agencji Energetyki Jądrowej, która miała stanowić specjalistyczne zaplecze dla Ministra Gospodarki jako organu odpowiedzialnego za wykorzystanie energii jądrowej na społeczno-gospodarcze potrzeby kraju. Przygotowano także plan rozwoju Agencji i oszacowano koszty jego realizacji.

W dniu 22 lutego 2011 r. Rada Ministrów przyjęła *projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe* i podjęła decyzję, że Agencja Energetyki Jądrowej nie będzie tworzona. W zamian postanowiono wzmocnić kadrowo Departament Energii Jądrowej w Ministerstwie Gospodarki. Takie rozwiązanie przewiduje ustawa o zmianie ustawy Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 lipca 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 132, poz. 766).

3.1.3. Wyposażenie ww. instytucji w majątek niezbędny do podjęcia działalności – 2011 r.

oraz

3.1.4. Wzmocnienie kadrowe ww. instytucji oraz zapewnienie odpowiednich środków do jej funkcjonowania – 2011/2012 (niezbędne są środki w kwocie 6 000 tys. zł na 2011 rok, 6 000 zł na 2012 rok)

Ustawa o zmianie ustawy Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 lipca 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 132 , poz. 766), przewiduje maksymalny limit wydatków z budżetu państwa, począwszy od 2012 r. na coroczny wzrost zatrudnienia w Departamencie Energii Jądrowej oraz kwotę niezbędną do sfinansowania jego funkcjonowania (wyposażenie nowych stanowisk pracy, wynajęcie pomieszczeń itd.). Docelowo zatrudnienie ma wzrosnąć o 25 osób. Limit wydatków na rok 2012 wynosi 1562 tys. zł.

3.2.2. Przygotowanie projektów aktów prawnych umożliwiających wdrożenie programu polskiej energetyki jądrowej oraz zabezpieczenie na ten cel środków w budżecie państwa

Zmieniona ustawa – Prawo atomowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 264) przewiduje obowiązek wydania szeregu aktów wykonawczych, celem zapewnienia pełnej skuteczności jej przepisów w zakresie dotyczącym funkcjonowania energetyki jądrowej. Projekty stosownych rozporządzeń zostały przygotowane przez Państwową Agencję Atomistyki (PAA), Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Finansów. Na ogólną liczbę 23. rozporządzeń 7 z nich posiada moc obowiązującą. Pozostałe znajdują się w końcowej fazie procedury legislacyjnej.

Przygotowując przedmiotowe projekty aktów wykonawczych wykorzystano analizy i opinie merytoryczne krajowych jednostek naukowych i badawczych – z 65 tys. złotych zaplanowanych do wykorzystania na ten cel w 2011 r. wydatkowano 45 510 zł.

3.2.3. Udział w pracach Parlamentu nad przygotowaniem aktów prawnych dotyczących energetyki jądrowej – 2010 r.

Ministerstwo Gospodarki aktywnie uczestniczyło w każdym etapie procesu legislacyjnego dwóch kluczowych dla sektora energetyki jądrowej projektów ustaw – Prawa atomowego (Dz. U. z 2011 r. Nr 132 , poz. 766) oraz ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2011 r. Nr 135, poz. 789), w tym także w pracach parlamentarnych. W zakresie ustawy – Prawo atomowe MG sprawowało rolę wiodącą.

3.2.4. Koordynacja wdrażania zmian prawa w zakresie energetyki jądrowej – od 2010 r.

W dniu 1 lipca 2011 r. weszły w życie: ustawa z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 132 , poz. 766) oraz ustawa z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2011 r. Nr 135, poz. 789).

Ministerstwo Gospodarki koordynuje prace związane z wydaniem aktów wykonawczych obu ww. ustaw.

3.3.3. Przeprowadzenie konsultacji społecznych, w tym strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, projektu programu polskiej energetyki jądrowej – 2010 r.

Realizując działania mające na celu dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej, w 2010 r. opracowano projekt *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej*, który stanowić będzie kompleksową podstawę działań związanych z wprowadzeniem energetyki jądrowej w Polsce. Od sierpnia 2010 r. projekt *Programu* podlegał konsultacjom międzyresortowym i społecznym.

Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu* została wykonana i poddana krajowym konsultacjom społecznym.

W lipca 2011 roku rozpoczęto konsultacje transgraniczne Prognozy i Programu w ramach zobowiązań wynikających z ww. ustawy oraz z następujących konwencji, których stroną jest RP:

- Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, podpisanej w dniu 25 czerwca 1998 r. w Aarhus;
- Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, podpisanej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r.

Do udziału w konsultacjach transgranicznych zaproszono 10 państw: Litwę, Łotwę, Estonię, Szwecję, Danię, Niemcy, Austrię, Czechy, Słowację i Finlandię. Litwa, Łotwa i Estonia zrezygnowały z udziału w konsultacjach. Z pozostałymi krajami uzgodniono termin zakończenia udziału społeczeństw tych krajów w konsultacjach na 31 października 2011 roku. W dniu 26 października 2011 roku do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, która jest organem koordynującym postępowanie w kontekście transgranicznym, wpłynął wniosek Niemiec o wydłużenie czasu na konsultacje społeczne do 4 stycznia 2012 roku. Analogiczny wniosek złożyła Austria i Finlandia. Złożone wnioski umotywowano faktem, że w Polsce konsultacje społeczne Prognozy trwały 3 miesiące, a dla państw sąsiadujących wyznaczono termin 1. miesiąca. Przedmiotowe wnioski zostały uwzględnione i termin konsultacji został wydłużony do dnia 4 stycznia 2012 r.

3.3.4. Przedłożenie Radzie Ministrów projektu programu polskiej energetyki jądrowej – 2010 r.

Pełnomocnik Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej przygotował projekt Programu. Program przedstawia szczegółowy plan działań realizowanych do roku 2020, z perspektywą do roku 2030, koniecznych dla wprowadzenia w Polsce energetyki jądrowej - co jest zasadniczym celem realizacji programu.

W dniu 25 stycznia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła *Informację o stanie prac nad Programem*. Nie mogła zaakceptować *Programu,* ponieważ zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227, z późn. zm.) Program wymaga jeszcze uzupełnienia o wnioski ze strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko. Dopiero po uzupełnieniu o ww. dokument, zaktualizowany projekt Programu Polskiej Energetyki Jądrowej będzie przedstawiony do akceptacji Radzie Ministrów.

3.4.1. Przystosowanie struktury organizacyjnej, zasad finansowania oraz zadań Państwowej Agencji Atomistyki do pełnienia roli dozoru jądrowego i radiologicznego dla potrzeb energetyki jądrowej.

W drodze zarządzenia Ministra Środowiska nr 69 z dnia 3 listopada 2011 r. został nadany Państwowej Agencji Atomistyki nowy statut oraz, zarządzeniem nr 4 Prezesa PAA z dnia 4 listopada 2011r., ustalony został nowy regulamin organizacyjny PAA. Na tej podstawie dokonano zasadniczych zmian w strukturze organizacyjnej PAA, tworząc nową logikę wewnętrznego podziału zadań. Zweryfikowano zakresy kompetencji i obowiązków departamentów merytorycznych, które będą pełnić najistotniejszą rolę w procesie bezpiecznego powstawania, funkcjonowania i likwidacji elektrowni jądrowej.

3.4.2. Zakończenie procesu przystosowania Państwowej Agencji Atomistyki – 2011 r.

Opracowywana została koncepcja funkcjonowania Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) jako urzędu dozoru jądrowego z uwzględnieniem potrzeb energetyki jądrowej. Określono w niej niezbędne do wprowadzenia zmiany legislacyjne, organizacyjne i funkcjonalne; ustalony został harmonogram wprowadzania tych zmian i osoby odpowiedzialne.

W 2010 roku zawarte też zostało porozumienie pomiędzy PAA a Ministerstwem Gospodarki, które przewiduje wspólne działania dla przekształcenia PAA w Komisję Dozoru Jądrowego z dniem 1 stycznia 2014 roku.

W dniu 1 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 132, poz. 766). Dostosowuje ona Agencję, pod względem zadań i możliwości działania, do rozwoju energetyki jądrowej w Polsce.

Proces dostosowywania PAA do wykonywania zadań dozoru jądrowego dla elektrowni jądrowych nie został zakończony, gdyż Państwowa Agencja Atomistyki nie otrzymała środków na etaty dla 23 pracowników, których zatrudnienie w 2011 r. było niezbędnym warunkiem wykonania tego zadania.

3.4.3. Włączenie Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej w strukturę dozoru jądrowego i radiologicznego oraz zabezpieczenie na ten cel środków budżecie państwa w wysokości 3,6 mln zł w roku 2011 - 2010 r.

Dokładna analiza wykazała brak konieczności realizacji ww. przedsięwzięcia, w związku powyższym odstąpiono od jego realizacji.

Z uwagi na wskazany przez dyrekcję CLOR brak uzasadnienia merytorycznego dla włączenia tej jednostki do PAA oraz ze względu na brak odpowiednich decyzji po stronie Ministra

Gospodarki, sprawującego funkcję organu założycielskiego dla CLOR-u, zadanie to nie zostało zrealizowane.

3.4.4. Wzmocnienie kadrowe ww. instytucji oraz zapewnienie odpowiednich środków do jej funkcjonowania w budżecie państwa w wysokości 450 tys. zł w roku 2010 i 600 tys. w roku 2011 – 2010/2011

W 2010 roku Państwowa Agencja Atomistyki otrzymała z rezerwy Rady Ministrów środki finansowe na 9 nowych etatów na realizację zadań związanych z energetyką jądrową.

W dniu 1 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 132, poz. 766). Przewiduje ona maksymalny limit wydatków z budżetu państwa (począwszy od 2012 r.) na coroczny wzrost zatrudnienia w PAA oraz o kwotę niezbędną do sfinansowania jego funkcjonowania. Docelowo zatrudnienie ma wzrosnąć o 39 osób.

Nowelizacja ustawy Prawo atomowe oraz wdrażanie programu jądrowego w Polsce powodują konieczność zwiększenia liczby etatów w Państwowej Agencji Atomistyki o 39, w tym 17. inspektorów dozoru jądrowego, 13. pracowników dokonujących analiz dokumentacji bezpieczeństwa oraz 9. prawników lub specjalistów w zakresie prawa administracyjnego. W 2011 r. zaplanowano zatrudnienie w PAA 23. nowych pracowników.

Przedmiotowe zadanie nie zostało zrealizowane w zaplanowanym wymiarze ze względów niezależnych od PAA:

- W ustawie budżetowej na rok 2011 w części 68. dotyczącej PAA nie przewidziano środków na nowe etaty; środki z rezerwy celowej umożliwiły utworzenie jedynie 9 z 23 planowanych stanowisk;
- Specjalistyczne i wysokie wymagania stawiane kandydatom powodują, iż rekrutacja jest procesem skomplikowanym, a znalezienie pracownika spełniającego oczekiwania wymaga czasu. Należy także pamiętać o konieczności kształcenia i szkolenia nowoprzyjętych pracowników (także w zakresie współpracy zagranicznej).

3.5. Realizacja programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową.

W ramach Projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (działanie 4.1 w trybie konkursowym), przedmiotowej tematyki dotyczy 1 projekt: *Interdyscyplinarne Studia Doktoranckie „Zaawansowane Materiały dla Nowoczesnych Technologii i Energetyki Przyszłości”*. Okres realizacji projektu to 1 stycznia 2009 – 31 grudnia 2015. Kwota przyznanego dofinansowania wynosi 12 420 900 zł.

Tematyka projektu obejmuje kierunki badań, które zostały uznane za strategiczne w krajach Unii Europejskiej i określone kryptonimami Info, Bio, Techno, Basic. Proponowane studia doktoranckie będą oferowały interdyscyplinarne kształcenie i badania naukowe z zakresu informatyki stosowanej, problemów energetyki, fizyki i chemii zaawansowanych materiałów, które mają (będą miały) zastosowanie w najnowszych (przyszłych) technologiach. Prowadzone będą badania naukowe i kształcenie doktorantów w zakresie projektowania i otrzymywania nowych materiałów i nanourządzeń do celów obecnej i przyszłej techniki, która decyduje o zrównoważonym rozwoju cywilizacyjnym XXI wieku. Są to: nanoelektronika, spintronika, elektronika molekularna, biotechnologie, chemia produktów ekologicznych oraz technologie energetyki przyszłości bazujące na wykorzystaniu zarówno jądrowych, jak i konwencjonalnych źródeł energii. Końcowym efektem projektu będzie wykształcenie grupy 60 młodych doktorów.

Ponadto, w ramach priorytetu IV Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, istnieje możliwość określania konkretnych kierunków studiów, które mogą być wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przede wszystkim w ramach zadania 4.1.2 „*Zwiększenie liczby absolwentów o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy”*. W przedmiotowym zadaniu, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadza konkursy dotyczące tzw. „zamawiania kształcenia” na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych. W 2010 r. na program kierunków zamawianych przeznaczono ponad 200 mln zł. Na liście „kierunków zamawianych” znalazła się energetyka, w ramach której uczelnie mogą tworzyć kierunek unikatowy „energetyka jądrowa”. W roku 2011 na kolejną, trzecią edycję konkursu Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczyło kwotę 200 mln zł. Dofinansowanie otrzymał m.in. Uniwersytet Warszawski na projekt pt. „*Kadry dla polskiej energetyki jądrowej*”. Do 2013 roku na cały program „zamawianie kształcenia” przewidziano łącznie ponad 1 mld zł.

Należy podkreślić, iż szkoły wyższe są autonomiczne i same decydują o wyborze kierunków studiów na swoich uczelniach. Kierunki te zostały określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. z 2006 r. Nr121, poz. 838, z późn. zm.). Nie ma w nim kierunku pod nazwą „energetyka jądrowa”. Jednak uczelnie mogą tworzyć specjalność w wymienionym zakresie na kierunku studiów, w ramach uprawnienia rady podstawowej jednostki organizacyjnej do uchwalania planów studiów i programów nauczania. Doskonalenie kadr odbywa się także w ramach studiów podyplomowych z zakresu energetyki jądrowej prowadzonych w większości uczelni o profilu technicznym.

3.5.1. Zabezpieczenie środków w budżecie państwa w wysokości 720 tys. zł na 2009 r. 10 080 tys. zł na 2010 r., 7200 tys. zł na 2011 r. i 7200 tys. zł na 2012 rok.

W dniu 13 października 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki, z rezerwy ogólnej, środki finansowe w wysokości 3 676 tys. zł, na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym pierwszej fazy programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową (720 tys. zł).

W pozostałych latach (2010-2012) środki we wspomnianej wyżej wysokości zostały zabezpieczone w budżecie Ministerstwa Gospodarki.

3.5.4.Nabór kandydatów do kształcenia – od 2009 r.

Patrz: realizacja zadania 3.5.5.

W związku z przeprowadzaniem w latach 2009-2011 szkoleń dla polskich specjalistów we Francji prowadzony był systematyczny nabór kandydatów na te szkolenia. Będzie on kontynuowany w 2012 r.

3.5.5. Kształcenie edukatorów dla uczelni i kadr dla instytucji odpowiedzialnych za program polskiej energetyki jądrowej – od 2009 r.

W latach: 2009, 2010 i 2011 zawarte zostały porozumienia z Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives (CEA - Komisja Energii Atomowej i Alternatywnych Źródeł Energii) dotyczące kształcenia we Francji przedstawicieli polskiego świata nauki – tzw. edukatorów. W ramach realizacji I. etapu umowy w 2009 r. wykształcono 20 osób, natomiast w II. etapie, w 2010 r. wykształcono 25 osób. W okresie październik-grudzień 2011 r., trwała realizacja III. etapu kształcenia edukatorów w formule staży w różnych ośrodkach naukowych we Francji, w zależności od zainteresowań każdego z edukatorów. Staże przeznaczone były dla uczestników II. etapu kształcenia, który miał miejsce w roku 2010. W ramach tej fazy do Francji wyjechało 13. edukatorów.

3.6.2. Przygotowanie materiałów informacyjnych i przeprowadzenie kampanii – od 2010 r.

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki w 2009 r. opracowany został projekt kampanii informacyjnej, z uwzględnieniem przeprowadzonego przez Centrum Badań Opinii Społecznych badania poziomu akceptacji energetyki jądrowej oraz wiedzy o energetyce jądrowej wśród społeczeństwa.

W połowie 2010 r. rozpoczęte zostały działania mające na celu wybór w drodze przetargu firmy do przygotowania i realizacji kampanii informacyjnej. W dniu 2 grudnia 2011 r. została zawarta umowa na przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej o energetyce jądrowej.

3.6.3. Przygotowanie materiałów edukacyjnych (5 mln zł) i ich rozpowszechnienie w szkołach – od 2010 r.

W 2011 r. zrealizowano następujące działania związane z edukacją na temat energetyki jądrowej:

- Wydano we współpracy ze Stowarzyszeniem Elektryków Polskich oraz Instytutem „Jozef Stefan" Centrum Szkolenia Techniki Jądrowej ze Słowenii **„***Małą Encyklopedię energii jądrowej"***.** Jest to dwujęzyczny informator zawierający podstawowe informacje z obszaru fizyki i chemii jądrowej oraz dotyczące energetyki jądrowej. Encyklopedia została rozesłana do instytucji oświatowych w Polsce na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym;
- Interaktywna wystawa doświadczeń z fizyki *„Atomowa Eureka"*, została zaprezentowana na Uniwersytecie Szczecińskim w styczniu 2011 r. Składała się z 9 eksponatów, które opisywały lub demonstrowały zjawiska i procesy fizyczne wykorzystywane w energetyce jądrowej. Więcej szczegółów na stronie: http://eureka.univ.szczecin.pl/;

Ponadto zlecono opracowanie materiałów szkoleniowych dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych szkół ponadpodstawowych. Materiały w formie prezentacji multimedialnych oraz tekstu z ilustracjami i schematami opisują technologie energetyki jądrowej, cykl paliwowy, bezpieczeństwo, miejsce energetyki jądrowej w systemie energetycznym Polski oraz wpływ energetyki jądrowej na środowisko i zdrowie człowieka.

Zlecono także przygotowanie multimedialnego pakietu edukacyjnego w formule *e-learningu*. Pakiet będzie dostosowany do wymagań dystrybucyjnych *online* i *off line*. Celem Pakietu jest przekazanie podstawowej wiedzy, informacji teoretycznych i praktycznych na temat energii jądrowej, głównej grupie docelowej – młodzieży gimnazjalnej i licealnej.

3.7. Analizy lokalizacyjne dla elektrowni jądrowych.

Ministerstwo Środowiska od 2011 r. realizuje zadanie pn. „*Rozpoznanie i kartograficzny obraz neotektonicznej i współczesnej mobilności obszaru Polski w kontekście bezpiecznej lokalizacji elektrowni jądrowych*" (kwota dotacji NFOŚiGW: 2,6 mln zł.) Celem przedsięwzięcia jest zebranie kompletu danych charakteryzujących młodą aktywność geodynamiczną Polski oraz wypracowanie metodyki ich spójnej interpretacji dla oceny bezpieczeństwa lokalizacji elektrowni jądrowych. Dzięki dokładnemu rozpoznaniu budowy geologicznej w rejonach planowanych lokalizacji elektrowni jądrowych uzyskany zostanie zbiór informacji, dzięki którym wybór miejsca budowy elektrowni jądrowej będzie najlepszy z możliwych tzn. będzie zabezpieczony od wszelkich wstrząsów i ruchów skorupy ziemskiej, co pozwoli na zastosowanie optymalnych rozwiązań i technik budowlanych.

3.7.1. Zabezpieczenie środków w budżecie państwa w wysokości 30 000 tys. zł na 2010 r. 20 000 tys. zł na 2011 r. i 20 000 zł na 2012 r. oraz dodatkowych środków NFOSiGW na wykonanie analiz i badań lokalizacyjnych dla elektrowni jądrowych - 2009-2011 r.

W 2010 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki sporządzona została lista kryteriów wyboru potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej. W oparciu o ww. kryteria i założenia metodologiczne do badań i procedur, wykonano ranking 27. z 28. zgłoszonych przez władze lokalne lokalizacji (1 lokalizacja nie spełniała wymagań). Zarezerwowano w budżecie NFOŚiGW środki na wykonanie szczegółowych analiz dla 3 wybranych lokalizacji elektrowni jądrowych. W związku z finansowaniem przez NFOŚiGW ww. analiz, odstąpiono od zabezpieczenia środków na ten cel w budżecie państwa.

W wyniku dokonanych z Inwestorem (PGE) ustaleń, odstąpiono od dalszych działań w przedmiotowym zakresie. Ich finansowanie i prowadzenie przejął Inwestor.

3.7.4. Badania i analizy wybranych lokalizacji dla elektrowni jądrowej – od 2010 r.

W dniu 25 listopada 2011 r. Inwestor – PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podał do wiadomości listę trzech potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej. Na terenie tych lokalizacji przeprowadzone będą niezbędne badania i analizy w celu wybrania ostatecznego miejsca budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Wyniki tych badań pozwolą wskazać docelową lokalizację pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, co powinno nastąpić do końca 2013 r.

3.8. Analizy lokalizacyjne dla składowiska odpadów promieniotwórczych wraz z projektem składowiska i przygotowaniem jego budowy.

W dniu 22 czerwca 2011 r. została zawarta pomiędzy NFOŚiGW a Ministerstwem Gospodarki umowa nr 267/2011/Wn-50/FG-BP/D o realizację zadnia pn. *„Opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wybór optymalnej lokalizacji płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko- i średnioaktywnych”*, na kwotę 10,3 mln zł. Zadanie jest w trakcie realizacji. Przewidywany termin zakończenia – 30 września 2014 r.

3.8.1. Zabezpieczenie środków w budżecie państwa w wysokości 8 000 tys. zł na 2010 r., 8000 tys. zł na 2011 r. i 10 000 zł na 2012 r. oraz dodatkowych środków NFOSiGW na wykonanie analiz i badań lokalizacyjnych dla składowiska odpadów promieniotwórczych oraz na przeprowadzenie konsultacji społecznych tym zakresie – 2009-2011 r.

Zarezerwowano w budżecie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej środki na wykonanie analizy wyników dotychczasowych opracowań dot. lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych oraz, na tej podstawie, wyznaczenie 3. optymalnych lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych. Dla wytypowanych lokalizacji przewiduje się prowadzenie szczegółowych badań, które ostatecznie doprowadzą do ustalenia jednej konkretnej lokalizacji składowiska. W związku z finansowaniem przez NFOŚiGW ww. analiz, odstąpiono od zabezpieczenia środków na ten cel w budżecie państwa. Trwają przygotowania do rozpoczęcia procedury przetargowej.

3.8.2. Przegląd dotychczas zbadanych lokalizacji dla składowiska odpadów promieniotwórczych – 2009 r.

Patrz także: realizacja zadania 3.8.1.

Wstępny przegląd został wykonany w 2009 r. Szczegółowy przegląd zostanie wykonany w ramach przetargu, o którym mowa w zadaniu 3.8.1.

3.8.3. Badania i wybór lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych dla tej lokalizacji – od 2010- 2012 r.

Badania i wybór zostaną dokonane po rozstrzygnięciu w 2012 roku przetargu na wybór ich wykonawcy. *Projekt Programu Polskiej Energetyki Jądrowej* przewiduje, że wybór zostanie dokonany w 2014 r.

3.9. Budowa zaplecza naukowo-badawczego oraz wspieranie prac nad nowymi technologiami reaktorów i synergią węglowo-jądrową. Przygotowanie programu udziału Polski we wszystkich fazach cyklu paliwowego.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w czerwcu 2010 r. zlecił Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju przeprowadzenie strategicznego projektu badawczego pt. „Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej". Na realizację projektu zaplanowano 50 mln zł.

W dniu 30 września 2010 r NCBiR ogłosiło konkursy na wykonanie następujących zadań badawczych w ramach strategicznego projektu:

1. Rozwój technologii reaktorów IV generacji – głównie HTR, GCFR, LFR mających strategiczne znaczenie dla programu synergii jądrowej;
2. Badania i rozwój technologii dla kontrolowanej fuzji termojądrowej;
3. Podstawy zabezpieczenia potrzeb paliwowych polskiej energetyki jądrowej;
4. Rozwój technik i technologii wspomagających gospodarkę wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczym;
5. Analiza możliwości i kryteriów udziału polskiego przemysłu w rozwoju energetyki jądrowej;
6. Rozwój metod zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej dla bieżących i przyszłych potrzeb energetyki jądrowej.

Realizacja ww. zadań badawczych, z wyjątkiem zadania nr 1, rozpoczęła się jesienią 2011 roku i będzie trwała 24-36 miesięcy.

W dniu 4 listopada 2011 r. NCBR ogłosiło – w ramach tych samych środków finansowych - kolejne konkursy w tym projekcie strategicznym. Tematy nowych zadań badawczych są następujące:

1. Rozwój wysokotemperaturowych reaktorów dla zastosowań przemysłowych;
2. Analiza procesów generacji wodoru w reaktorze jądrowym w trakcie normalnej eksploatacji i w sytuacjach awaryjnych, z propozycjami działań na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa jądrowego;
3. Analiza procesów zachodzących przy normalnej eksploatacji obiegów wodnych w elektrowniach jądrowych z propozycjami działań na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa jądrowego;

4. Opracowanie metod i wykonanie analiz bezpieczeństwa w reaktorach jądrowych przy zaburzeniach w odbiorze ciepła w warunkach ciężkich awarii;
5. Opracowanie metody i wykonanie przykładowej analizy systemowej pracy bloku jądrowego z reaktorem wodnym przy częściowym skojarzeniu.

Oferty na wykonanie ww. zadań badawczych były w 2011 r. poddawane ocenie.

Projekt strategiczny pozwoli na powiązanie badań prowadzonych przez polskie zespoły naukowe z badaniami realizowanymi na świecie oraz na przygotowanie kadr naukowych i technicznych dla polskiego przemysłu jądrowego. Jego wdrożenie podniesie wiedzę o problemach związanych z wypalonym paliwem jądrowym oraz odpadami promieniotwórczymi. Ponadto projekt umożliwi opracowanie prawnych i faktycznych regulacji w zakresie ochrony radiologicznej.

W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansowywało następujące projekty w obszarze energetyki jądrowej (termin realizacji 2008-2015):

- Foresight dla energetyki termojądrowej (Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kaliskiego);
- Analiza możliwości pozyskiwania uranu dla energetyki jądrowej z zasobów krajowych (Instytut Chemii i Techniki Jądrowej);
- Analiza efektów wykorzystania toru w jądrowym reaktorze energetycznym (Instytut Energii Atomowej POLATOM);
- Centrum Radiochemii i Chemii Jądrowej na potrzeby energetyki jądrowej i medycyny nuklearnej (Instytut Chemii i Techniki Jądrowej);
- Centrum Informatyczne w Świerku: infrastruktura i usługi dla energetyki (Instytut Problemów Jądrowych im. A. Sołtana).

3.9.1. Zabezpieczenie środków w budżecie państwa w wysokości 5 000 tys. zł na 2009 r., 10 000 tys. zł na 2010 r. i 15 000 zł na 2011 r. oraz 20 000 tys. zł na 2012 r. na utrzymanie infrastruktury technicznej zaplecza naukowo-badawczego – 2009 -2011 r.

W październiku 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki środki finansowe w wysokości 3 676 tys. zł na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym na utrzymanie infrastruktury technicznej zaplecza naukowo-badawczego 2 956 tys. zł. Środki te zostały w formie dotacji przekazane do Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej oraz Instytutu Problemów Jądrowych w Otwocku-Świerku. Ww. fundusze zostały wykorzystane na wykonanie najpilniejszych prac związanych z poprawą infrastruktury technicznej obu Instytutów.

3.9.4. Utworzenie Narodowego Laboratorium Badań Jądrowych w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii jądrowej – 2010 r.

W 2010 r. rozpoczęto proces łączenia Instytutu Problemów Jądrowych z Instytutem Energii Atomowej. W wyniku ich połączenia powstało we wrześniu 2011 r. Narodowe Centrum Badań Jądrowych.

3.10.1. Przygotowanie udziału polskiego przemysłu - od 2010 r.

We współpracy z krajowymi przedsiębiorstwami prowadzone zostało wstępne rozeznanie - inwentaryzacja krajowego potencjału przemysłowego, który mógłby rozpocząć

przygotowania do ubiegania się o realizację zamówień o klasie jakości wymaganej w przemyśle jądrowym.

3.12.1. Zabezpieczenie środków w budżecie państwa w wysokości 2 000 tys. zł na 2010 r., 2 000 zł na 2011 r. oraz 2 000 tys. zł na 2012 r. oraz dodatkowo środków NFOSiGW na badania geologiczne – 2009 -2011 r.

W 2010 r. sporządzono, współfinansowaną ze środków NFOŚiGW, *"Ocenę możliwości występowania mineralizacji uranowej w Polsce na podstawie wyników prac geologiczno-poszukiwawczych"*.

3.12.4. Rozpoznanie budowy geologicznej kraju pod kątem występowania złóż uranu – 2010-2012 r.

W 2010 r. zakończono jeden z zaplanowanych do realizacji tematów przedstawiający wstępne perspektywy udokumentowania złóż uranu w Polsce na podstawie danych archiwalnych. Na zlecenie Ministerstwa Środowiska została sporządzona *"Ocena możliwości występowania mineralizacji uranowej w Polsce na podstawie wyników prac geologiczno-poszukiwawczych.*

Trwają prace przygotowawcze kolejnego przedsięwzięcia w przedmiocie rozpoznawania możliwości występowania i eksploatacji złóż rud uranu na obszarze syneklizy perybałtyckiej wraz z opracowaniem metodyki dokumentowania złóż uranu.

W 2011 r., zakończono i przyjęto protokołem zdawczo-odbiorczym przedsięwzięcie realizowane na podstawie umowy z dnia 21 lipca 2011 r. nr 6/2011/E, zawartej pomiędzy Skarbem Państwa a Państwowym Instytutem Geologicznym - Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie pn.: *„Projekt prac geologicznych na wykonanie badań sejsmicznych w celu rozpoznania budowy geologicznej północno-środkowej części polskiego obszaru syneklizy perybałtyckiej”.* Zrealizowany temat i zaprojektowane w jego ramach prace geologiczne stanowić będą podstawę dla uruchomienia przedsięwzięcia (planowanego do realizacji ze środków NFOŚiGW) w przedmiocie oceny możliwości występowania i eksploatacji złóż rud uranu na obszarze syneklizy perybałtyckiej wraz z opracowaniem metodyki dokumentowania złóż uranu.

Priorytet IV. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

4.1.5. Wdrożenie do krajowego prawa dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

Po dogłębnej analizie sprawy i krajowego porządku prawnego stwierdzono, iż postanowienia dyrektywy 2009/28/WE zostały dostatecznie implementowane do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. z 2006 r. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.). Potwierdzeniem powyższego są m. in. zmiany wprowadzone ustawą z dnia 8 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104); pełna implementacja nastąpi w drodze przyjęcia stosownych regulacji o randze ustawowej; w Ministerstwie Gospodarki trwają zaawansowane prace nad ww. regulacjami.

Odnosząc się do kwestii transpozycji przepisów dyrektywy 2009/28/WE w zakresie kryteriów zrównoważonego rozwoju, należy wyjaśnić, że z uwagi na poziom skomplikowania polskiego systemu monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, pełne wdrożenie ww. przepisów wymaga dłuższej perspektywy czasowej. Prace nad zmianami w obowiązujących przepisach, przede wszystkim w *ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* nadal trwają i powinny być ostatecznie sfinalizowane w terminie późniejszym.

Podkreślenia wymaga fakt, iż jednym z założeń opracowywanego obecnie systemu weryfikacji spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju jest wprowadzenie w ustawie mechanizmów kontroli umożliwiających potwierdzenie, czy producenci rolni, którzy zadeklarowali, iż wytworzone przez nich surowce rolne spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju, uzyskali dopłaty bezpośrednie. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem władz polskich wymagania stawiane producentom rolnym ubiegającym się o dopłaty w ramach jednolitej płatności obszarowej, wymogów wynikających z cross compliance (zasady wzajemnej zgodności) oraz wdrażany w ramach wsparcia rozwoju obszarów wiejskich program rolno-środowiskowy, stanowią wystarczające potwierdzenie, że uprawa i pozyskanie surowców rolnych (biomasy) do produkcji biopaliw z gospodarstw rolnych, którym przyznano przedmiotowe dopłaty nie narusza postanowień dyrektywy 2009/28/WE w zakresie kryteriów zrównoważonego rozwoju. M.in. te elementy systemu weryfikacji kryteriów zrównoważonego rozwoju w stosunku do biopaliw ciekłych znajdują się w projekcie nowelizacji *ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.* Jednocześnie obecnie obowiązujące przepisy art. 11 *ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*, obowiązujące od 2007 r., szczegółowo regulują kwestie dotyczące zaopatrywania się wytwórców biokomponentów w surowce rolnicze i biomasę wykorzystywaną na potrzeby wytwarzania biokomponentów.

Zgodnie z przepisami ww. artykułu co najmniej 75% biokomponentów musi być wytworzonych z surowców rolniczych pozyskiwanych z gospodarstwa rolnego położonego na obszarze co najmniej jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym na podstawie umowy kontraktacji zawartej między producentem rolnym prowadzącym to gospodarstwo a wytwórcą lub pośrednikiem, lub biomasy pozyskiwanej na podstawie umowy dostawy zawartej między pośrednikiem a wytwórcą, lub surowców rolniczych pozyskiwanych z produkcji własnej wytwórców.

Dodatkowo w ramach ww. nowelizacji *ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw* z dnia 27 maja 2011 r. wprowadzono mechanizmy umożliwiające formalne potwierdzanie źródeł zaopatrzenia w surowce do wytwarzania biokomponentów, z którymi wiążą się dodatkowe obowiązki sprawozdawcze i kontrole prowadzone przez Agencję Rynku Rolnego. Zaprezentowanego rozwiązania nie należy traktować jako element kompleksowej implementacji wymogów w zakresie weryfikacji kryteriów zrównoważonego rozwoju, jednakże powyższy system ułatwia weryfikację biokomponentów i biopaliw ciekłych wykorzystywanych do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego pod kątem możliwości spełniania ww. wymogów, do czasu pełnej transpozycji przepisów dyrektywy 2009/28/WE.

Z kolei obszar przygotowywanej regulacji *ustawy o odnawialnych źródłach energii* stanowi transpozycję tych przepisów dyrektywy 2009/28/WE, które zostały już wdrożone (prognoza i Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych) albo których transpozycja zgodnie z ww. dyrektywą planowana jest w terminach późniejszych (m.in. system akredytacji jednostek szkoleniowych oraz certyfikacji instalatorów OZE - 1 stycznia 2013 r., obligatoryjny udział energii z OZE w nowo oddanych budynkach lub poddanych generalnemu remontowi - 1 stycznia 2015 r.).

Projekt *ustawy o odnawialnych źródłach energii* jest obecnie przedmiotem ponownych uzgodnień międzyresortowych. Po zakończeniu uzgodnień projekt zostanie rozpatrzony przez Komitet do Spraw Europejskich oraz przez stały Komitet Rady Ministrów. Następnie projekt będzie przekazany pod obrady Rady Ministrów. Uzgodniony projekt rządowy zostanie niezwłocznie skierowany pod obrady Sejmu. Przewiduje się, iż projekt wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

4.2.1. Monitorowanie funkcjonowania mechanizmu wsparcia w postaci świadectw pochodzenia pod kątem jego funkcjonalności z punktu widzenia osiągnięcia celów i jego ewentualnego doskonalenia – od 2010 r. – praca ciągła.

W Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad optymalizacją funkcjonującego mechanizmu wsparcia dla wytwórców energii ze źródeł odnawialnych.

4.3.1. Zmiana regulacji prawnych dotyczących biokomponentów i biopaliw ciekłych, w szczególności w zakresie:

- **zwiększenia udziału biokomponentów w paliwach ciekłych (benzynie i oleju napędowym),**
- **zmiana sposobu obliczania realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego,**
- **umożliwienia przenoszenia nadwyżek dotyczących wypełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego między podmiotami zobowiązanymi do jego realizacji,**
- **stworzenia możliwości wypełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego poprzez zastosowanie nowych technologii produkcji biopaliw ciekłych i objęcie tych paliw systemem ulg i zwolnień podatkowych (np. ulgą w podatku akcyzowym).**

oraz

4.3.2. Dostosowanie wymagań jakościowych dla biokomponentów i biopaliw ciekłych do nowych norm celem umożliwienia wprowadzania na rynek nowych rodzajów biopaliw ciekłych – praca ciągła.

W 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 27 maja 2011 r. *o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw*, której przepisy wprowadziły możliwość stosowania oleju napędowego z zawartością do 7% estrów metylowych kwasów tłuszczowych (tzw. paliwo B7).

Ustawa jest odpowiedzią na podnoszone postulaty przez branżę paliwową o konieczności jak najszybszego umożliwienia dodawania do oleju napędowego większej ilości estrów w celu zminimalizowania kosztów realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW), czyli minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych zużywanych w ciągu roku kalendarzowego w transporcie, liczonego według wartości opałowej.

Przepisy powyższej ustawy wprowadziły również mechanizm korekty NCW w zależności od sposobu wykonania tego obowiązku i rodzaju surowców wykorzystanych do produkcji biokomponentów oraz wprowadzony został obowiązek umieszczania na stacjach paliwowych informacji dotyczących zawartości biokomponentów w benzynach i oleju napędowym.

Jednocześnie, w 2011 r. w Ministerstwie Gospodarki trwały prace nad projektem założeń do projektu ustawy *o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw*. W projekcie tym przewidziano m.in. zmiany w sposobie rozliczania Narodowych Celów Wskaźnikowych oraz stworzenie możliwość zaliczania do realizacji NCW nowych rodzajów biopaliw. Przedmiotowy projekt był w 2011 r. rozpatrywany przez Komitet Rady Ministrów.

W odniesieniu do *Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014,* w projekcie *założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponetach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw* zapisano, iż dla realizacji celów związanych z rozwojem rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych w Polsce, niezbędne jest wypracowanie zupełnie nowego dokumentu, który będzie obejmował znacznie dłuższą perspektywę czasową niż aktualnie obowiązujący program, tj. do roku 2020. Okres obowiązywania nowego programu powinien być skorelowany z perspektywą czasową wynikającą z celów i obowiązków zapisanych w treści Dyrektywy 2009/28/WE *w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE*, jak również kolejnym okresem finansowania w ramach funduszy europejskich.

Konieczność opracowania nowego programu wynika przede wszystkim z faktu, iż znaczącej zmianie uległy zapisy prawa unijnego w zakresie biopaliw ciekłych, w konsekwencji czego modyfikacjom ulegnie także ustawodawstwo krajowe w tym obszarze. W wyniku tych zmian, podmioty działające na rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych będą funkcjonowały w zupełnie nowych warunkach prawnych i ekonomicznych.

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż obecnie funkcjonujący *Wieloletni program* w dużej mierze uległ dezaktualizacji. Część zadań w nim zapisanych została zrealizowana, inne są w trakcie realizacji, natomiast pozostałe prawdopodobnie nie zostaną wdrożone, przede wszystkim z powodu braku jasno określonych źródeł ich finansowania.

W związku z powyższym uznano, iż nie istnieje inne rozwiązanie, niż opracowanie nowego dokumentu programowego, wyznaczającego nowe kierunki rozwoju rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych. Będzie on stanowił odpowiedź na bardzo istotne zmiany, jakie dokonały się w ostatnim czasie (zarówno w odniesieniu do ustawodawstwa, jak i do uwarunkowań na rynku biopaliw ciekłych) i będą dokonywać się w okresie najbliższych lat.

4.4.1. Przygotowanie systemu promowania wykorzystania ciepła i chłodu z zasobów geotermalnych (w tym przy użyciu pomp ciepła) oraz energii słonecznej (przy zastosowaniu kolektorów słonecznych) – 2010 r.

System promowania obejmuje w szczególności następujące formy wsparcia:

Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych

Program jest wdrażany w latach 2010-2016 przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Planowane zobowiązania dla bezzwrotnych form dofinansowania programu wynoszą 104,1 mln zł**.** W ramach programu realizowane są przedsięwzięcia w zakresie badań środowiskowych związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych w celu wykorzystania tych wód do produkcji energii. Kontynuacja przedsięwzięć może nastąpić w ramach *Programu dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji – cz. 1).*

Patrz także realizacja zadania 4.7.1.

W czasie naboru wniosków, który zakończył się 31 stycznia 2012 r., do NFOŚiGW wpłynęło 5 wniosków o dofinansowanie. Łączny koszt zgłoszonych wniosków wynosił 57 327 084,40 zł, natomiast łączna wnioskowana kwota dofinansowania 37 210 816,00 zł

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji - cz. 3)

NFOŚiGW realizuje przy współpracy z sektorem bankowym Program Priorytetowy dopłat na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych. Program przewiduje 45% dopłaty do kredytu wykorzystanego na zakup i montaż kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych.

Zarezerwowano 300 mln zł na wypłaty dotacji do umów kredytu zawieranych w latach 2010-2014. W ramach pierwszego naboru ogłoszonego w 2010 r. podpisano umowy z 6 bankami. Pierwsze kredyty z dotacją zostały udzielone w sierpniu 2010 r. W maju 2011 r., w wyniku kolejnego naboru, do Programu przystąpił kolejny bank.

Do końca czerwca 2011 r. beneficjenci złożyli w bankach 9 249 wniosków na kredyt z dopłatą, a w przypadku 8 413 inwestycji podpisano umowy kredytowe. Do lipca 2011 r. banki złożyły w NFOŚiGW wystąpienia o wypłatę dotacji na 6 846 zrealizowanych instalacji, a 5 374 klientom wypłacono już dopłatę w łącznej wysokości 33,2 mln zł. Zamontowano łącznie 42 192 m^2 kolektorów. Program cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem.

4.4.2. Dokonanie analizy zasadności wprowadzenia dodatkowych mechanizmów wsparcia dla ciepła i chłodu sieciowego wytwarzanego w odnawialnych źródłach energii – 2010 r.

W 2011 r. Ministerstwo Gospodarki zleciło opracowanie *„Analizy zasadności wprowadzenia dodatkowych mechanizmów wsparcia dla ciepła i chłodu sieciowego wytwarzanego z odnawialnych źródeł energii”.*

4.4.3. Ewentualne przygotowanie projektu regulacji w zakresie wsparcia ciepła i chłodu sieciowego z OZE – 2011 r.

W oparciu o *„Analizę zasadności wprowadzenia dodatkowych mechanizmów wsparcia dla ciepła i chłodu sieciowego wytwarzanego z odnawialnych źródeł energii”* Ministerstwo Gospodarki podjęło decyzję o braku konieczności wprowadzania dodatkowych regulacji w tym zakresie.

4.5.2 Usuwanie barier rozwoju biogazowni rolniczych zidentyfikowanych w Programie „Kierunki rozwoju biogazowi rolniczych w Polsce".

Dnia 7 maja 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 476), a zatem dokonano uproszczenia procedury wykorzystania w celu nawożenia lub ulepszania gleb, substancji powstających w procesie beztlenowego rozkładu obornika, gnojówki, gnojowicy, odpadów roślinnych pochodzących z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, co powinno ułatwić rozwój biogazowni rolniczych.

Propozycje kolejnych ułatwień dla realizacji nowych inwestycji polegających na budowie biogazowni rolniczych zostały zawarte w *projekcie ustawy o odnawialnych źródłach energii*.

Natomiast w ramach RPO, w odniesieniu do przedmiotowego zadania należy podkreślić, że dofinansowanie dla projektów dotyczących biogazu (włączając biogazowanie rolnicze) nie stanowi priorytetu wsparcia w ramach regionalnych programów operacyjnych, w przypadku inwestycji energetycznych. Na obecnym etapie wdrażania RPO podpisano 7 umów o dofinansowanie, w tym 2 dotyczące bezpośrednio budowy biogazowi rolniczych.

4.5.5. Monitorowanie wdrażania programu.

Patrz: realizacja zadania 4.3.1 oraz 4.3.2.

4.6.2. Przygotowanie projektów zmian prawnych usuwających zidentyfikowane bariery, w szczególności zmian w ustawie o obszarach morskich RP i administracji morskiej – 2010 rok.

W dniu 30 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2011 r. Nr 134, poz. 778), która wprowadziła dogodne rozwiązania dla inwestorów w zakresie realizowania inwestycji długoterminowych, w tym farm wiatrowych na morzu. Pozwolenie na wnoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich obecnie może zostać wydane na okres do 30 lat. Dodatkowa opłata za zajęcie wyłącznej strefy ekonomicznej została rozłożona na 4 raty, by zmniejszyć ryzyko inwestorskie. Ponadto, umożliwiono inwestorom realizowanie inwestycji w etapach. Przedmiotowe zadanie zostało zakończone.

4.6.3. Dokonanie rozstrzygnięć odnośnie zaangażowania Polski w budowę międzynarodowej morskiej kablowej linii energetycznej („*Supergrid*") kluczowej dla rozwoju morskich farm wiatrowych – 2010 r.

Zadanie nie zrealizowane ze względu na bezprzedmiotowość. Potwierdzeniem bezprzedmiotowości podejmowania jakichkolwiek rozstrzygnięć w tym zakresie było wystąpienie przedstawiciela Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej informującego o projekcie *North Seas Countries' Offshore Grid Initiative* – współpraca państw członkowskich UE przy udziale Komisji Europejskiej w celu realizacji międzynarodowego, innowacyjnego przedsięwzięcia sektora energetyki. W wystąpieniu jednoznacznie stwierdzono brak jakichkolwiek inicjatyw w basenie Morza Bałtyckiego, co może zmienić się dopiero po 2020 r. Mając na uwadze powyższe, ewentualna rekomendacja, co do włączenia przedstawiciela MG w charakterze obserwatora realizacji ww. projektu na Morzu Północnym zostanie podjęta w późniejszym terminie.

4.6.4. Wskazanie potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych na obszarach morskich RP – 2010 r.

Mapa potencjalnych miejsc przeznaczonych pod lokalizację farm wiatrowych w wyłącznej strefie ekonomicznej została opublikowana na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury pod adresem http://www.mi.gov.pl/2-4e393a7f7308f.htm.

4.7.1 Udzielanie wsparcia ze środków publicznych na budowę nowych jednostek OZE, w tym produkujących biokomponenty i biopaliwa ciekłe oraz infrastruktury niezbędnej do przyłączenia OZE w ramach m.in.:

- **Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007-2013,**
- **regionalnych programów operacyjnych na lata 2007-2013,**
- **Programów NFOŚiGW dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii, obiektów wysokosprawnej kogeneracji oraz biopaliw.**

Wsparcie było udzielane w ramach następujących działań Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych PO IŚ

Ogłoszono 2 konkursy na całą dostępną alokację (379,54 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 41 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 847,34 mln zł, co stanowi 54,44% dostępnej alokacji. Podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie planowane jest w 2012 roku. Nie planuje się dodatkowych naborów.

W ramach konkursu nr 1 do końca 2011 roku podpisane zostały wszystkie, czyli 24 umowy o dofinansowanie, z czego 20 w 2010 roku, a 4 w 2011 roku.

W ramach konkursu nr 2 do końca 2011 roku podpisana 14 umowy o dofinansowanie (wszystkie w 2011 roku). Dla pozostałych projektów nie została zakończona ocena merytoryczna II stopnia.

9.5 Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych PO IŚ

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (43,41 mln euro). Do końca 2011 roku podpisano 3 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 66,97 mln zł, co stanowi 37,61% dostępnej alokacji. Nie planuje się dodatkowych naborów.

9.6 Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (37,59 mln euro). Ze względu na etap procedury konkursowej, do końca 2011 roku nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie. W czerwcu 2011 roku zakończona została ocena formalna i merytoryczna I stopnia. Natomiast ze względu na fakt, że dopiero w listopadzie 2011 roku upłynął termin na składanie dokumentów do oceny merytorycznej II stopnia, nie została ona zakończona w 2011 roku.

Podpisanie umów o dofinansowanie planowane jest na 2012 rok. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Natomiast w ramach RPO, do lipca 2012 r zostało zawartych 170 umów przede wszystkim w zakresie nowych jednostek OZE (en. słoneczna, wiatrowa, biomasa) na kwotę 441 834 516, 63 zł.

Ponadto Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie realizuje i będzie realizować działania mające na celu zwiększenie efektywności wykorzystania środków zobowiązania wieloletniego, o którym mowa w art. 401c ust. 5

ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), które przyczyniają się m.in. do realizacji zadań określonych w „*Polityce energetycznej Polski do 2030 r.*"

Jednocześnie od 2009 r. NFOŚiGW wdraża program priorytetowy: *„Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji*", który składa się z trzech części. Środki na realizację tego programu pochodzą z opłat i kar, które zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne uiszczane są przez przedsiębiorstwa na wyodrębnionym rachunku NFOŚiGW.

„Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji - cz.1)"

W ramach programu odbyły się trzy konkursy. Budżet programu na lata 2009-2015 wynosi 1,5 mld zł. Dokumenty konkursowe i zasady naboru ogłoszone zostały na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl.

I. konkurs

Konkurs został ogłoszony w dniu 16 marca 2009 r. a nabór wniosków odbywał się od 6 kwietnia 2009 r. do 27 kwietnia 2009 r. Alokacja środków wynosiła 750 mln zł. Do NFOŚiGW wpłynęło 61 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę pożyczki ponad 1 045 mln zł (ok. 140% alokacji). W wyniku przeprowadzonej oceny odrzucono 54 wnioski. W wyniku przeprowadzonej w I. konkursie kompleksowej oceny wniosków na liście rankingowej zostało umieszczonych 7 wniosków na łączną kwotę wnioskowanej pożyczki ok. 131,67 mln zł. Do dnia 22 czerwca 2011r. zawarto 4. umowy na łączną kwotę pożyczki ok. 60,8 mln zł. Trwa realizacja przedsięwzięć objętych ww. umowami.

II. konkurs

Konkurs został ogłoszony w dniu 22 października 2009 r. Nabór wniosków trwał od 1 stycznia do 1 lutego 2010 r. Alokacja środków wynosiła 500 mln zł. Wpłynęło łącznie 87 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę pożyczki 1,452 mln zł (suma prawie trzykrotnie przekraczała alokację). Całkowity koszt przedsięwzięć zgłoszonych do dofinansowania to 2,072 mln zł. Wszyscy wnioskodawcy I. i II. konkursu, którzy nie otrzymali pozytywnej oceny, zostali zaproszeni do wzięcia udziału w III. konkursie.

Dnia 20 października 2010 r. lista wniosków zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych do dofinansowania w formie pożyczki w ramach II. konkursu została przyjęta przez Zarząd NFOŚIGW. Na Liście wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania znalazło się 10. przedsięwzięć na łączną kwotę wnioskowanej pożyczki 177 222,4 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2011 r. zawarto 5 umów na łączną kwotę pożyczek ok. 72,8 mln zł. Do wynegocjowania pozostała kwota 39,7 mln zł.

III. konkurs

Konkurs został ogłoszony w dniu 30 lipca 2010 r. Nabór wniosków trwał od 6 grudnia 2010 r. do 7 stycznia 2011 r. Ze względu na przesunięcie niewydatkowanej kwoty z I. i II. Konkursu na mocy Uchwały Zarządu nr B/39/4/2010 z dnia 27 września 2010 r., alokacja środków wynosiła 1 260 mln zł

Do NFOŚiGW wpłynęło 151 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę pożyczki 3 077,4 mln zł. Całkowity koszt przedsięwzięć zgłoszonych do dofinansowania to 5 665 mln zł. W dniu 1 czerwca 2011 r. Decyzją Zarządu nr B/23/3R/2011 została przedstawiona lista wniosków odrzuconych na skutek negatywnej oceny formalnej. Łącznie zostało odrzuconych 25 wniosków.

Również dnia 1 czerwca 2011 r. Uchwałą Zarządu B/23/1/2011 została zatwierdzona lista rankingowa wniosków w celu udzielenia promesy zgodnie z Regulaminem III. Konkursu i skierowana na Radę Nadzorczą NFOŚiGW. W dniu 28 czerwca 2011 r. Rada Nadzorcza NFOŚiGW zatwierdziła udzielenie promes w ramach III. Konkursu na kwotę 1 260 mln zł. Promesy zostały udzielone i wystawione dla 65. Wnioskodawców dnia 7 lipca 2011 r. Listy rankingowe zamieszczone zostały na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl w dniu 7 lipca 2011 r. Wnioskodawcy mają 12 miesięcy na uzupełnienie dokumentacji.

Do 31 grudnia 2011 r. w ramach *„Programu dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji - cz.1)”* wypłacono kwotę 43 269 485,97 zł.

„Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji - cz.2)”

Program powstał jako uzupełnienie do części pierwszej, dając możliwość wsparcia finansowego projektów o mniejszej wartości (od 0,5 do 10 mln zł) i lokalnym charakterze inwestycji. Zatwierdzenie programu było poprzedzone badaniami sondażowymi z wojewódzkimi funduszami, mającymi na celu określenie zapotrzebowania na tego rodzaju instrument wsparcia finansowego dla rozwoju OZE.

Konkurs został ogłoszony w czerwcu 2010 roku. Nabór wniosków trwał od 2 sierpnia 2010 r. do 3 września.2010 r. Alokacja środków wynosiła 560 mln zł (obecnie po korekcie alokacja wynosi 320 mln zł). Spośród szesnastu WFOŚiGW dziesięć złożyło wnioski o dofinansowanie i wszystkim wnioskującym na mocy uchwały Zarządu NFOŚiGW Nr B/39/28/2009 z dnia 29.09.2009 r. udzielono promesy zawarcia umowy pożyczki.

W wyniku uzgodnień w odniesieniu do zgłoszeń WFOŚiGW zmniejszono koszt minimalny projektów z 1 mln zł do 0,5 mln zł, zaktualizowano podstawy prawne udzielenia dofinansowania, ujednolicono terminy realizacji programu oraz doprecyzowano zapisy w projekcie tzw. listy imiennej stanowiącej załącznik do wniosku o pożyczkę.

W dniu 30 marca 2010 r. Rada Nadzorcza NFOŚiGW zatwierdziła powyższe zmiany i dnia 2 kwietnia 2010 r. NFOŚiGW poinformował wojewódzkie fundusze, którym udzielono promes, że istnieje możliwość ogłaszania konkursów, a następnie składania wniosków o dofinansowanie do NFOŚiGW.

Dane na temat konkursu:

WFOŚiGW w Białymstoku

Podpisano umowę na 6 485 tys. zł, pismem z dnia 10 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że rezygnuje z pozostałej części kwoty promesy z uwagi na brak zainteresowania ze strony inwestorów.

WFOŚiGW w Gdańsku

Podpisano umowę na 5 661 tys.zł, pismem z dnia 16.05.2011 r. WFOŚiGW poinformował, że w grudniu 2010 r. ogłoszono konkurs z trybem naboru ciągłego wniosków. Pod koniec II.. kwartału możliwe będzie złożenie wniosku o pożyczkę. WFOŚiGW wystąpił o przedłużenie promesy do 31 grudnia 2011 r.

WFOŚiGW w Olsztynie

Pismem z dnia 10 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że prowadzono nabór wniosków z terminem zakończenia w dniu 31 maja 2011 r.

WFOŚiGW w Opolu

Pismem z dnia 16 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że Zarząd Wojewódzkiego Funduszu przyjął uchwałę o rezygnacji ze środków Narodowego Funduszu na realizację programu w wyniku braku podpisania umów mimo trzech naborów, które zorganizował WFOŚiGW.

WFOŚiGW w Poznaniu

Pismem z dnia 13 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że w ramach dwóch ogłoszonych konkursów złożonych zostało 6 wniosków, które aktualnie podlegają ocenie. Łączna wartość wnioskowanej pożyczki wynosi 30 360 786,55 zł. Promesa została przedłużona do 30 czerwca 2012 r.

WFOŚiGW w Rzeszowie

Pismem z dnia 10 czerwca 2011 r. WFOŚiGW wystąpił o zmniejszenie kwoty promesy dofinansowania z 35 mln zł do 6 mln zł oraz o przedłużenie promesy do 31.12.2011 r. NFOŚiGW jest w trakcie rozpatrywania wniosku o przedłużenie promesy.

WFOŚiGW w Szczecinie

Pismem z dnia 16 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że 13 maja 2011 r. ogłoszony został konkurs z terminem naboru do 30 czerwca 2011 r. WFOŚiGW wystąpił o przedłużenie promesy do 31 grudnia 2012 r. Promesa została przedłużona do 31 grudnia 2012 r.

WFOŚiGW w Toruniu

Została podpisana umowa na 2 130 833 zł; pismem z dnia 12 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że aktualnie jest prowadzony nabór z terminem składania wniosków do 31 maja 2011 r., a kolejny konkurs jest planowany z terminem naboru do końca września 2011 r. Promesa została przedłużona do 31 grudnia 2011 r.

WFOŚiGW w Warszawie;

Pismem z dnia 16 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował o rezygnacji ze środków Narodowego Funduszu na realizację programu.

WFOŚiGW we Wrocławiu

Pismem z dnia 12 maja 2011 r. WFOŚiGW poinformował, że w ramach dwóch ogłoszonych konkursów złożono 2 wnioski, które aktualnie podlegają ocenie. Dnia 31 maja 2011 r. do siedziby NFOŚiGW wpłynął wniosek o dofinansowanie na wnioskowaną kwotę pożyczki w wysokości 6 349 115 zł. W marcu ogłoszono kolejny konkurs z terminem składania wniosków do 6 czerwca 2011 r. Promesę przedłużono do dnia 29 września 2011 r.

W 2011 r. w ramach *„Programu dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji - cz.2)”* wypłacono kwotę 2 045 288,00 zł.

Patrz także: realizacji zadania 4.4.1.

4.7.2 Analiza procedur pod kątem wprowadzenia ewentualnych rozwiązań mających na celu ułatwienie dostępu do funduszy pomocowych zagranicznych i krajowych poprzez zniesienie zbyt restrykcyjnych wymagań i ograniczeń – 2010 r.

Praca ciągła - w zakresie wymagań stawianych wnioskodawcom i beneficjentom IX i X priorytetu PO IŚ, pozostających w kompetencji Ministra Gospodarki:

4.8.3 Wsparcie ze środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej – od 2009 r.

10.3. Rozwój przemysłu dla OZE

Ogłoszono 1 konkurs na całą dostępną alokację (32,88 mln euro). Ze względu na etap procedury konkursowej, do końca 2011 roku nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie. W maju 2011 roku zakończona została ocena formalna i merytoryczna I stopnia. Termin na składanie dokumentów do oceny merytorycznej II stopnia upłynął w lipcu 2011 roku.

Podpisanie umów o dofinansowanie planowane jest na 2012 rok. Nie planuje się dodatkowych naborów.

4.8.5. Wpieranie prac nad nowymi technologiami używanymi przy produkcji paliw i energii ze źródeł odnawialnych, przy uwzględnieniu technologii zapewniających stabilność dostarczania tej energii do systemu energetycznego, w tym realizacja przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zadań wynikających ze strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zawansowane technologie pozyskiwania energii".

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 11 projektów badawczych i międzynarodowych o tematyce związanej z powyższym działaniem, o przyznanej łącznej kwocie ok. 6,5 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ok. 2,5 mln zł. Finansowanie projektów kontynuowane było w roku 2011 przez Narodowe Centrum Nauki.

Natomiast w ramach I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansowywało w 2010 r. 11 projektów. 10 z nich dofinansowywane było również w roku 2011. Łączna suma dofinansowania wynosi 30,7 mln zł.

Ponadto, w ramach prowadzonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju programu strategicznego pt. *„Zaawansowane technologie pozyskiwania energii"*, kontynuowano w 2011 r. realizację 4 zadań badawczych, spośród których jedno dotyczy wytwarzania paliw i energii z biomasy. Na realizację tego zadania badawczego przekazano w 2011 roku ok. 15 mln zł. dofinansowania.

4.10. Ocena możliwości energetycznego wykorzystania istniejących urządzeń piętrzących, stanowiących własność Skarbu Państwa, poprzez ich inwentaryzację, ramowe określenie wpływu na środowisko oraz wypracowanie zasad ich udostępniania

Minister Gospodarki w dniu 6 grudnia 2010 r. powołał zarządzeniem Nr 3 Zespół Doradczy ds. rozwoju energetyki wodnej. Ponadto, w celu merytorycznego wsparcia Zespołu oraz na potrzeby realizacji jego zadań, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska planuje zlecenie wykonania opracowania pod roboczym tytułem *„Uwarunkowania środowiskowe istotne przy realizacji małych elektrowni wodnych"* finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego *„Wspieranie systemu ocen oddziaływania na środowisko i obszarów Natura 2000"*.

Priorytet V. Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

5.1.1. Opracowanie przez operatora systemu przesyłowego krajowego systemu opłat węzłowych w miejsce opartego o ceny uśrednione (model miedzianej płyty) – 2010 r.

oraz

5.1.2. Podjęcie przez Radę Ministrów decyzji odnośnie wdrożenia modelu oraz przyjęcie programu dochodzenia do tego systemu wraz z zestawem działań osłonowych dla grup i obszarów dotkniętych negatywnymi skutkami wynikającymi z przyjętych rozwiązań – 2010 r.

oraz

5.1.3. Opracowanie założeń informatycznego systemu wymiany informacji koniecznych do wdrożenia rozwiązań – 2010 r.

oraz

5.1.4. Zmiana systemu wyceny energii elektrycznej (towaru) i rezerw mocy w kierunku zastosowania cen krańcowych oraz kosztów alternatywnych – 2010 r.

oraz

5.1.5. Opracowanie przez operatora systemu przesyłowego prawno-organizacyjnej koncepcji umożliwiającej powszechne wdrożenie rozwiązań w obszarze hurtowego rynku energii elektrycznej, z wprowadzeniem rynku dnia bieżącego pozwalającego uczestnikom tego rynku na istotne przybliżenie okresu zawierania kontraktów i przygotowania grafików do rzeczywistego czasu ich realizacji oraz z wprowadzeniem rynków: rezerw mocy, praw przesyłowych oraz zdolności wytwórczych, jak również mechanizmu zarządzania usługami systemowymi i generacją wymuszoną systemu – 2010 r.

Od 25 stycznia 2010 r. trwają prace Zespołu Doradczego ds. zmian w funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej. Dotychczasowe postępy prac obejmują w szczególności (a) opracowanie koncepcji mechanizmu bilansowania zasobów krajowego systemu elektroenergetycznego jako zakończenie 1 etapu projektu oraz (b) przygotowanie i zaprezentowanie symulacji wyników mechanizmu bilansowania zasobów KSE opartego na krańcowych cenach lokalizacyjnych.

Decyzją z dnia 30 listopada 2009 r. Prezes URE zatwierdził zmianę Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), w części dotyczącej bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi, która wprowadziła możliwość obsługi zgłoszeń krajowych transakcji handlowych zawieranych na rynkach dnia bieżącego (krajowy rynek dnia bieżącego został uruchomiony 1 grudnia 2009 r.). Natomiast mechanizmy zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, umożliwiające handel międzynarodowy na rynku dnia bieżącego na połączeniach wzajemnych polskiego systemu przesyłowego z systemami przesyłowymi: niemieckim, słowackim i czeskim, zostały wdrożone od dnia 1 grudnia 2010 r. Mechanizmy te zostały opracowane przez PSE-Operator, a następnie, potwierdzone decyzją Prezesa URE z dnia 20 września 2010 r., zatwierdzającą zmianę IRiESP w części dotyczącej bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi. W ramach rynku dnia bieżącego transgraniczne zdolności przesyłowe są udostępniane przez biuro alokacji bez opłat za ich rezerwację, zgodnie z regułą pierwszeństwa dostępu do tych zdolności (*first comes first served*).

W celu opracowania koncepcji zmiany modelu rynku energii elektrycznej, zarządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 15 października 2009 r. został powołany Zespół Doradczy

do spraw zmian w funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej. Zespół ten w styczniu 2010 r. przygotował ramowy plan prac nad przebudową architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce.

Zgodnie z planem prac:

- etap prac obejmuje opracowanie rozwiązań koncepcyjnych w zakresie nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji – od 1 marca 2010 r. do 28 lutego 2011 r.),
- etap prac obejmuje przygotowanie zasad szczegółowych i wdrożenie nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji - 54 miesiące od zatwierdzenia wyników etapu I),
- etap prac obejmuje monitorowanie i weryfikację poprawności funkcjonowania nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji - 12 miesięcy od startu produkcyjnego nowej architektury rynku).

W ramach prac Zespołu PSE-Operator S.A. opracował dokument pt. *Koncepcja Mechanizmu Bilansowania Zasobów Krajowego Systemu Elektroenergetycznego*. Dokument ten zawiera wyniki I etapu prac projektowych w zakresie realizacji zadania pt. *Opracowanie podstawowych reguł działania poszczególnych segmentów rynku bilansowania zasobów systemu elektroenergetycznego*.

W 2011 r. uwzględniając uwagi zgłoszone przez członków Zespołu Doradczego, PSE Operator S.A. opracował zaktualizowany program działań, który obecnie jest przedmiotem dyskusji członków Zespołu.

5.2.3. Opracowanie standardu umowy między operatorem systemu dystrybucyjnego a sprzedawcą oraz dokonanie nowelizacji *Prawa energetycznego* w tym zakresie – 2011 r.

W *projekcie nowej ustawy – Prawo energetyczne*, który został dnia 22 grudnia 2011 r. przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych uregulowano również kwestie związane z umową zawieraną przez operatora systemu dystrybucyjnego ze sprzedawcą. Zgodnie z art. 35 projektu „operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, w celu umożliwienia realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej zawiera, z przedsiębiorstwem energetycznym wykonującym działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną, generalną umowę dystrybucji". W dalszych przepisach znajdują się wytyczne dotyczące treści generalnej umowy dystrybucji. Wzór generalnej umowy dystrybucji podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

5.2.5. Wprowadzenie obowiązku stosowania tzw. „kalkulatora taryfowego" przez sprzedawców energii elektrycznej, umożliwiającego odbiorcom tej energii porównywanie handlowych ofert różnych sprzedawców – 2011 r.

Od maja 2011 r. na stronie internetowej URE dotyczącej zmiany sprzedawcy - www.maszwybor.ure.gov.pl - udostępniona została witryna kalkulatora taryf elektroenergetycznych. Kalkulator umożliwia porównywanie ofert cenowych sprzedawców, które są skierowane do odbiorców energii w gospodarstwach domowych. Narzędzie pokazuje różnicę w koszcie zakupu energii elektrycznej w ujęciu rocznym. Ponadto odbiorca ma możliwość zapoznania się z dodatkowymi informacjami dotyczącymi dostępnych ofert sprzedawców, takimi jak np. gwarancja stałej ceny lub ostrzeżenie o dodatkowej opłacie handlowej.

5.2.6. Wprowadzenie zasady, że operator sieci jest właścicielem liczników dla wszystkich odbiorców – od 2011 r.

W Ministerstwie Gospodarki zakończono prace nad nowym *projektem ustawy – Prawo energetyczne*. Podstawowym celem nowej ustawy jest zbudowanie spójnych ram prawnych w obszarze energetyki, z uwzględnieniem standardów europejskich, a także wyłączenie z obecnie obowiązującej ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) przepisów dotyczących zagadnień gazowych oraz odnawialnych źródeł energii, które zostaną uregulowane w oddzielnych ustawach. Rozwiązanie takie ma na celu uporządkowanie, uproszczenie i udoskonalenie obwiązujących przepisów oraz dostosowanie istniejących uregulowań do rozporządzeń unijnych - ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz rozporządzenia w sprawie dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej.

W projekcie uregulowana została między innymi procedura opracowywania planów rozwoju sieci przesyłowej i dystrybucyjnej. W szczególności w projekcie sformułowany został obowiązek współpracy operatora systemu przesyłowego z operatorem systemu dystrybucyjnego w celu racjonalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Zgodnie z przepisami projektu plany należy aktualizować, by odzwierciedlały stan faktyczny.

W projekcie uporządkowano również przepisy regulujące procedurę przyłączania do sieci, w tym procedurę przyłączania nowych jednostek wytwórczych, a także zapisy dotyczące mocy interwencyjnych.

Ponadto w projekcie wprowadzono obowiązek instalacji tzw. liczników inteligentnych, na podstawie których zaistnieje możliwość płacenia przez odbiorców za rzeczywiste zużycie energii elektrycznej, a nie jak obecnie za prognozowane zużycie. Uzyskanie przez konsumentów powyższych informacji przyczyni się do zwiększenia ich świadomości, a także sprawi, że dzięki dostępowi do szczegółowych danych dotyczących zużycia energii oraz jej kosztów konsument energii będzie miał możliwość porównywania handlowych ofert różnych sprzedawców. Liczniki będą stanowiły własność operatorów sieci.

Projekt nowej ustawy – Prawo energetyczne został dnia 22 grudnia 2011 r. przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych.

5.3.2. Monitorowanie realizacji nałożonego obowiązku (upublicznienia części obrotu energią elektryczną) – praca ciągła.

Na podstawie przepisów ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), Prezes URE w 2011 r. prowadził kontrolę realizacji obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej w 2010 r. Kontrolą objęto 33 wytwórców energii elektrycznej, eksploatujących jednostki wytwórcze o mocy powyżej 50 MW. Kontrola została zakończona w I kwartale 2012 r. i wykazała, że w 14 przypadkach obowiązek publicznej sprzedaży nie został zrealizowany, co dało podstawę do wszczęcia postępowań administracyjnych dotyczących wymierzenia kar pieniężnych.

Prowadzony jest monitoring cen w kontraktach zawieranych przez wytwórców poza giełdą. Na tej podstawie co kwartał jest obliczana i podawana do wiadomości publicznej na stronach URE średnia cena energii elektrycznej w tych kontraktach.

Wprowadzenie obowiązku publicznej sprzedaży na giełdzie stworzyło podstawy do uzyskiwania przez uczestników rynku wiarygodnych informacji o cenach, zarówno na rynku spot, jak i na rynku terminowym. Na rynku spot obroty sięgają 12% rocznej produkcji energii elektrycznej, natomiast na rynku terminowym łączne obroty kontraktów o różnych terminach zapadalności stanowiły ponad 65% rocznej produkcji. W kontraktach

terminowych na 2012 r. zawartych za pośrednictwem giełdy została sprzedana w 2011 r. energia elektryczna w wolumenie odpowiadającym ok. 45% planowanej produkcji.

5.4.1. Przygotowanie zmian w prawie mających na celu zapobieżenie pogarszającej się konkurencyjności przedsiębiorstw energochłonnych poprzez np. redukcję czynników kosztotwórczych, w tym związanych z kosztem energii – 2010 r.

Ministerstwo Gospodarki opowiada się za koniecznością obniżenia stawki akcyzy na energię elektryczną dla przedsiębiorstw energochłonnych oraz za zwolnieniem od akcyzy energii elektrycznej wykorzystywanej w procesach elektrolitycznych do produkcji miedzi i cynku. Ministerstwo Gospodarki przedstawiło i przekazało Ministerstwu Finansów szereg analiz, z których wynika, że obniżenie akcyzy dla zakładów energochłonnych będzie dla budżetu państwa korzystniejsze ze względu na uniknięcie likwidacji przedsiębiorstw i utraty wpływów z tytułu ich działalności. Ministerstwo Gospodarki podkreśla jednocześnie świadomość krótkookresowych wymagań wynikających z ustawy o finansach publicznych w kwestii konieczności redukcji deficytu sektora finansów publicznych, które spowodowały niemożność obniżenia stawki podatku akcyzowego od energii elektrycznej dla przedsiębiorstw energochłonnych w 2011 r.

Kolejnym wprowadzonym odciążeniem dla sektora energochłonnego jest opracowana przez Ministerstwo Gospodarki ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551), która, w regulacji zawartej w art. 13, pozwala na redukcję kosztów funkcjonowania systemu świadectw efektywności energetycznej w odniesieniu do przedsiębiorstw energochłonnych. Wprowadzone rozwiązanie umożliwia zaliczenie oszczędności energii osiągniętej przez odbiorcę końcowego, tzw. energochłonnego, na poczet wykonania obowiązku ciążącego na sprzedawcy energii elektrycznej. Przedsiębiorstwo energetyczne sprzedające energię elektryczną dokona rozliczenia ciążącego na nim obowiązku pomniejszając go o oszczędność, wskazaną przez odbiorcę końcowego w oświadczeniu przedkładanym temu przedsiębiorstwu. Rozwiązanie to eliminuje możliwość pojawienia się podwójnego ponoszenia kosztów przez odbiorcę końcowego – po pierwsze, z tytułu przeprowadzonego przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej, a po drugie, z tytułu poniesienia w cenie energii elektrycznej kosztów nabycia świadectw efektywności energetycznej przez sprzedawcę energii elektrycznej. Przy czym przez energochłonnego odbiorcę końcowego rozumie się odbiorcę, który w roku realizacji obowiązku (przez sprzedawcę energii) zużył nie mniej niż 400 GWh energii elektrycznej i dla którego udział kosztu energii elektrycznej w wartości produkcji jest nie mniejszy niż 15 %.

W *projekcie nowej ustawy – Prawo energetyczne* oraz w *projekcie ustawy o odnawialnych źródłach energii*, które zostały dnia 22 grudnia 2011 r. przekazane do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych ograniczono podstawę obciążenia przedsiębiorstw energochłonnych z tytułu obowiązku uzyskania świadectw pochodzenia i świadectw pochodzenia z kogeneracji do 400 GWh rocznie.

Ponadto dnia 8 grudnia 2011 r. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Gospodarki Waldemar Pawlak, jako Przewodniczący Międzyresortowego Zespołu do Spraw Realizacji Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku, zarządzeniem nr 14, powołał do życia grupę roboczą do spraw redukcji obciążeń przedsiębiorstw energochłonnych. Jej głównym zadaniem jest przygotowanie projektu systemowego rozwiązania prawnego dla sektora przedsiębiorstw energochłonnych w celu zmniejszenia wynikających ze zużycia energii elektrycznej nadmiernych kosztów, związanych z czynnikami kształtującymi poziom cen tej energii w Polsce.

Minister Finansów przygotował *projekt zmiany ustawy o podatku akcyzowym,* wprowadzony ustawą z dnia 16 września 2011 r. *o* redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378) obejmujący m.in. kwestie związane z opodatkowaniem akcyzą wyrobów energetycznych - węgla kamiennego, węgla brunatnego i koksu. Ponadto w związku z ww. zmianą ustawy o podatku akcyzowym Minister Finansów przygotował projekty rozporządzeń wykonawczych, które weszły w życie z dniem 2 stycznia 2012 r. Zmiany te przewidują znaczne ułatwienia dla przedsiębiorców branż energochłonnych, w tym m.in. zwolnienia od akcyzy ww. paliw opałowych zużywanych w produkcji energii elektrycznej i koksu – podstawowego surowca w hutnictwie stali.

5.5.1. Przygotowanie i wdrożenie odpowiedniego rozwiązania w ramach krajowego systemu pomocy społecznej dotyczącego ochrony najsłabszych ekonomicznie grup odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych – 2010 r.

Dnia 11 maja 2010 r. Rada Ministrów przyjęła założenia systemowego, prawnego rozwiązania dotyczącego ochrony odbiorców wrażliwych. W oparciu o te założenia przygotowany został *projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne* oraz niektórych innych ustaw, wprowadzający system ochrony odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej.

W dniu 8 listopada 2010 r. stały komitet Rady Ministrów przyjął ww. projekt i rekomendował go Radzie Ministrów z koniecznością rozstrzygnięcia niektórych kwestii związanych ze szczegółowymi warunkami funkcjonowania systemu. W związku z powyższym, pomiędzy Ministrem Gospodarki a Ministrem Finansów oraz Ministrem Pracy i Polityki Społecznej prowadzone były rozmowy w przedmiotowej sprawie, w szczególności dotyczące kwestii wprowadzenia do projektu ustawy tzw. reguły wydatkowej oraz zmiany charakteru dotacji z przedmiotowej na celową, postulowanych przez Ministra Finansów.

Z uwagi na fakt, że w Ministerstwie Gospodarki podjęto prace nad *projektem nowej ustawy – Prawo energetyczne*, której podstawowym celem jest zbudowanie spójnych ram prawnych w obszarze energetyki, z uwzględnieniem standardów europejskich, system ochrony wrażliwych odbiorców energii elektrycznej został wprowadzony do tego projektu.

Projekt nowej ustawy – Prawo energetyczne, konstytuujący system ochrony odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, został dnia 22 grudnia 2011 r. przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych.

5.6. Zmiana mechanizmów regulacji wspierających konkurencję na rynku gazu i wprowadzenie rynkowych metod kształtowania cen gazu.

oraz

5.6.1. Opracowanie i wdrożenie regulacji zmierzających do odejścia od taryfowania działalności obrotowej, w tym wdrożenie:

- **zasad efektywnego dostępu do infrastruktury gazowej,**
- **modelu *entry-exit,***
- **koncepcji wirtualnego punktu sprzedaży gazu,**
- **modelu rynku pozwalającego na rozdzielenie przepływów fizycznych od handlowych,**
- **rynkowych zasad bilansowania.**
- **modelu rynku pozwalającego na efektywną zmianę sprzedawcy,**

Termin realizacji – 2010 r.

W taryfie OGP Gaz-System (zatwierdzonej 30 czerwca 2011 r.) oraz w taryfie SGT EuRoPol Gaz (zatwierdzonej 8 lipca 2011 r.) stawki przesyłowe są stawkami typu *entry-exit*. Podstawą prawną ich wprowadzenia był art. 13 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 (Dz. Urz. UE L 211/36), które – na mocy art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 115/47) znajduje zastosowanie do operatorów systemów przesyłowych.

Zatwierdzenie taryf: OGP Gaz-System oraz EuRoPol-u ze stawkami *entry-exit* (które znajdują oparcie w przepisach unijnych mających w tym przypadku pierwszeństwo nad przepisami krajowymi) nie oznacza jednak braku konieczności zmiany obowiązującego rozporządzenia taryfowego. Zgodnie bowiem z tym ostatnim aktem prawnym stawki przesyłowe powinny być stawkami grupowymi lub dystansowymi.

Ponadto w Urzędzie Regulacji Energetyki kontynuowane są prace ukierunkowane na liberalizację rynku. Wydaje się, że jednym z etapów zmian mechanizmów regulacji wspierających konkurencję, a tym samym wdrożenie zasad liberalizacji polskiego rynku gazu będzie przeprowadzony przez PGNiG *Program uwalniania gazu*. Analogiczne programy stosowane są z powodzeniem na innych rynkach europejskich i światowych oraz rekomendowane w przepisach unijnych tj. Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2005/55/WE, jako środek demonopolizacji i pobudzania rozwoju konkurencji.

W celu określenia oczekiwań uczestników rynku odnośnie zasad Programu uwalniania gazu, URE przeprowadził w dniach 3 sierpnia - 30 września 2011 r. badanie ankietowe, w którym wzięły udział 24 podmioty. Wyniki badania ankietowego zostały opracowane i opublikowane na stronie URE dn. 4 listopada 2011 r. Na ich podstawie sformułowano wytyczne do dalszych działań PGNiG pt. „*Rekomendacja dla Programu Uwalniania Gazu Ziemnego w Polsce" z dn. 15 listopada 2011 r.*". Rekomendacja została przekazana do PGNiG.

Wyniki badania ankietowego były również pomocne w opracowaniu projektu *Mapy drogowej liberalizacji rynku gazu ziemnego w Polsce*. Celem Mapy jest:

- stworzenie podstaw do uwolnienia cen dla odbiorów przemysłowych od 2013 r.,
- rozwój konkurencji na krajowym rynku gazu i integracja z rynkami regionalnymi UE,
- stworzenie warunków do uwolnienia cen dla odbiorców w gospodarstwach domowych od 2015 r.

Dnia 15 grudnia 2011 r. Prezes URE przedłożył do konsultacji projekt Mapy na forum Zespołu Doradczego ds. związanych z liberalizacją rynku gazu.

Do innych działań Prezesa URE, mających na celu wspieranie konkurencji, zaliczyć należy zatwierdzenie (w dniu 31 sierpnia 2011 r.) Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej w części dotyczącej polskiego odcinka SGT Jamał – Europa. Zgodnie z zapisami Instrukcji Operator oferować będzie (w ramach dostępnej zdolności gazociągu) długo- i krótkoterminowe ciągłe i przerywane usługi przesyłania oraz długo- i krótkoterminowe usługi przesyłania zwrotnego (*reverse flow*). Zatwierdzona Instrukcja umożliwi Operatorowi świadczenie usług przesyłania na podstawie umów zawartych z nowymi użytkownikami polskiego odcinka gazociągu jamajskiego, co może doprowadzić do zwiększenia liczby uczestników rynku.

Dnia 27 września 2011 r. została zatwierdzona nowa Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej w części dotyczącej krajowego systemu przesyłowego. Wprowadza ona m.in.:

- szczegółowe zasady procedury zmiany sprzedawcy,
- bilansowanie systemu przesyłowego w jednostkach energii (kWh), z dniem 1 lipca 2012 r.,
- rozszerzone obowiązki OSP w zakresie dostarczania użytkownikom sieci informacji o statusie niezbilansowania,
- usprawnienie i uszczegółowienie procedur wymiany i udostępniania danych.

Ponadto trwają prace nad opracowaniem projektu ustawy Prawo gazowe. Projekt zawiera m.in. przepisy dotyczące dostępu do infrastruktury gazowej, punktu wirtualnego oraz zmiany sprzedawcy. Projekt znajduje się w uzgodnieniach wewnętrznych.

Trwają również prace zmierzające do opracowania *projektu nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*. Zastąpi ono obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 28, poz. 165) w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi.

Priorytet VI. Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

6.1.2. Opracowanie krajowego programu redukcji emisji w celu wypełnienia zobowiązań nałożonych na Polskę w przypadku przekroczenia lub niebezpieczeństwa przekroczenia krajowego pułapu emisji.

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070 z późn. zm.) Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) opracowuje projekt krajowego planu redukcji emisji w przypadku uzyskania, w ramach krajowego sytemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, informacji, że wielkości emisji powodują lub mogą powodować przekroczenie krajowego pułapu emisji.

Informacje dotyczące krajowego systemu gromadzone są w krajowej bazie, którą prowadzi KOBiZE. Krajowym systemem objęte są m.in. informacje o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wielkościach produkcji oraz charakterystyce surowców i paliw, a także informacje o aktywnościach oraz prognozach zmian aktywności dla poszczególnych sektorów gospodarki.

Zgodnie z ww. ustawą podmioty korzystające ze środowiska zobowiązane są do sporządzania i wprowadzania do krajowej bazy raportu, w terminie do końca lutego każdego roku. Wzór formularza raportu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru formularza raportu oraz sposobu jego wprowadzania do Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2011 r. Nr 3 poz. 4), które weszło w życie w dniu 12 stycznia 2011 r.

Obecnie trwają również prace nad *projektem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zakresu informacji, jakie powinny być zawarte w prognozach zmian aktywności dla poszczególnych sektorów gospodarki*. Rozporządzenie to trafiło pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów, jednakże w związku z zgłoszonymi uwagami wróciło do Ministerstwa Środowiska, które ponownie wprowadziło je na ścieżkę legislacyjną w ramach konsultacji międzyresortowych. Informacje o prognozach aktywności pozyskane zgodnie z projektem rozporządzenia będą wykorzystane przez KOBiZE do określenia, czy wielkość emisji powoduje lub może powodować przekroczenie krajowego pułapu emisji i czy jest potrzeba opracowywania Krajowego planu redukcji emisji.

W 2011 r. nie wystąpiły przesłanki do sporządzenia Krajowego planu redukcji emisji. W celu doprecyzowania należałoby zaznaczyć, że w 2011 r. KOBiZE nie posiadało informacji na temat ewentualnych przekroczeń emisji z raportów składanych przez podmioty do krajowej bazy. Ponadto, w związku z brakiem odpowiednich aktów wykonawczych, nie powstały również prognozy zmian aktywności, których obowiązek przygotowywania, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy spoczywa na właściwych ministrach. W związku z powyższym, nie było odpowiednich informacji stanowiących przesłanki do sporządzenia Krajowego planu redukcji emisji.

6.1.4. Funkcjonowanie systemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji i realizacja zadań KOBiZE (Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami) oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070 z późn. zm.) został utworzony system zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji m.in. w celu zarządzania krajowymi pułapami emisji.

Zgodnie z przepisami zmienionej dyrektywy 2003/87/WE, Polska zobowiązana była przygotować i przedstawić Komisji Europejskiej do 30 września 2011 r. Krajowe Środki Wykonawcze. Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. Nr 122 poz. 695) Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) był zobowiązany do przygotowania projektu w/w dokumentu, w tym wykazu instalacji objętych systemem w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r. wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji. Wstępna wersja KŚW została przesłana do Komisji zgodnie z terminem, tj. do 30 września 2012 r., z zastrzeżeniem możliwości dosłania uzupełnień.

Zmieniona dyrektywa 2003/87/WE wprowadza możliwość przydziału uprawnień do emisji dla wytwórców energii elektrycznej, którzy funkcjonowali przed 31 grudnia 2008 r. lub w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto do tego dnia, w sytuacji jeśli dane państwo spełnia jeden z warunków określonych w art. 10c ust. 1. Przygotowanie wniosku derogacyjnego nadzorowało Ministerstwo Środowiska oraz Ministerstwo Gospodarki, a sam projekt wniosku wykonało konsorcjum, któremu przewodniczyła firma konsultingowa Ernst&Young. Firma ta zwróciła się do KOBiZE o zestawienie danych dotyczących wielkości emisji, produkcji energii elektrycznej i ciepła dla instalacji, które potencjalnie mogą zostać objęte derogacją. Ponadto, na podstawie danych jakie są w posiadaniu KOBiZE w 2010 r. została stworzona lista podmiotów spełniających definicję wytwórcy energii elektrycznej, która podczas przygotowania wniosku została uaktualniona.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070 z późn. zm.) został utworzony system zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji m.in. w celu zarządzania krajowymi pułapami emisji.

W ww. zakresie KOBiZE wykonuje w ramach pracy ciągłej szereg zadań, do których między innymi należą:

- prowadzenie krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji, w tym przygotowanie materiałów pomocniczych (poradników, instrukcji) ułatwiających podmiotom wprowadzenie raportu do Krajowej bazy oraz organizacja szkoleń z tego zakresu,
- prowadzenie krajowego rejestru jednostek Kioto,
- uczestniczenie w procedurze realizacji projektów wspólnych wdrożeń (JI), czyli m.in.: opiniowanie wniosku o wydanie listu popierającego i listu zatwierdzającego dla projektów wspólnych wdrożeń, prowadzenie wykazów projektów wspólnych wdrożeń, gromadzenie dokumentacji dotyczącej projektów oraz przekazywanie jednostek redukcji emisji na wskazany rachunek po otrzymaniu dyspozycji Ministra Środowiska,
- sporządzanie raportów i prognoz dotyczących wielkości emisji gazów cieplarnianych i innych substancji,
- opracowywanie metodyki ustalania wielkości emisji gazów cieplarnianych i innych substancji dla poszczególnych rodzajów instalacji lub aktywności oraz metodyki wyznaczania wskaźników emisji na jednostkę wyprodukowanego towaru, zużytego paliwa lub surowca,
- opracowywanie wskaźników emisji gazów cieplarnianych i innych substancji na jednostkę wyprodukowanego towaru, zużytego paliwa lub surowca,

- administrowanie systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w tym m.in.: gromadzenie informacji o instalacjach objętych systemem niezbędnych do opracowania projektu krajowego planu rozdziału uprawnień do emisji, opiniowanie planów monitorowania dla operatorów statków powietrznych, opracowywanie sprawozdań i analiz dotyczących systemu.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje działalność KOBiZE ze środków gromadzonych z opłat wnoszonych przez operatorów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

6.2.1. Przygotowanie projektu ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu dla dużych źródeł spalania – 2010 r.

Ratio legis projektu ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki (SO_2) i tlenków azotu (NO_X) dla dużych źródeł spalania, stanowiło wprowadzenie do krajowego porządku prawnego regulacji pozwalających na osiągnięcie przez Rzeczpospolitą Polską ustalonych w Traktacie o Przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 236 z 23.09.2003, str. 17), pułapów emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu w perspektywie końca roku 2015 (w szczególności poprzez nałożenie na operatorów dużych źródeł spalania, tj. nie mniejszych niż 50 MW, obowiązków określonych postanowieniami projektowanego aktu normatywnego).

W ramach ustalenia warunków implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń z dużych obiektów energetycznego spalania (tzw.„dyrektywa LCP"), w Traktacie wprowadzono sumaryczne pułapy emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu na lata 2008 – 2010 – 2012 dla zlokalizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dużych źródeł spalania. Dodatkowo, zalecone zostało dalsze zmniejszenie emisji powyższych substancji zgodnie z ww. celami pośrednimi mające na celu uzyskanie emisji dwutlenku siarki w 2012 roku niższej niż 300 tys. ton.

Z uwagi na przedłużające się prace nad projektem, które rozpoczęto w 2007 r., niemożliwe stało się wprowadzenie systemu przed rozpoczęciem obowiązywania ww. pułapów emisji w 2008 r., a także przed zakończeniem ich obowiązywania w 2012 r. W związku z powyższym, konieczne stało się rozważenie zasadności kontynuowania prac nad przedmiotowym projektem ustawy.

Do przesłanek przemawiających przeciwko kontynuowaniu przedmiotowych zaliczyć można następujące okoliczności:

- okresy przewidziane w Traktacie niemal upłynęły (z końcem 2012 r.);
- rzeczywiste emisje dwutlenku siarki i tlenków azotu w niektórych przypadkach nieznacznie przekraczały wartości wynikające z Traktatu;
- przepisy przedmiotowej ustawy zaczęłyby obowiązywać w drugiej połowie 2012 r., a więc w chwili wejścia w życie miałyby niewielki wpływ na osiągnięcie przez Rzeczpospolitą Polską odnośnych zobowiązań;
- poważne trudności powodowałaby potrzeba ew. prognozowania wpływu projektowanej regulacji na ceny energii w Polsce w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.

Mając na uwadze powyższe, kontynuowania prac nad ww. projektem ustawy uznano za nieuzasadnione.

W Ministerstwie Środowiska prowadzone są prace związane z implementacją dyrektywy 2010/75/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str. 17 – tzw. „dyrektywa IED"). Dyrektywa ta wprowadza o wiele bardziej restrykcyjne wymagania w zakresie standardów emisyjnych dla obiektów energetycznego spalania niż dotychczas obowiązujące w tym zakresie, jak również system mechanizmów łagodzących jej wymagania, z którego będą mogli korzystać operatorzy obiektów energetycznego spalania. Pozwalają one na nie spełnianie standardów emisyjnych oraz na przesunięcie terminu ich obowiązywania (tzw. „derogacje"). Mechanizmami tymi są: Przejściowy Plan Krajowy, odstępstwa dla źródeł szczytowych, ciepłownictwa sieciowego i małych systemów wydzielonych oraz odstępstwa dotyczące pracy nie więcej niż 17 500 godzin w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2023 r. Obiekty energetycznego spalania, które zainteresowane będą skorzystaniem z odstępstw od przestrzegania dopuszczalnych wielkości emisji, obowiązane są spełniać określone w dyrektywie IED warunki dla tych mechanizmów. Wprowadzenie powyższych standardów emisyjnych i mechanizmów do polskiego prawa przyniesie większe efekty w ograniczaniu emisji dwutlenku siarki niż mechanizm rynkowy projektowany postanowieniami ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki (SO_2) i tlenków azotu(NO_X) dla dużych źródeł spalania.

6.4.1 Opracowanie systemu i zasad dysponowania przychodami z aukcji uprawnień do emisji CO_2.

oraz

6.4.2. Ustalenie priorytetów wykorzystania przychodów z aukcji uprawnień do emisji CO_2, w tym uwzględniających wsparcie:

- **doskonalenia technologii zgazowania węgla,**
- **rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii,**
- **budowy nowych jednostek wysokosprawnej kogeneracji, zobowiązanych do zakupu od 2013 r. 100% uprawnień do emisji CO_2,**
- **budowy instalacji CCS oraz prac badawczych w tym zakresie,**
- **badań i rozwoju w zakresie ogniw paliwowych nowej generacji i gospodarki wodorowej.**

Realizacja zadania – 2010 r.

Mając na względzie fakt, że rozdział przychodów powinien być oparty o możliwie najbardziej efektywne mechanizmy finansowe, a przychody powinny być skierowane w obszary, w których możliwa będzie największa redukcja emisji, przy najniższym koszcie inwestycyjnym, w kontekście działań, które mogą być pomocne przy podejmowanych decyzjach politycznych warto wskazać istniejące analizy, które przedstawiają potencjał redukcyjny gazów cieplarnianych, w szczególności analizy wykonane przez: Bank Światowy „*Transition to a low-emission economy in Poland*", Międzynarodową Agencję Energetyczną „*Energy and CO_2 emissions scenarios for Poland*", oraz McKinsey & Company pt.: „*Ocena potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2030*", a także pozostałe raporty i analizy stworzone przez Społeczną Radę NPRE.

W grudniu 2011 roku została powołana Grupa robocza ds. wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 10 ust. 3 Dyrektywy 2009/29/WE w celu określenia sposobu wykorzystania przychodów z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych,

działającej w ramach Międzyresortowego Zespołu ds. realizacji Polityki energetycznej Polski do 2030 r. W skład Grupy roboczej wchodzą przedstawiciele ministrów: gospodarki, finansów, środowiska, skarbu państwa, spraw zagranicznych, nauki i szkolnictwa wyższego oraz przedstawiciele Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Do zadań Grupy roboczej należy m.in. określenie instytucji wiodącej, która będzie odpowiedzialna za administrowanie przychodami z aukcji oraz opracowanie zasad dystrybucji przychodów uzyskanych ze sprzedaży na aukcji uprawnień na poszczególne cele.

Decyzją stałego Komitetu Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 2012 r., który rozpatrywał *projekt założeń projektu ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych*, przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na aukcji będą stanowiły dochód budżetu państwa.

6.5.1. Udział w pracach Komisji Europejskiej nad wypracowaniem standardów budowy nowych elektrowni w systemie przygotowania do wychwytywania CO_2 – od 2009 r.

Komisja Europejska do tej pory nie ustaliła więcej szczegółów nt. statusu „*CCS ready*" niż zawarte w dyrektywie o geologicznym składowaniu dwutlenku węgla z grudnia 2008 r .

Przeprowadzono szereg warsztatów i konferencji z udziałem strony polskiej, np. z inicjatywy Europejskiej Zeroemisyjnej Platformy Technologicznej ZEP, Global CCS Institute, Międzynarodowej Agencji Energii IEA oraz organizacji Carbon Sequestration Leadership Forum (z siedzibą w DOE w USA) dotyczące tego typu standardów.

6.5.2. Wdrożenie do polskiego prawa dyrektywy o geologicznym składowaniu CO_2[6] – 2011 r.

W dniu 15 marca 2011 r. Rada Ministrów przyjęła *Założenia do ustawy o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz innych ustaw* stanowiące transpozycję dyrektywy 2009/31/WE w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla. Aktualnie na podstawie założeń przygotowywany jest projekt ustawy o zmianie ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz.981).

Termin transpozycji dyrektywy 2009/31/WE do krajowego porządku prawnego minął w dniu 25 czerwca 2011 r. Przyczyną opóźnienia wdrożenia postanowień dyrektywy jest długotrwała (dwuetapowa) procedura legislacyjna związana z koniecznością przygotowania w pierwszej kolejności założeń, a dopiero na ich podstawie właściwego projektu ustawy.

6.5.3. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla społeczeństwa na temat najważniejszych aspektów technologii CCS – do 2012 r.

Dnia 6 grudnia 2010 r podpisane zostało zarządzenie o powołaniu *Grupy roboczej ds. kampanii informacyjnej dla CCS.* Wcześniej, w 2010 r., odbyły się w MG spotkania wstępne, a na początku 2011r. kolejne dwa spotkania ww. Grupy. Ustalono, że istnieje potrzeba jak najszybszego rozpoczęcia kampanii, jednak nie zdefiniowano źródła jej sfinansowania.

W tym okresie rozpoczęły się także przygotowania do opracowania Programu wsparcia demonstracji CCS w Polsce z funduszy Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. W ramach programu znalazła się cześć poświęcona dofinansowaniu

[6] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, str. 114—135).

przeprowadzenia kampanii informacyjnej w wysokości 4,6 mln euro, (całość środków ww. mechanizmu przeznaczonych na CCS wynosi 137 mln euro). Opracowany projekt Programu został przesłany stronie norweskiej.

6.5.4 Realizacja Programu rozpoznawania formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz ich monitorowania.

W 2008 r. Minister Środowiska zamówił realizację przedsięwzięcia z dziedziny potrzeb geologii pn. *„Rozpoznanie formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania CO_2 wraz z ich programem monitorowania”,* którego celem jest analiza obszaru kraju pod kątem przydatności struktur geologicznych do podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz ustalenie faktycznych możliwości bezpiecznego podziemnego składowania dwutlenku węgla na terenie kraju. Przedsięwięcie finansowane jest ze środków NFOŚiGW (kwota dotacji: 34,2 mln zł).

Do tej pory w ramach przedsięwzięcia wykonano rozpoznawcze badania regionalne struktur geologicznych Polski (rejon Bełchatów, Górnośląskie Zagłębie Węglowe, Mazowsze, brzeżna strefa Karpat/Zapadlisko, Lubelszczyzna, Wielkopolska, Polska Północno-Wschodnia i Północna z obszarem Bałtyku, a także pokłady węgla kamiennego, złoża węglowodorów). Szczegółowe badania rozpoznawcze wykonano dla Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, rejonu Bełchatowa i większości wybranych struktur rejonu Szczecina i Poznania (głębokie solankowe poziomy wodonośne, złoża węglowodorów i pokłady węgla). W 2011 r. zorganizowano 3 seminaria informacyjne, w których udział wzięli m.in. przedstawiciele samorządów oraz elektrowni. Zakończenie realizacji zadania nastąpi w 2012 r.

6.6.5. Przygotowanie krajowego programu flagowego w zakresie rozwoju czystych technologii węglowych, w tym CCS – 2010 r.

Stanowisko rządu RP do pakietu klimatyczno-energetycznego z 2008 r. i dokument *„Polityka energetyczna Polski do 2030 r.”* przewidywały przygotowanie co najmniej dwu projektów demonstracyjnych CCS dużej skali do uruchomienia w Polsce z wykorzystaniem środków pomocowych.

Opracowane zostały dwa polskie projekty: projekt instalacji CCS w wychwytem CO_2 po spaleniu na bloku 858 MW w Elektrowni Bełchatów oraz projekt elektrowni poligeneracyjnej w Kędzierzynie z wykorzystaniem technologii wstępnego zgazowania węgla i wychwytu CO_2 przed spaleniem. Projekt w Bełchatowie pozostaje w planach realizacyjnych PGE SA, natomiast drugi został zaniechany ze względu na trudności finansowe i techniczne podmiotów proponujących koncepcję poligeneracji (Tauron S.A. i ZAK S.A.).

Projekt w Bełchatowie otrzymał w 2010 r. grant z programu naprawy gospodarczej UE na lata 2009-2010 (z EPR 180 mln euro). Ponadto Inwestor (PGE) przesłał w 2011 r. aplikację o wsparcie z unijnego instrumentu NER 300 do Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Komisji Europejskiej. Projekt ma także otrzymać środki pomocowe z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 (program wsparcia w akceptacji strony norweskiej) na sumę 129 mln euro.

Ponadto na potrzeby tego przedsięwzięcia opracowany został *projekt ustawy o wsparciu krajowym CCS,* wzorowany na ustawie o pokryciu kosztów osieroconych rozwiązania kontraktów długoterminowych na zakup mocy KDT. Przedmiotowy projekt przewiduje możliwość nałożenia specjalnego składnika opłaty za energię elektryczną związanego z koniecznością kompensacji przewidywanych strat na realizacji i eksploatacji projektu CCS dla operatora projektu, tj. elektrowni Bełchatów należącej do PGE S.A.

6.7.1. Opracowanie programu wskazującego m.in. potencjalne możliwe miejsca wykorzystania technologii CCS do wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z harmonogramem realizacji – 2010 r.

W 2010 r. Minister Środowiska ogłosił przetarg nieograniczony na realizację przedsięwzięcia z dziedziny potrzeb geologii pt. „*Program wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego z krajowych złóż węglowodorów przy zastosowaniu podziemnego zatłaczania CO_2*". Wyłoniony w drodze przetargu wykonawca rozpoczął prace w II kwartale 2011 r.

Przedmiotem zadania jest opracowanie metodyki oceny wielkości dodatkowego wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego z krajowych złóż oraz oszacowanie dodatkowych zasobów wydobywanych tych surowców możliwych do pozyskania dzięki technologii CO_2-EOR o CO_2 -EGR. W ramach przedsięwzięcia zostaną opracowane programy zaimplementowania wymienionej technologii dla wytypowanych10 najbardziej perspektywicznych w tym zakresie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (kwota dotacji NFOŚiGW: 0,98 mln zł.).

Dotychczas, w ramach przedsięwzięcia, w oparciu o dokonaną analizę informacji o krajowych złożach węglowodorów przygotowano bazę danych geologiczno-złożowych na potrzeby dalszej realizacji zadania. W oparciu o sporządzoną bazę danych geologiczno-złożowych wytypowano złoża węglowodorów, dla których zostaną opracowane programy zaimplementowania technologii wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego przy wykorzystaniu CO_2. Dla wybranych złóż opracowano metodykę oceny możliwości zwiększenia zasobów wydobywanych oraz potencjału składowania CO_2 w krajowych złożach węglowodorów. Zakończenie całego przedsięwzięcia nastąpi w 2012 r.

6.7.2. Rozważenie możliwości i ewentualne włączenie prac nad metodami wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego przy użyciu CO_2 do Krajowego Programu Badań – 2011 r.

Krajowy Program Badań, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 17 sierpnia 2011 r., jest dokumentem odpowiadającym na potrzeby wynikające z przeprowadzonej reformy nauki. Przedmiotowy program zawiera strategiczne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych uwzględniające cele długookresowe. Natomiast strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych uwzględniające cele średniookresowe leżą w gestii agencji wykonawczej - Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, będącego jednostką nadzorowaną przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Temat dotyczący prac nad metodami wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego przy użyciu CO_2 nie stanowi oddzielnego priorytetu ze względu na ww. ogólny charakter Krajowego Programu Badań. Określenie wykonalności technicznej i ekonomicznej zwiększenia efektywności wydobycia ropy naftowej z częściowym zatrzymywaniem CO_2 w strukturach geologicznych jest elementem realizowanego obecnie programu strategicznego pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*". Ponadto z uwagi na jeden z siedmiu strategicznych kierunków badań naukowych, którym są „*Nowe technologie z zakresie energetyki*", potrzeba dalszych prac badawczych w tym temacie będzie analizowana przez NCBiR przy opracowywaniu kolejnych strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

6.8.1. Zabezpieczenie środków w wysokości co najmniej 100 mln złotych w latach 2010 - 2012 na dofinansowanie badań naukowych i prac rozwojowych nad technologią CCS oraz nowymi technologiami pozwalającymi wykorzystać wychwycony CO_2 jako surowiec w innych gałęziach przemysłu.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju kontynuowało w 2011 r. realizację, zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „*Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*". NCBiR ogłosił wyniki konkursów na realizację czterech zadań badawczych i przeprowadził negocjacje umów na wykonanie poszczególnych zadań. Trzy spośród czterech zadań obejmują zagadnienia CCS oraz nowych technologii pozwalających wykorzystać wychwycony CO_2 tj:

1. Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych" bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO_2 ze spalin – Politechnika Śląska, koszt 70 mln zł;
2. Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO_2 – Politechnika Częstochowska, koszt 80 mln zł;
3. Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej – Akademia Górniczo-Hutnicza, koszt 80 mln zł.

6.8.2. Stworzenie w ramach funkcjonowania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju platformy współpracy pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorstwami.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w zakresie programów własnych, wspiera realizację projektów B+R ukierunkowanych na uzyskiwanie nowoczesnych rozwiązań o praktycznym znaczeniu dla gospodarki, w tym także projektów z dziedziny energetyki. Określając warunki udziału i cele poszczególnych programów, NCBiR stymuluje współpracę sektora nauki z przedsiębiorstwami wykorzystując różnorodne jej formy i mechanizmy, np. tworzenie konsorcjów jednostek naukowych i przedsiębiorstw współdziałających przy realizacji zadań w ramach innowacyjnych projektów (np. Program IniTech, Innotech – uruchomiony w końcu 2011 r.), zatrudnianie wysoko wykwalifikowanego personelu z jednostek naukowych w przedsiębiorstwach w celu realizacji zadań badawczych w innowacyjnych projektach (Program KadTech), tworzenie platform wymiany informacji i kreowania nowych przedsięwzięć innowacyjnych opartych na współpracy sektora B+R i przedsiębiorców (Program Kreator Innowacyjności – przekazany z MNiSW do NCBiR w końcu 2011 r.).

6.9.1. Wdrożenie w przedsiębiorstwach górniczych działań dla ograniczenia ilości odpadów powstających przy eksploatacji węgla – 2010 r.

W okresie styczeń – listopad 2011 r. w kopalniach węgla kamiennego wytworzono łącznie 30 028,1 tys. ton odpadów górniczych, tj. o 316,7 tys. ton (1%) mniej niż w analogicznym okresie 2010 r.

6.9.2. Udostępnianie zainteresowanym podmiotom odpadów powstających przy eksploatacji węgla, składowanych na powierzchni – praca ciągła.

W okresie styczeń – listopad 2011 r. kopalnie zeskładowały na powierzchni 4 521,6 tys. ton odpadów górniczych, wobec 791,2 tys. ton odpadów w okresie styczeń – listopad 2010 r., natomiast pod powierzchnią ulokowały 551,6 tys. ton odpadów, wobec 648,2 tys. ton odpadów w analogicznym okresie w 2010 r. Zeskładowane na powierzchni odpady będą w znacznej części podlegały w przyszłym roku zagospodarowaniu na powierzchni i dole.

Kompleksowe usługi zagospodarowania odpadów powęglowych pochodzących z kopalń węgla kamiennego zlokalizowanych na obszarze Górnego Śląska wykonuje firma Haldex S.A. Firma ta oferuje również sprzedaż odpadów powęglowych pochodzących z kopalń

wchodzących w skład Kompanii Węglowej S.A. W ciągu 50-letniej działalności ww. podmiot przerobił blisko 150 mln ton odpadów pogórniczych, z których odzyskał i wytworzył ponad 17 mln ton węgla, ok. 97 mln ton kamienia łamanego oraz ponad 3 mln m^3 kruszywa lekkiego.

6.9. Gospodarcze wykorzystanie odpadów węgla (MG)

W 2011 r. kopalnie wytworzyły 32 984,5 tys. ton odpadów górniczych, wobec 33 270 tys. ton w roku 2010. W roku 2011 zagospodarowano na powierzchni i na dole (łącznie z zagospodarowaniem tzw. odpadów zmagazynowanych) odpady górnicze w ilości 27 906,5 tys. ton. Zeskładowane na powierzchni odpady w znacznej części podlegały zagospodarowaniu w 2011 r.

Kompleksowe usługi zagospodarowania odpadów powęglowych pochodzących z kopalń węgla kamiennego zlokalizowanych na obszarze Górnego Śląska wykonuje firma Haldex S.A. Firma ta oferuje również sprzedaż odpadów powęglowych pochodzących z kopalń wchodzących w skład Kompanii Węglowej S.A.

Kompania Węglowa, Jastrzębska Spółka Węglowa i Haldex podpisały 22 maja 2012 r. list intencyjny o *Budowie i eksploatacji instalacji do odzysku węgla i kruszywa z odpadów wydobywczych zdeponowanych na terenie Centralnego Składowiska Odpadów Górniczych w Knurowie*. Wspólne przedsięwzięcie umożliwi rekultywację terenu i jego zagospodarowanie.

6.10.1. Wdrożenie dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów, w szczególności wprowadzenie przepisów wspierających wykorzystanie przemysłowe ubocznych produktów spalania.

Obecnie trwają prace legislacyjne nad *projektem ustawy o odpadach* transponującej wymagania dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy. Projekt ustawy o odpadach, opracowany przez Rządowe Centrum Legislacji na podstawie założeń przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 8 lipca 2010 r., został przekazany do Ministerstwa Środowiska w dniu 14 marca 2011 r. W dniu 15 marca 2011 r. został przekazany do konsultacji z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST), związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców. W dniu 11 kwietnia 2011 r. Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska pozytywnie zaopiniował projekt ustawy, a w dniu 27 kwietnia 2011 r. projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. W dniu 31 maja 2011 r. projekt został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich, a w dniu 30 czerwca 2011 r. – przez Komitet Rady Ministrów do Spraw Informatyzacji i Łączności. W dniu 7 lipca 2011 r. projekt został skierowany do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów, a następnie został omówiony na posiedzeniu KRM 27 lipca 2011 r. Zgodnie z jego zaleceniami w dniu 8 sierpnia 2011 r. został on rozpatrzony przez Komisję Prawniczą. Projekt ustawy został przekazany ponownie do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów w dniu 10 października 2011 r., jednak nie został on rozpatrzony przez KRM w 2011 r.

6.10.2. Rozważenie możliwości i ewentualne włączenie prac nad technologiami przetwarzania odpadów energetycznych, w szczególności popiołów wysokowapniowych do Krajowego Programu Badań – 2011 r.

Potrzeba rozpoczęcia prac badawczo-rozwojowych w powyższym temacie jest rozważana przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przy opracowywaniu strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

6.13.1. Wsparcie projektów w zakresie ograniczenia ilości zanieczyszczeń w energetyce z wykorzystaniem Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko" na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych – praca ciągła.

Zadanie jest realizowane poprzez wdrażanie działania 4.5 PO IŚ „*Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza*"**.** Celem działania jest poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji zanieczyszczeń z instalacji spalania paliw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. w ramach ww. działania udzielono wsparcia dla 29 projektów na łączną kwotę dofinansowania prawie 300 mln zł.

Dnia 21 grudnia 2011 r. decyzją KE zatwierdzono zmiany Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko polegające m.in. na zwiększeniu o 50 mln euro alokacji na IV oś priorytetową. Ponieważ cała ww. kwota zostanie skierowana na działanie 4.5 w roku 2012 planuje się zawarcie umów na dofinansowanie z projektami znajdującymi się obecnie na liście rankingowej. Przyznane środki umożliwią ponadto zorganizowanie dodatkowego konkursu w działaniu 4.5.

Projekty, z którymi już zawarto umowy, wygenerują efekt ekologiczny w postaci zmniejszenia emisji do powietrza:

- SO_2 w wysokości ok. 55 tys. ton;
- NO_x w wysokości ok. 8,3 tys. ton;
- CO_2 w wysokości ok. 356,3 tys. ton;
- Pył: w wysokości ok. 1,9 tys. ton.

Do dnia 31 grudnia 2011 r. dla beneficjentów projektów działania 4.5 wypłacono środki w wysokości 113 mln zł. Zakończono realizację 13 projektów.

6.13.3. Wsparcie projektów w zakresie redukcji emisji ze środków krajowego funduszu klimatycznego od 2011 r.

Od 2010 r. NFOŚiGW wdraża program priorytetowy z zakresu zarządzania energią i wykorzystaniem OZE w ramach tzw. Systemu Zielonych Inwestycji (GIS – *Green Investment Scheme*), który składa się z pięciu części. Środki na realizację tego programu pochodzą:

- z Rachunku klimatycznego, stanowiącego wyodrębniony rachunek bankowy NFOŚiGW, na którym gromadzone są środki finansowe, pochodzące ze zbycia jednostek przyznanej emisji (dotacje),
- z opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) i uiszczanych na wyodrębnionym rachunku NFOŚiGW (pożyczki i dotacje).

Do 31 grudnia 2011 r. w ramach tzw. Systemu Zielonych Inwestycji, (*Green Investment Scheme* - GIS), ze środków krajowego funduszu klimatycznego w formie dotacji: 11 413 913,23 zł oraz ze środków pochodzących z opłat i kar, naliczanych na podstawie ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) wydatkowano w formie dotacji kwotę 2 164 981,36 zł i formie pożyczki - kwotę 10 394 186,83 zł.

System zielonych inwestycji Część 1) - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej

I. Konkurs

Nabór wniosków zakończył się 26 kwietnia 2010 r. Alokacja konkursu wynosiła 260 mln zł w formie dotacji oraz 520 mln zł w formie pożyczki; całość dofinansowania ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne. W ramach konkursu wpłynęło 45 wniosków, w tym jeden wniosek po terminie.

W I. konkursie w wyniku przeprowadzonej oceny na liście rankingowej zostały umieszczone 34 wnioski na łączną kwotę wnioskowanej dotacji 138,27 mln zł, pożyczki ok. 188, 10 mln zł. Do dnia 31 grudnia 2011 r. podpisano 23 umowy o dofinansowanie w formie dotacji na łączną kwotę 91 061 405,37 zł, z czego 72 224 730,37 zł stanowią środki z rachunku klimatycznego oraz 20 umów o dofinansowanie w formie pożyczki na łączną kwotę 95 052 440,18 zł ze środków pochodzących z opłat i kar, naliczanych na podstawie ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). Łączny koszt przedsięwzięć, na które podpisano umowy wynosi 260 210 141,37 zł.

II. Konkurs

Nabór wniosków zakończył się 3 grudnia 2010 r. Alokacja konkursu wynosiła do 181 mln zł w formie dotacji. Wnioskodawcy mogli ubiegać się o dodatkowe środki w formie pożyczek, ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). W ramach konkursu wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 32 przedsięwzięć. Wnioskowane dofinansowanie w formie dotacji wynosiło 130,17 mln zł oraz 219,21 mln zł w formie pożyczki, przy łącznym koszcie całkowitym 473,73 mln zł.

W II. konkursie w wyniku przeprowadzonej oceny na liście rankingowej zostało umieszczonych 21 wniosków na łączną kwotę wnioskowanej dotacji ze środków rachunku klimatycznego ok. 78,23 mln zł oraz pożyczki ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) ok. 135,33 mln zł. W 2011 r. została zatwierdzona przez Ministra Środowiska lista rankingowa obejmująca 15 wniosków na dofinansowanie. W formie dotacji na łączna kwotę 50 588 094,85 zł z rachunku klimatycznego w formie pożyczki na łączna kwotę 79 882 911,98 zł ze środków pochodzących z opłat i kar, naliczanych na podstawie ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.).

III. Konkurs

W czerwcu 2011 r. NFOŚiGW ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć w ramach III konkursu. Nabór wniosków zakończył się 21 lipca 2011 r. Alokacja konkursu wynosi do 50 mln zł w formie dotacji. Wnioskodawcy mogą ubiegać się o dodatkowe środki w formie pożyczek ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). W ramach konkursu wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 232 przedsięwzięć. Wnioskowane dofinansowanie w formie dotacji wynosi 332,94 mln zł oraz 385,20 mln zł w formie pożyczki, przy łącznym koszcie całkowitym 1 237,85 mln zł. Do końca 2011 r. trwały prace związane z oceną wniosków i przygotowaniem listy rankingowej przedsięwzięć.

System zielonych inwestycji Część 2) Biogazownie rolnicze

Nabór wniosków w I. konkursie zakończył się 28 września 2010 r. Alokacja konkursu wynosiła do 36 mln zł w formie dotacji. Wnioskodawcy mogli ubiegać się o dodatkowe środki w formie pożyczek, ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). W ramach konkursu wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 62. przedsięwzięć. Wnioskowane dofinansowanie w formie dotacji wynosiło 371,67 mln zł oraz w formie pożyczki 572,88 mln zł, przy łącznym koszcie całkowitym 1 560,08 mln zł.

W wyniku przeprowadzonej oceny wniosków sporządzono listę rankingową obejmującą 11 przedsięwzięć, których łączny koszt całkowity wynosił 193 493 543,68 zł a wnioskowana kwota dofinansowania w formie dotacji wynosiło 49 270 849,90 zł (środki z rachunku klimatycznego) i w formie pożyczki w wysokości 63 550 342,25,00 zł (zobowiązania wieloletnie ze środków NFOŚiGW). Lista została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW i została skierowana do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

System zielonych inwestycji Część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę

Nabór wniosków zakończył się 28 października 2010 r. Alokacja konkursu wynosiła do 36 mln zł w formie dotacji. Wnioskodawcy mogli ubiegać się o dodatkowe środki w formie pożyczek, ze środków NFOŚiGW, zgromadzonych na rachunku opłat i kar, naliczanych zgodnie z przepisami ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). W ramach konkursu wpłynęło 11 wniosków o udzielenie dotacji na łączną kwotę 59,18 mln zł. Dziewięciu wnioskodawców wraz z wnioskiem o udzielenie dotacji złożyło również wniosek o udzielenie, ze środków NFOŚiGW, pożyczki na łączną kwotę 75,88 mln zł. W wyniku przeprowadzonej oceny wniosków sporządzono listę rankingową obejmująca 3 przedsięwzięcia, których łączny koszt całkowity wynosiło 66 455 000,00 zł a wnioskowana kwota dofinansowania w formie dotacji wynosiło 17 481 900,00 zł (środki z rachunku klimatycznego) i w formie pożyczki w wysokości 29 634 867,00 zł (zobowiązania wieloletnie). Lista została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW i została skierowana do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

System zielonych inwestycji Część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej(OZE)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2010 r. przyjął program priorytetowy, którego celem było udzielania dofinansowania dla przedsięwzięć dotyczących modernizacji, budowy lub rozbudowy sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej. Alokacja środków przeznaczonych na dotacje w ramach tego programu wynosiła 400 mln zł (wydatkowane w okresie lat 2011-2012), przy czym ogłaszanie naborów miało być realizowane w miarę pozyskiwania środków na Rachunku klimatycznym przeznaczonych na finansowanie tego rodzaju działań. W lipcu 2010 r. został ogłoszony nabór, w ramach którego wpłynęły tylko dwa wnioski o dofinansowanie. Wobec nie spełnienia kryteriów dostępu przez wnioskodawców, którzy złożyli wnioski, nabór ten został anulowany w maju 2011 r. Wobec malej ilości wniosków Narodowy Fundusz podjął decyzje o zmianie warunków uzyskania dofinansowania w celu zwiększenia ilości potencjalnych wnioskodawców, którzy mogliby wziąć udział w kolejnym naborze. Planowane jest ogłoszenie kolejnego naboru w 2012 r. po weryfikacji i zatwierdzeniu Programu priorytetowego.

System zielonych inwestycji Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych

W ramach programu ogłoszono w 2011 r. dwa nabory wniosków. Jeden dla państwowych jednostek budżetowych oraz drugi dla Polskiej Akademii Nauk, utworzonych przez nią instytutów naukowych a także państwowych instytucji kultury (tzw. PAN PIK).

Nabór wniosków PAN PIK trwał od 13 maja do 13 czerwca 2011 r. Alokacja konkursu wynosi do 69,5 mln zł w formie dotacji. Intensywność dofinansowania w formie dotacji wynosi do 100% kosztów kwalifikowanych. W ramach naboru wpłynęło 25 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na łączną kwotę 111,22 mln zł, przy łącznym koszcie całkowitym projektów 121,71mln zł. W dniu 17.10.2011 r. Zarząd NFOŚiGW zatwierdził Listę rankingową przedsięwzięć wstępnie zakwalifikowanych do dofinansowania w ramach I konkursu Programu priorytetowego "System zielonych inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych"**.** Na liście znalazło się 16 projektów na łączną kwotę dofinansowania 69,41 mln zł, przy całkowitym koszcie przedsięwzięć 83,87 mln zł.

Ponadto, NFOŚiGW finansuje następujące, zgłoszone przez Ministra Środowiska, przedsięwzięcia mogące wpływać na efektywność energetyczną w przyszłości (dot. OZE):

- „*Ocena potencjału, bilansu cieplnego i perspektywicznych struktur geologicznych dla potrzeb zamkniętych systemów geotermicznych (Hot Dry Rocks) w Polsce”*, którego celem jest ocena możliwości wykorzystania struktur geologicznych do budowy zamkniętych systemów geotermicznych – *Hot Dry Rocks* (HDR) na obszarze Polski poprzez zobrazowanie kartograficzne wybranych struktur perspektywicznych dla systemów HDR w Polsce, zawierające charakterystykę tych systemów, określenie ich potencjału jako źródła ciepła i energii elektrycznej (kwota dotacji NFOŚiGW: 12 mln zł).
- „*Wykorzystanie wód termalnych do skojarzonej produkcji energii elektrycznej i cieplnej przy zastosowaniu układów binarnych w Polsce*", którego celem jest rozpoznanie warunków hydrogeologicznych, hydrotermalnych w kontekście konwersji energii wód termalnych w energię elektryczną i cieplną z uwzględnieniem lokalnych warunków infrastrukturalnych (kwota dotacji NFOŚiGW: 2,23 mln zł).
- „*Opracowanie wytycznych projektowych poprawy chłonności skał zbiornikowych w związku z zatłaczaniem wód termalnych w polskich zakładach geotermalnych*”, którego celem jest określenie metodyki skutecznej poprawy chłonności różnych rodzajów typów litologicznych skał zbiornikowych wód termalnych eksploatowanych w Polsce (kwota dotacji NFOŚiGW: 4 mln zł).

PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH

2.1.1. Utworzenie w drodze ustawy funduszu węglowego na utrzymywanie odpowiednich mocy wydobywczych, w tym na tworzenie frontów rezerwowych – 2010 r.

Od 1 stycznia 2011 r. przestało obowiązywać rozporządzenie Rady (WE) 1407/2002 z dnia 23 lipca 2002 r. w sprawie pomocy państwa dla przemysłu węglowego, które umożliwiało udzielenie pomocy na inwestycje początkowe. Nowa Decyzja Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (2010/787/UE) możliwości takiej pomocy dla górnictwa nie przewiduje. Z tego względu powołanie funduszu wspierającego działania inwestycyjne w górnictwie węgla kamiennego byłoby traktowane jako niedozwolona pomoc publiczna.

Powołanie funduszu wspierającego działania inwestycyjne w górnictwie węgla kamiennego byłoby traktowane jako niedozwolona pomoc publiczna. Z uwagi na powyższe, Departament Górnictwa MG proponuje odstąpienie od tego działania w przygotowywanej nowej polityce energetycznej.